

2024

Bratislava

ANALÝZA UKAZOVATEĽOV FINANČNEJ VYKONNOSTI MSP V ROKU 2022

Spolufinancovaný
Európskou úniou

PROGRAM
SLOVENSKO

MINISTERSTVO
HOSPODÁRSTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vydavateľ: Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2024

Všetky práva vyhradené.

Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou

Obsah

Zoznam grafov, tabuliek a skratiek	4
Úvod	7
1 Analýza finančných výsledkov	8
1.1 Tržby.....	8
1.2 Hospodársky výsledok pred zdanením	10
1.3 Majetok.....	11
1.4 Vlastný kapitál.....	12
2 Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti	15
2.1 Ukazovatele likvidity	16
2.1.1 Likvidita 2. stupňa.....	16
2.1.2 Likvidita 3. stupňa.....	18
2.2 Ukazovatele aktivity	21
2.2.1 Doba splatnosti pohľadávok.....	21
2.2.2 Doba splatnosti záväzkov.....	24
2.2.3 Obrat aktív.....	28
2.3 Ukazovatele zadlženosti	30
2.3.1 Celková zadlženosť aktív	30
2.3.2 Podiel MSP využívajúcich bankové úvery.....	33
2.3.3 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch	35
2.4 Ukazovatele rentability	38
2.4.1 Rentabilita aktív	38
2.4.2 Rentabilita tržieb (na základe EBITDA).....	41
2.4.3 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom	43
2.5 Ukazovatele produktivity	47
2.5.1 Finančná produktivita práce	47
2.6 Altmanov index finančného zdravia	50
Záver a zhrnutie	58

Zoznam grafov, tabuliek a skratiek

Zoznam grafov

Graf 1 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií tržieb	9
Graf 2 Medziročný vývoj mediánových tržieb MSP a veľkých podnikov	10
Graf 3 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií hospodárskeho výsledku pred zdanením.....	11
Graf 4 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií majetku	11
Graf 5 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií vlastného kapitálu	12
Graf 6 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií úverov	13
Graf 7 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií pridanej hodnoty	13
Graf 8 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií osobných nákladov	14
Graf 9 Vývoj ukazovateľa likvidity 2. stupňa podľa veľkostných kategórií	17
Graf 10 Vývoj ukazovateľa likvidity 2. stupňa MSP podľa odvetví	18
Graf 11 Vývoj ukazovateľa likvidity 2. stupňa MSP podľa sídla	18
Graf 12 Vývoj ukazovateľa likvidity 3. stupňa podľa veľkostných kategórií	19
Graf 13 Vývoj ukazovateľa likvidity 3. stupňa MSP podľa odvetví	20
Graf 14 Vývoj ukazovateľa likvidity 3. stupňa MSP podľa sídla	20
Graf 15 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti celkových pohľadávok podľa veľkostných kategórií	22
Graf 16 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP podľa veľkostných kategórií	23
Graf 17 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP podľa odvetví	23
Graf 18 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP podľa sídla	24
Graf 19 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti celkových záväzkov MSP podľa veľkostných kategórií	25
Graf 20 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých záväzkov z OS MSP podľa veľkostných kategórií	26
Graf 21 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých záväzkov z OS MSP podľa odvetví	26
Graf 22 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátk. záväzkov z OS MSP podľa sídla	27
Graf 23 Vývoj splatnosti krátkodobých pohľadávok a záväzkov z OS MSP (v dňoch)	28
Graf 24 Vývoj ukazovateľa obratu aktív MSP podľa veľkostných kategórií.....	29
Graf 25 Vývoj ukazovateľa obratu aktív MSP podľa odvetví.....	29
Graf 26 Vývoj ukazovateľa obratu aktív MSP podľa sídla	30
Graf 27 Vývoj ukazovateľa celkovej zadlženosti aktív MSP podľa veľkostných kategórií.....	31
Graf 28 Vývoj ukazovateľa celkovej zadlženosti aktív MSP podľa odvetví	32
Graf 29 Vývoj ukazovateľa celkovej zadlženosti aktív MSP podľa sídla	33
Graf 30 Vývoj ukazovateľa podielu MSP využívajúcich bankové úvery podľa veľkostných kategórií	34
Graf 31 Vývoj ukazovateľa podielu MSP využívajúcich bankové úvery podľa odvetví	35
Graf 32 Vývoj ukazovateľa podielu MSP využívajúcich bankové úvery podľa sídla	35
Graf 33 Vývoj ukazovateľa podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch MSP podľa veľkostných kategórií.....	37
Graf 34 Vývoj ukazovateľa podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch MSP podľa odvetví	37
Graf 35 Vývoj ukazovateľa podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch MSP podľa sídla ...	38
Graf 36 Vývoj ukazovateľa rentability aktív MSP podľa veľkostných kategórií.....	39
Graf 37 Vývoj ukazovateľa rentability aktív MSP podľa odvetví	40
Graf 38 Vývoj ukazovateľa rentability aktív MSP podľa sídla	40
Graf 39 Vývoj ukazovateľa rentability tržieb MSP podľa veľkostných kategórií	42
Graf 40 Vývoj ukazovateľa rentability tržieb MSP podľa odvetví	42
Graf 41 Vývoj ukazovateľa rentability tržieb MSP podľa sídla.....	43
Graf 42 Vývoj ukazovateľa podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa veľkostných kategórií	44
Graf 43 Vývoj ukazovateľa podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa odvetví	45
Graf 44 Podiel sektorov priemyselnej výroby s najvyšším zastúpením MSP s kladným hospodárskym výsledkom	45
Graf 45 Podiel sektorov služieb s najvyšším zastúpením MSP s kladným hospodárskym výsledkom.....	46
Graf 46 Vývoj ukazovateľa podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa sídla	47
Graf 47 Vývoj ukazovateľa finanč. produktivity práce MSP podľa veľkostných kategórií.....	48

Graf 48 Vývoj ukazovateľa finančnej produktivity práce MSP podľa odvetví	49
Graf 49 Vývoj ukazovateľa finančnej produktivity práce MSP podľa sídla	49
Graf 50 Vývoj podielu MSP v jednotlivých pásmach Altmanovho indexu	52
Graf 51 Vývoj podielu MSP v dobrej finančnej situácii podľa veľkostných kategórií	52
Graf 52 Vývoj podielu MSP v zlej finančnej situácii podľa veľkostných kategórií	53
Graf 53 Vývoj podielu MSP v dobrej finančnej situácii podľa odvetví	55
Graf 54 Vývoj podielu MSP v zlej finančnej situácii podľa odvetví	55
Graf 55 Vývoj podielu MSP v dobrej finančnej situácii podľa sídla	57
Graf 56 Vývoj podielu MSP v zlej finančnej situácii podľa sídla	57
Graf 57 Charakter medziročného vývoja finančných ukazovateľov	59
Graf 58 Podiel MSP v pásmach Altmanovho indexu v r. 2022 a 2021	60

Zoznam tabuliek

Tabuľka 1 Prehľad o počte ÚJ vstupujúcich do spracovania pre potreby analýzy finančných výsledkov	8
Tabuľka 2 Mediánové tržby MSP podľa veľkostných kategórií podnikov	9
Tabuľka 3 Mediánové tržby MSP podľa odvetví	10
Tabuľka 4 Prehľad o počte ÚJ vstupujúcich do spracovania pre potreby analýzy ukazovateľov fin. výkonnosti	15
Tabuľka 5 Likvidita 2. stupňa podľa veľkostných kategórií	17
Tabuľka 6 Likvidita 3. stupňa podľa veľkostných kategórií	19
Tabuľka 7 Doba splatnosti celkových pohľadávok podľa veľkostných kategórií	21
Tabuľka 8 Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS podľa veľkostných kategórií	22
Tabuľka 9 Doba splatnosti celkových záväzkov podľa veľkostných kategórií	24
Tabuľka 10 Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z OS podľa veľkostných kategórií	25
Tabuľka 11 Obrat aktív podľa veľkostných kategórií	28
Tabuľka 12 Celková zadlženosť aktív podľa veľkostných kategórií	31
Tabuľka 13 Podiel MSP využívajúcich bankové úvery podľa veľkostných kategórií	33
Tabuľka 14 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa veľkostných kategórií	36
Tabuľka 15 Rentabilita aktív podľa veľkostných kategórií	39
Tabuľka 16 Rentabilita tržieb MSP podľa veľkostných kategórií	41
Tabuľka 17 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa veľkostných kategórií	43
Tabuľka 18 Finančná produktivita práce podľa veľkostných kategórií	48
Tabuľka 19 Štruktúra zaradenia podnikov podľa veľkostných kategórií v pásmach Altmanovho modelu	51
Tabuľka 20 Štruktúra zaradenia podnikov podľa odvetví v pásmach Altmanovho modelu	54
Tabuľka 21 Štruktúra zaradenia MSP podľa sídla v pásmach Altmanovho modelu	56
Tabuľka 22 Medziročná zmena finančných ukazovateľov MSP	59
Tabuľka 23 Medziročná zmena podielu MSP v pásmach Altmanovho indexu	60
Tabuľka 24 Likvidita 2. stupňa MSP	61
Tabuľka 25 Likvidita 3. stupňa MSP	61
Tabuľka 26 Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP	62
Tabuľka 27 Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z OS MSP	62
Tabuľka 28 Obrat aktív MSP	63
Tabuľka 29 Celková zadlženosť aktív MSP	63
Tabuľka 30 Podiel MSP využívajúcich bankové úvery	64
Tabuľka 31 Podiel nákladových úrokov na platených bank. úveroch MSP	64
Tabuľka 32 Rentabilita aktív MSP	65
Tabuľka 33 Rentabilita tržieb MSP	65
Tabuľka 34 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom	66
Tabuľka 35 Finančná produktivita práce MSP	66

Zoznam skratiek

BÚ	bankový(é) úver(y)
CP	celkové pohľadávky
CZ	celkové záväzky
EBIT	zisk pred zdanením a úrokmi
FO	fyzická(é) osoba(y)
KP	krátkodobé pohľadávky
KZ	krátkodobé záväzky
L2	likvidita 2. stupňa
L3	likvidita 3. stupňa
MSP	malé a stredné podniky
MPRV SR	Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka Slovenskej republiky
NÚ	nákladové úroky
OS	obchodný styk
OR	Obchodný register
p. b.	percentuálny(e) bod(y)
SBA	Slovak Business Agency
ŠÚ SR	Štatistický úrad Slovenskej republiky
ÚJ	účtovná(é) jednotka(y)
ÚO	účtovné obdobie

Úvod

Finančná analýza malých a stredných podnikov umožňuje komplexne zhodnotiť kvalitu podnikových aktivít a ekonomickú úroveň hodnotených podnikateľských subjektov. Je tak dobrým východiskom pre identifikáciu silných a slabých stránok podnikových činností. Slovak Business Agency v rámci svojich aktivít zameraných na monitoring podnikateľského prostredia pravidelne vyhodnocuje finančnú situáciu malých a stredných podnikov na základe finančných výsledkov, ako aj súboru finančných pomerových ukazovateľov, ktoré sú zamerané na päť oblastí – likviditu, aktivitu, zadlženosť, rentabilitu a produktivitu. Cieľom publikácie je na základe údajov z finančných výkazov poskytnutých DataCentrom analyzovať, porovnať a vyhodnotiť finančnú výkonnosť slovenských malých a stredných podnikov.

Štúdia okrem stavu v roku 2022 analyzuje aj vývoj ukazovateľov v čase a odhaľuje tak aj dopady krízových období na malé a stredné podniky na Slovensku. V samotnom roku 2022 pokračoval pozitívny trend vývoja finančných ukazovateľov MSP, ktorý začal po ukončení pandémie vírusu COVID-19. Podnikateľské subjekty účtujúce v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva zaznamenali medzročný nárast tržieb, pridanej hodnoty a aj hospodárskeho výsledku pred zdanením. V dobrej finančnej situácii sa nachádzalo 41,3 % MSP, čo predstavuje mierny nárast oproti predošlému roku. Popri náraste podielu MSP v dobrej finančnej kondícii došlo súčasne k zníženiu podielu MSP v zlej finančnej situácii.

Dokument je rozdelený do dvoch hlavných kapitol. Prvá kapitola je zameraná na **analýzu základných finančných výsledkov** a jej podstatou je špecifikovať štruktúru MSP, ako aj vývoj vybraných veličín. Druhá kapitola je venovaná **vybraným finančným ukazovateľom** a ich hodnoteniu v členení podľa veľkostných kategórií, odvetví a sídla. **Záverčné zhrnutie** má sumarizačný charakter a na základe kvantifikovaných údajov hodnotí aktuálnu finančnú situáciu malých a stredných podnikov na Slovensku v roku 2022. V prílohách sú uvedené tabuľky k jednotlivým ukazovateľom finančnej výkonnosti v členení podľa odvetví a sídla.

1 Analýza finančných výsledkov

Analýza finančných výsledkov porovnáva a hodnotí stav, vývoj a štruktúru objemu tržieb, hospodárskeho výsledku pred zdanením, vlastného kapitálu, úverov, pridanej hodnoty a osobných nákladov MSP účtujúcich v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva.

Vstupné údaje

Do analýzy finančných výsledkov MSP vstupovali finančné výkazy podnikateľských subjektov účtujúcich v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva. Pri kvalifikácii tak boli využité tri druhy účtovných závierok podnikov:

- účtovná závierka pre podnikateľov účtujúcich v **jednoduchom účtovníctve** (Úč FO),
- účtovná závierka **pre mikro účtovné jednotky** (Úč MÚJ) – v platnosti od roku 2014,
- účtovná závierka pre podnikateľov účtujúcich v **podvojnóm účtovníctve** (Úč POD).

Individuálne anonymizované účtovné výkazy boli získané z DataCentra a boli očistené od subjektov s nekorektne vyplnenými položkami. Kvantifikácia bola realizovaná na nasledovnom súbore podnikateľských subjektov:

Tabuľka 1 **Prehľad o počte ÚJ vstupujúcich do spracovania pre potreby analýzy finančných výsledkov**

Veľkostná kategória podnikov	2018	2019	2020	2021	2022	Medziročný index 2022/2021
Mikro	267 263	264 515	270 929	273 656	279 347	102,1
Malé	14 074	14 061	13 112	13 373	13 929	104,2
Stredné	3 245	3 224	3 014	3 069	3 178	103,6
MSP	284 582	281 800	287 055	290 098	296 454	102,2

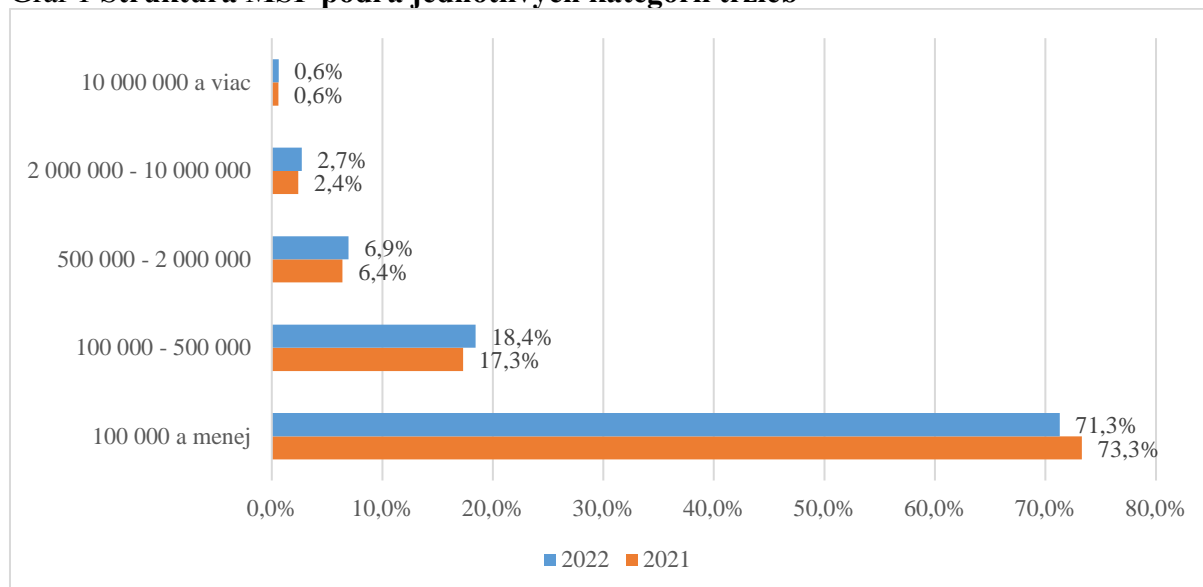
Zdroj: Vlastné spracovanie

V roku 2022 bolo pre potreby analýzy finančných výsledkov zahrnutých do spracovania 296 454 podnikateľských subjektov kategórie MSP účtujúcich v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva. V porovnaní s rokom 2021 došlo k zvýšeniu dostupných finančných výkazov za mikropodniky o 2,1 % a malých podnikov o 4,2 %. Počet finančných výkazov za stredné podniky sa navýšil o 3,6 %. Kategorizácia podnikateľských subjektov podľa veľkosti je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od januára 2005, podľa ktorého je za MSP považovaný podnikateľský subjekt s ročným obratom nepresahujúcim 50 mil. Eur a počtom zamestnancom nižším ako 250.

1.1 Tržby

V roku 2022 sa podľa dostupných finančných výkazov objem tržieb MSP, ktoré účtujú v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva medziročne **zvýšil o 13,0 % na 107 495,2 mil. Eur**. Viac ako 70 % MSP zaznamenalo tržby do 100 tisíc Eur. Takmer jedna pätina (18,4 %) MSP dosiahla tržby v rozmedzí od 100 tisíc Eur do 500 tisíc Eur. Podiel MSP, ktoré dosiahli tržby vyššie ako 500 tisíc Eur, ale zároveň menej ako 2 milióny Eur, predstavoval 6,9 %. Podiel MSP s dosiahnutými tržbami nad 2 milióny Eur bol výrazne nižší (3,3 %). Oproti roku 2021 došlo k miernemu zníženiu podielu MSP v kategórii firiem do 100 tisíc Eur. Zastúpenie ďalších kategórií tržieb MSP sa prevažne zvýšilo.

Graf 1 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií tržieb

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Mediánové tržby vzrástli v roku 2022 vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. V prípade stredných podnikov sa tržby zvýšili o viac ako jednu štvrtinu (25,6 %). U mikropodnikov dosiahol rast mediánových tržieb 13,1 %. Hodnota mediánových tržieb malých podnikov vzrástla o jednu štvrtinu a stredných podnikov o takmer 10 %. V prípade mikropodnikov predstavovali mediánové tržby hodnotu 29,2 tisíc Eur. Najvyššiu hodnotu mediánových tržieb dosahovali stredné podniky a to 11,4 mil. Eur.

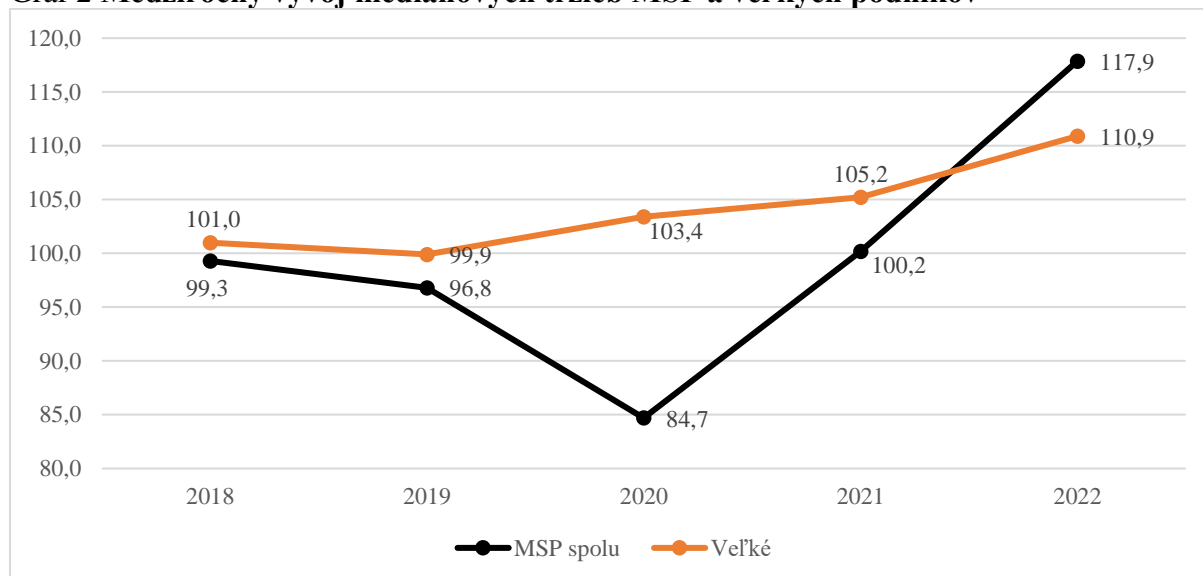
Tabuľka 2 Mediánové tržby MSP podľa veľkostných kategórií podnikov

Veľkostná kategória podnikov	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Medziročný index 2022/2021
Mikro	29 716	29 613	28 551	24 400	25 848	29 243	113,1
Malé	1 340 947	1 441 976	1 492 320	1 478 622	1 598 232	2 007 186	125,6
Stredné	8 293 042	8 997 524	9 792 442	9 783 099	10 365 028	11 376 681	109,8
MSP spolu	36 471	36 198	35 032	29 679	29 749	35 063	117,9
Veľké	54 050 854	54 612 780	54 604 152	56 468 236	59 429 756	65 906 584	110,9

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Medziročný vývoj mediánových tržieb MSP vykazoval v posudzovanom období 2018-2022 odlišné tendencie v porovnaní s veľkými podnikmi. Hodnota mediánových tržieb veľkých podnikov v roku 2019 mierne poklesla zmenu oproti predchádzajúcemu roku. Koronakríza nemala výraznejší vplyv na medziročný vývoj mediánových tržieb veľkých podnikov, nakoľko počas predchádzajúcich troch rokov hodnota mediánových tržieb kontinuálne rástla. MSP naopak vykazovali negatívnu zmenu mediánových tržieb každoročne počas obdobia 2018 - 2020. Najvýraznejší pokles nastal v roku 2020 a bol zapríčinený koronakrízou, kedy hodnota mediánových tržieb MSP spolu poklesla o 15,3 % oproti roku 2019. V roku 2021 sa hodnota mediánových tržieb MSP medziročne takmer nezmenila, v nasledujúcom roku však už dosiahla rast o 17,9 %.

Graf 2 Medziročný vývoj mediánových tržieb MSP a veľkých podnikov

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Mediánové tržby MSP v členení podľa odvetví sa pohybovali v roku 2022 v rozmedzí od 30 tisíc Eur v sektore služieb, po 53 tisíc Eur v odvetví obchodu. V porovnaní s rokom 2021 došlo k nárastu hodnoty mediánových tržieb MSP vo všetkých sektoroch, pričom najvýraznejší nárast (o viac ako 30 %) zaznamenali MSP v stavebníctve a obchode.

Tabuľka 3 Mediánové tržby MSP podľa odvetví

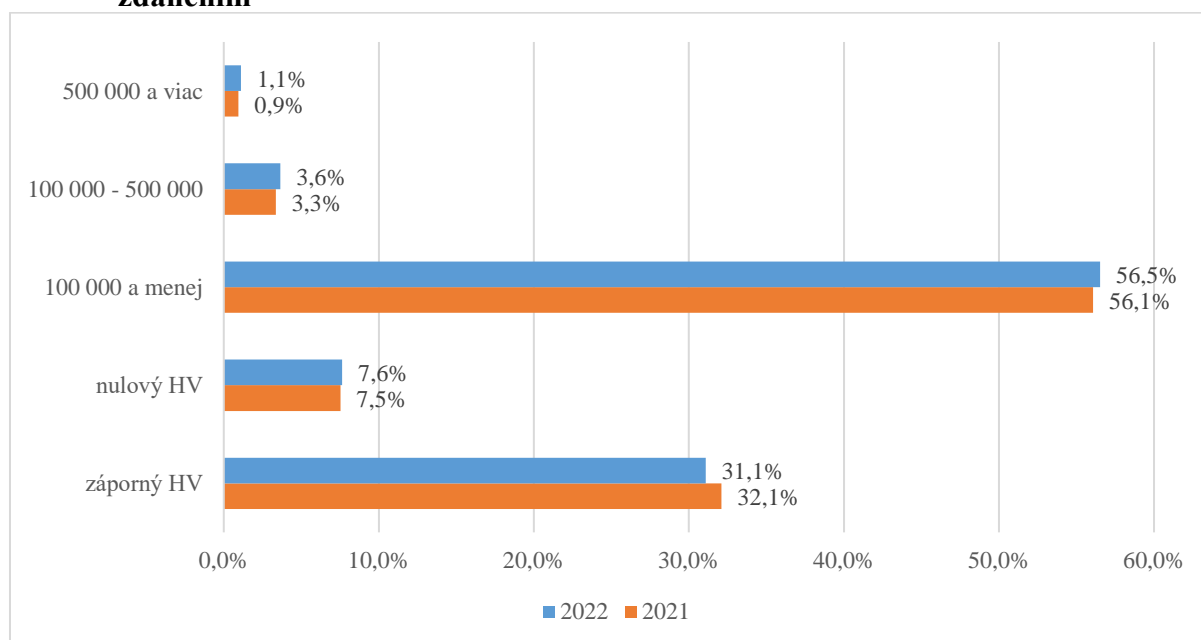
Odvetvie (MSP spolu)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Medziročný index 2022/2021
Pôdohospodárstvo	27 441	29 608	24 407	22 753	28 671	33 057	115,3
Priemysel	46 858	45 134	39 209	36 040	36 300	44 559	122,8
Stavebníctvo	36 835	38 820	35 424	31 640	31 809	42 242	132,8
Obchod	49 187	49 703	48 958	45 659	40 655	53 350	131,2
Služby	32 144	31 385	30 031	25 558	25 225	29 634	117,5

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

1.2 Hospodársky výsledok pred zdanením

Objem zisku pred zdanením malých a stredných podnikov účtujúcich v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva zaznamenal v roku 2021 medziročný **nárast o 18,7 % na 7 230,6 mil. Eur**. Z celkového počtu 290 103 MSP vstupujúcich do spracovania zaznamenalo stratu 31,1 % podnikov a nulový výsledok hospodárenia dosiahlo 7,6 % podnikov. Zisk pred zdanením do 100 tisíc Eur dosiahlo 56,5 % MSP. Zisk pred zdanením prevyšujúci 100 tisíc Eur zaznamenalo 4,7 % MSP. Aj v roku 2022 došlo k poklesu podielu MSP so záporným hospodárskym výsledkom (o 1,1 p. b.) Podiel MSP s nulovým hospodárskym výsledkom pred zdanením sa takmer nezmenil. Situácia v oblasti tvorby zisku MSP sa teda medziročne zlepšila.

Graf 3 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií hospodárskeho výsledku pred zdanením

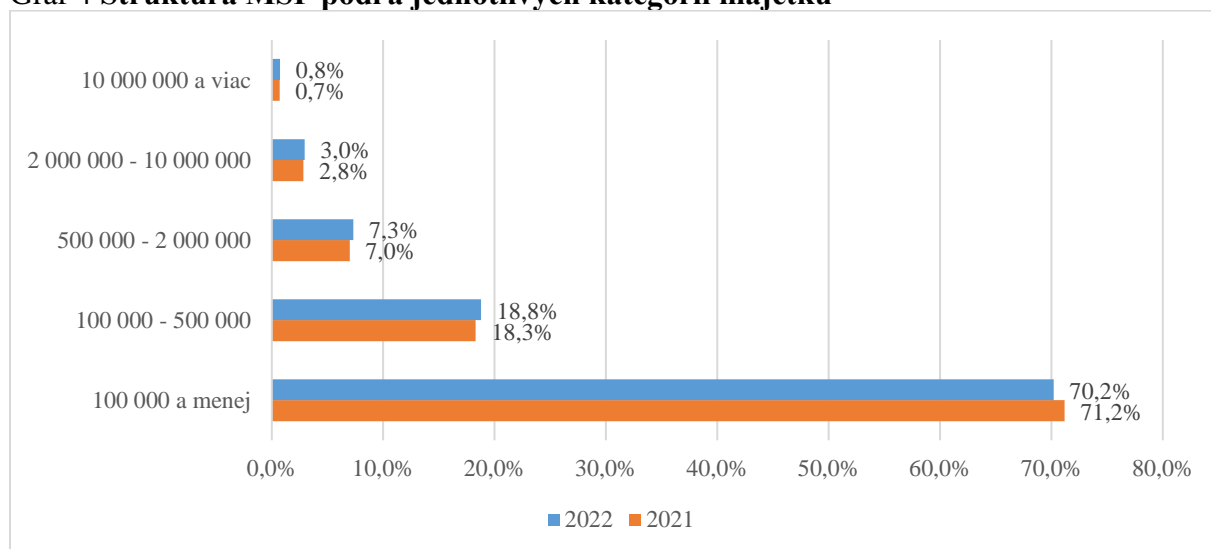

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

1.3 Majetok

Objem majetku MSP účtujúcich v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva sa v roku 2022 medziročne zvýšil o **8,6 %** na **147,9 mil. Eur**. Majetkom nepresahujúcim 100 tisíc Eur disponovala 70,2 % MSP. Takmer jedna pätina MSP (18,8 %) vykazovalo majetok v intervale od 100 tisíc Eur do 500 tisíc Eur. Podiel MSP, ktorých hodnota majetku prevyšovala 500 tisíc Eur predstavoval 11,0 %. V roku 2022 sa zvýšil podiel MSP, ktoré disponovali objemom majetku v kategórií od 100 tisíc do 500 tisíc Eur (o 1,0 p. b.). Podrobnejšie rozčlenenie MSP do jednotlivých kategórií majetku znázorňuje nasledujúci graf.

Graf 4 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií majetku

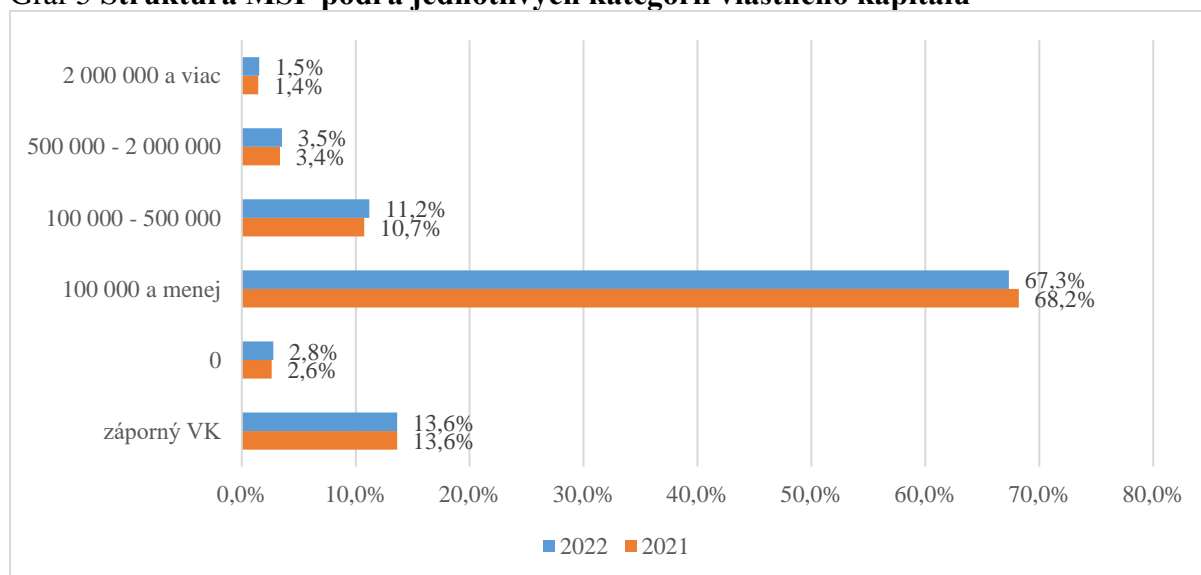

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

1.4 Vlastný kapitál

Vlastný kapitál MSP účtujúcich v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva sa taktiež medziročne zvýšil. Dosiahol rast o 7,9 % na **55 749,8 mil. Eur**. Najviac MSP disponuje kladným vlastným kapitálom v objeme do 100 tisíc Eur (67,3 %), relatívne početnou skupinou sú však aj MSP so záporným vlastným imaní, ktoré je zapríčinené vysokými stratami. Podiel týchto podnikateľských subjektov na celkovom počte predstavoval 13,6 %. Vlastným imaní v rozsahu od 100 tisíc do 500 tisíc Eur disponovalo 11,2 % MSP. Objem vlastného kapitálu prevyšujúceho 500 tisíc Eur zaznamenalo 5,0 % MSP. V porovnaní s rokom 2021 sa nezmenil podiel MSP so záporným vlastným imaní. Podiel MSP s nulovým vlastným kapitálom sa mierne zvýšil. Nárast zaznamenal podiel MSP s vlastným kapitálom v objeme vyššom ako 100 tisíc Eur.

Graf 5 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií vlastného kapitálu

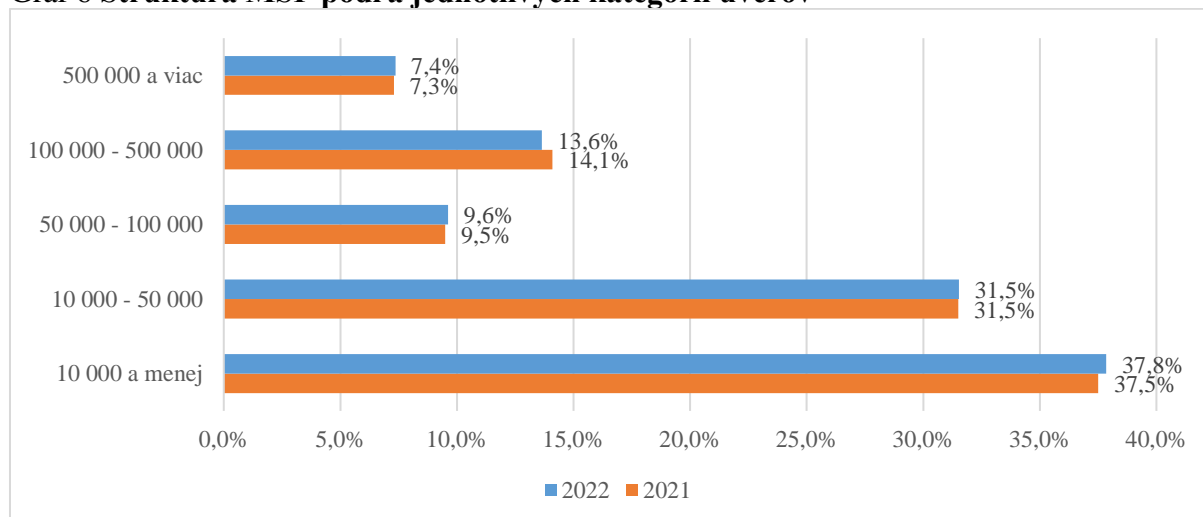

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

1.5 Úvery

Z celkového počtu posudzovaných finančných výkazov MSP vykazovalo kladnú hodnotu na úverových položkách 46 588 subjektov, čo predstavuje 19,4 % z celkového počtu posudzovaných MSP. Tieto podnikateľské subjekty využívali úvery v celkovom objeme **18 246 mil. Eur**, čo predstavuje medziročný **nárast** objemu o 12,6 %. Najväčšia skupina MSP využívala úvery s nízkym objemom – 37,8 % podnikov využívajúcich úverové financovanie disponovalo úvermi (resp. ich nesplatenou časťou) v objeme do 10 tisíc Eur, pričom zastúpenie tejto skupiny subjektov mierne narástlo. Ďalšia významná skupina MSP (31,5 %) mala evidované úvery v hodnote od 10 tisíc Eur do 50 tisíc Eur.

Graf 6 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií úverov

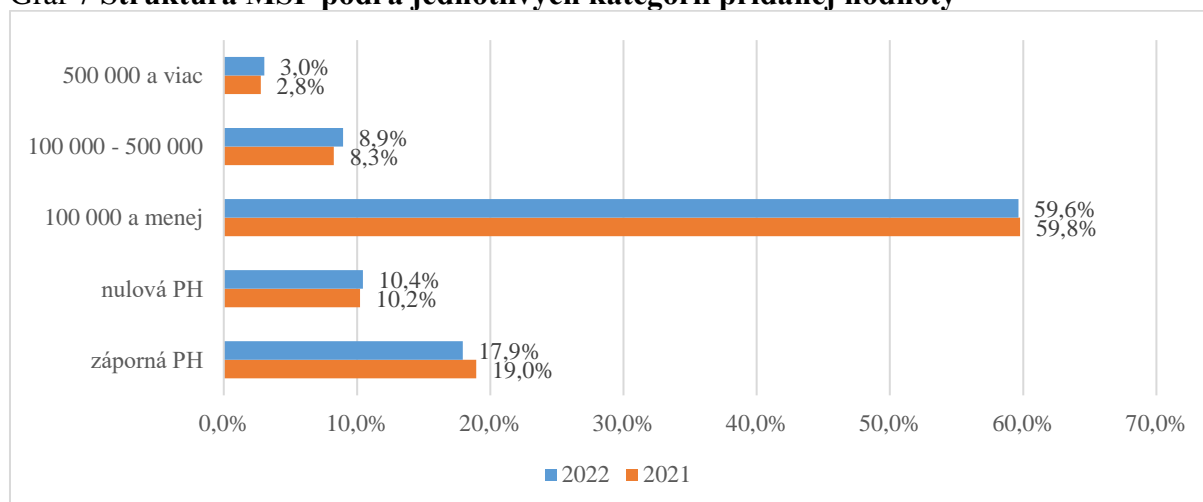

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

1.6 Pridaná hodnota

Pridaná hodnota¹ MSP účtujúcich v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva medziročne **vzrástla** o 10,9 % na **24 155,0 mil. Eur**. Takmer dve tretiny MSP (59,6 %) vygenerovali pridanú hodnotu v intervale od 0 do 100 tisíc Eur. 12,0 % MSP generovalo pridanú hodnotu v objeme viac ako 100 tisíc Eur. Zápornú alebo nulovú pridanú hodnotu vykázalo v roku 2022 28,4 % MSP. V porovnaní s rokom 2021 došlo k poklesu zastúpenie MSP so zápornou alebo nulovou pridanou hodnotou a nárastu podielu MSP s kladnou pridanou hodnotou, čo možno hodnotiť pozitívne.

Graf 7 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií pridanej hodnoty

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

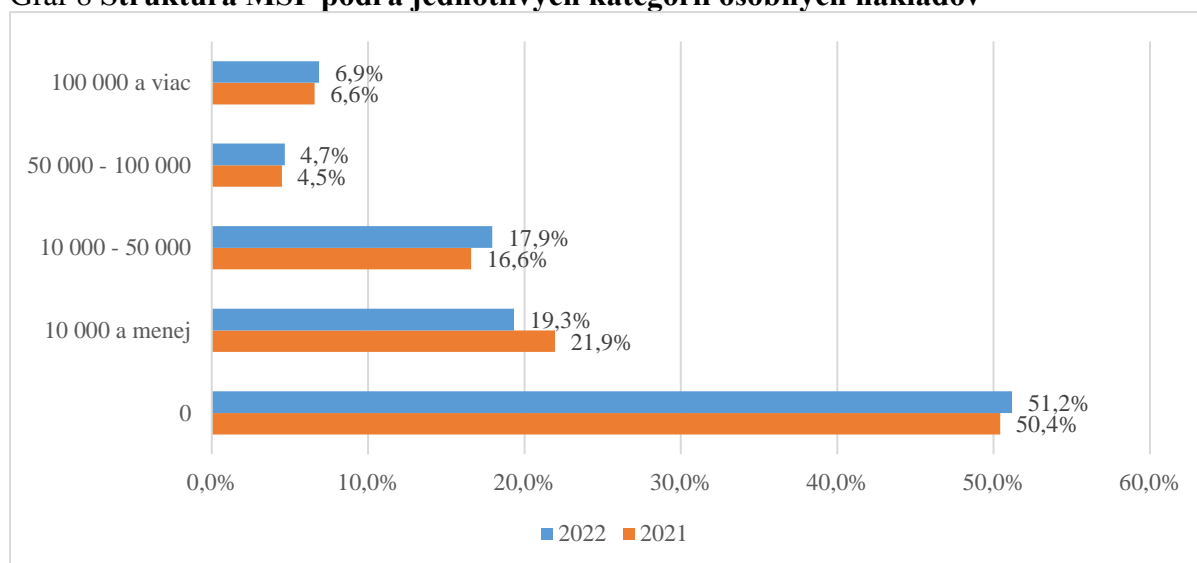
¹ Pridaná hodnota vyjadruje rozdiel medzi tržbami z predaja tovaru, vlastných výrobkov a služieb a nákladmi na obstaranie predaného tovaru, nákup materiálu, energií a služieb.

1.7 Osobné náklady

Objem osobných nákladov MSP medziročne zvýšil tempo nárastu **na 7,8 %**. Vplyvom zaznamenaného rastu dosiahol objem osobných nákladov hodnotu **13 867,5 mil. Eur**.

Spomedzi analyzovaných 296 454 podnikateľských subjektov vykázala osobné náklady resp. mzdy takmer polovica firiem (48,8 %). Z uvedeného možno konštatovať, že viac ako polovica MSP s dostupnými finančnými výkazmi nezamestnávala žiadneho zamestnanca. Zastúpenie uvedenej skupiny podnikateľov sa v medziročnom porovnaní zvýšilo. Necelá pätina (19,3 %) subjektov vykázala osobné náklady nižšie ako 10 tisíc Eur. 17,9 % MSP vykázalo osobné náklady resp. mzdy na úrovni od 10 tisíc do 50 tisíc Eur za rok. Len viac ako desatina MSP (11,5 %) vykázala osobné náklady resp. mzdy na úrovni viac ako 50 tisíc Eur.

Graf 8 Štruktúra MSP podľa jednotlivých kategórií osobných nákladov

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2 Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti

Analýza pomocou finančných pomerových ukazovateľov je najčastejšie používanou metódou pre hodnotenie finančnej stability a výkonnosti podnikov. Označuje sa ako jadro finančnej analýzy a jej metodiky sú často s finančnou analýzou stotožňované. Ukazovatele finančnej výkonnosti charakterizujú a merajú finančné podmienky hospodárenia podnikov. Na základe vymedzenia hlavných aspektov finančného zdravia podnikov – t. j. schopnosti zhodnocovať kapitál, uhrádzať záväzky a byť nezávislým na cudzom kapitále, možno ukazovatele finančnej výkonnosti použité v analýze rozčleniť do piatich skupín na ukazovatele likvidity, aktivít, zadlženosti, rentability a produktivity. Hodnotenie celkového finančného zdravia podnikov je posudzované vybraným modelom pozostávajúcim zo sústavy ukazovateľov.

Vstupné údaje

Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti bola realizovaná z dvoch pohľadov – ex post (retrospektívna analýza) a ex ante (perspektívna analýza). V analýze ex post boli využité vybrané finančné pomerové ukazovatele zamerané na likviditu, aktivitu, zadlženosť, rentabilitu a produktivitu. Na hodnotenie celkovej finančnej situácie podnikov bol použitý Altmanov index finančného zdravia. Pre potreby analýzy ukazovateľov finančnej výkonnosti boli využité finančné výkazy podnikateľských subjektov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva. Do kvalifikácie tak vstupovali dva druhy účtovných závierok:

- účtovná závierka **pre mikro účtovné jednotky** (Úč MÚJ) – v platnosti od roku 2014,
- účtovná závierka pre podnikateľov účtujúcich **v podvojnóm účtovníctve** (Úč POD).

Individuálne anonymizované účtovné výkazy boli získane z DataCentra a boli očistené od subjektov s nekorektné vyplnenými položkami. Kvantifikácia ukazovateľov bola realizovaná na nasledujúcom súbore podnikateľských subjektov:

Tabuľka 4 **Prehľad o počte ÚJ vstupujúcich do spracovania pre potreby analýzy ukazovateľov fin. výkonnosti**

Veľkostná kategória podnikov	2020	2021	2022	Medziročný index 2022/2021
Mikro	209 021	216 149	224 064	103,7
Malé	12 346	12 636	13 219	104,6
Stredné	2 986	3 037	3 150	103,7
MSP spolu	224 353	231 822	240 433	103,7
Veľké	659	731	783	107,1
SPOLU	225 012	232 553	241 216	103,7

Zdroj: Vlastné spracovanie

V roku 2022 bolo do spracovania zahrnutých 241 216 podnikateľských subjektov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva, čo predstavuje 90,5 % z celkového počtu (266 583) aktívnych podnikov (právnických osôb) evidovaných v Registri organizácií ŠÚ SR k 31.12.2022. Ostatné podniky nezahrnuté do spracovania nepodali účtovné výkazy alebo podali nekorektné výkazy, ktoré neprešli kontrolou kvality na strane DataCentra.

Kategorizácia podnikateľských subjektov podľa veľkosti je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od januára 2005, podľa ktorého je za MSP považovaný podnikateľský subjekt s ročným obratom nepresahujúcim 50 mil. Eur a počtom zamestnancov nižším ako 250. V rámci kategórie MSP rozlišujeme:

- **mikropodnik**- podnik s počtom zamestnancov nižším ako 10 osôb a ročným obratom a/alebo majetkom nepresahujúcim 2 mil. Eur;
- **malý podnik**- podnik s počtom zamestnancov nižším ako 50 osôb a ročným obratom a/alebo majetkom nepresahujúcim 10 mil. Eur;
- **stredný podnik**- podnik s počtom zamestnancov nižším ako 250 osôb a ročným obratom a/alebo majetkom nepresahujúcim 50 mil. Eur.

Odvetvové členenie podnikateľských subjektov je vymedzené prostredníctvom klasifikácie SK NACE na pôdohospodárstvo (sekcia SK NACE A), priemysel (sekcia SK NACE B až E), stavebníctvo (sekcia SK NACE F), obchod (sekcia SK NACE G) a služby (sekcia SK NACE H až S). Regionálne členenie subjektov je vymedzené na úrovni NUTS 3 (kraje) na základe Klasifikácie štatistických územných jednotiek, ktorá bola vydaná Vyhláškou Štatistického úradu SR č. 438/2004 Z. z. z 19. Júla 2004 pre potreby regionálnej štatistiky.

2.1 Ukazovatele likvidity

Likvidita je v podnikovom riadení dôležitým ekonomickým pojmom, ktorý vyjadruje schopnosť podniku hradiť záväzky v krátkodobom časovom horizonte. Finančne stabilný podnik je schopný hradiť záväzky načas, podnik s finančnými ťažkosťami má so včasnou úhradou problémy. Veľmi nízke hodnoty likvidity svedčia o neschopnosti uhrádzať záväzky a naopak – príliš vysoké hodnoty vypovedajú o neracionálnom využívaní podnikových zdrojov.

2.1.1 Likvidita 2. stupňa

Likvidita 2. stupňa (bežná) vyjadruje podiel obežných aktív bez zásob a celkových krátkodobých záväzkov. Odporúčaný interval hodnôt likvidity 2. stupňa sa pohybuje v rozmedzí od 1,0 po 1,5 – v závislosti od charakteru podnikateľskej činnosti.

Likvidita 2. stupňa podľa veľkostných kategórií

Schopnosť MSP uhrádzať krátkodobé záväzky sa v roku 2022 výraznejšie nezmenila. Likvidita 2. stupňa MSP zostala na **takmer nezmenenej úrovni** ako v roku 2021. **Dosiahla úroveň 1,79 bodu**, pri miernom náraste o 0,01 p. b.

V rámci jednotlivých veľkostných kategórií sa mierne zlepšila likvidita len v skupine mikropodnikov – o 0,02 bodu. Najlikvidnejšou štruktúrou majetku sa aj v roku 2022 vyznačovali mikropodniky, ktorých bežná likvidita dosiahla koeficient 1,97. Odporúčanú hranicu likvidity dosiahli aj malé podniky (1,04), a taktiež stredné podniky (1,00).

Podiel MSP s likviditou 2. stupňa nižšou ako je odporúčaná hranica (1,0) sa v medziročnom porovnaní taktiež výrazne nezmenil, dosiahol 35,9 %. Zastúpenie MSP s potenciálnymi problémami v oblasti uhrádzania krátkodobých záväzkov bolo blízko hodnote dosiahnutej v roku 2021 (35,8 %).

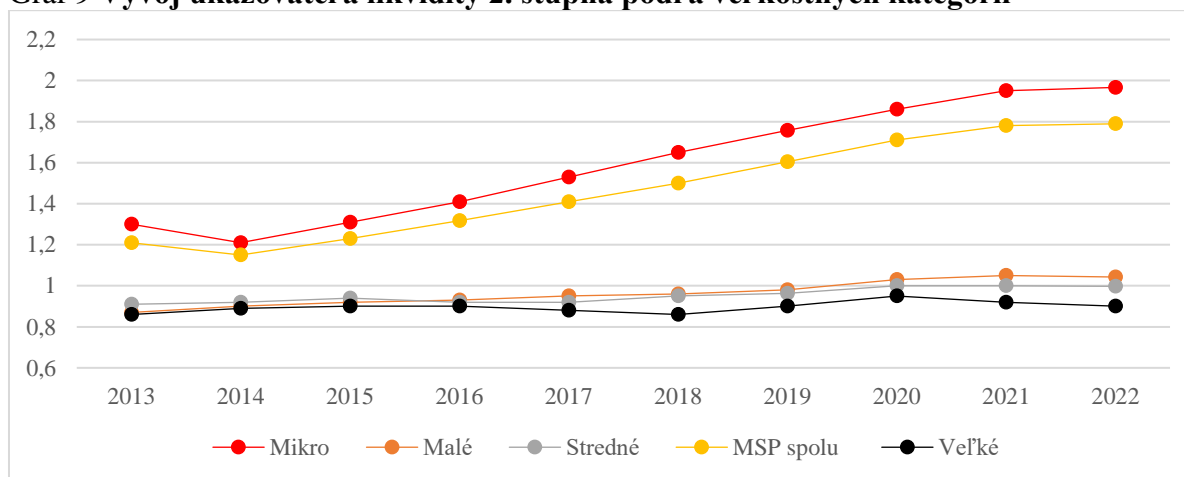
Tabuľka 5 Likvidita 2. stupňa podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Mikro	1,3	1,21	1,31	1,41	1,53	1,65	1,76	1,86	1,95	1,97	↑0,02
Malé	0,87	0,9	0,92	0,93	0,95	0,96	0,98	1,03	1,05	1,04	↓0,01
Stredné	0,91	0,92	0,94	0,92	0,92	0,95	0,96	1,00	1,00	1,00	=
MSP spolu	1,21	1,15	1,23	1,32	1,41	1,50	1,60	1,71	1,78	1,79	↑0,01
Veľké	0,86	0,89	0,9	0,90	0,88	0,86	0,90	0,95	0,92	0,90	↓0,02

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Dlhodobo najvyššie hodnoty likvidity 2. stupňa dosahujú mikropodniky, ktoré vďaka svojmu početnému zastúpeniu najvýraznejšie vplyvajú na likviditu celej skupiny MSP, pričom aj v roku 2022 dosiahli mierny rast koeficientu likvidity. V prípade malých a stredných podnikov došlo v roku 2022 k prerušeniu predchádzajúceho trendu nárastu bežnej likvidity. Hodnota bežnej likvidity týchto skupín MSP zostala na približne rovnakej úrovni ako v roku 2021.

Graf 9 Vývoj ukazovateľa likvidity 2. stupňa podľa veľkostných kategórií

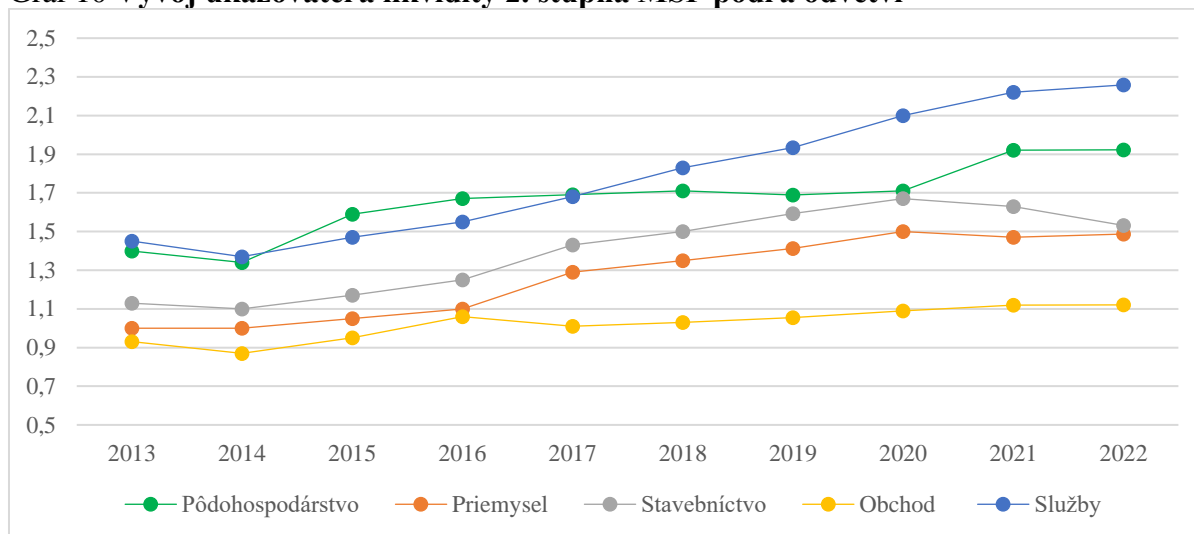

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Likvidita 2. stupňa podľa odvetví

V medziodvetvovom porovnaní vzrástla likvidita 2. stupňa MSP v roku 2022 v odvetví priemyslu a služieb. Pokles bol opäť dosiahnutý v stavebníctve (o 0,1 p. b.). Aj v roku 2022 dosiahli najvyššiu hodnotu koeficientu podniky pôsobiace v sektore služieb (2,26). Z dlhodobého hľadiska zaznamenali MSP vo všetkých odvetviach rastúci trend ukazovateľa likvidity 2. stupňa. V posledných dvoch hodnotených rokoch je však zrejмый aj trend poklesu likvidity MSP v sektore stavebníctva. Najvýraznejší rast ukazovateľa bežnej likvidity bol za obdobie poslednej dekády zaznamenaný u MSP pôsobiacich v odvetví služieb, ktorých likvidita v porovnaní s rokom 2013 vzrástla o 55,7 %. Naopak, najmenej dynamický rast hodnoty ukazovateľa zaznamenali podniky pôsobiace v sektore obchodu. V porovnaní s rokom 2013 vzrástla ich bežná likvidita len o 20,5 %.

Graf 10 Vývoj ukazovateľa likvidity 2. stupňa MSP podľa odvetví

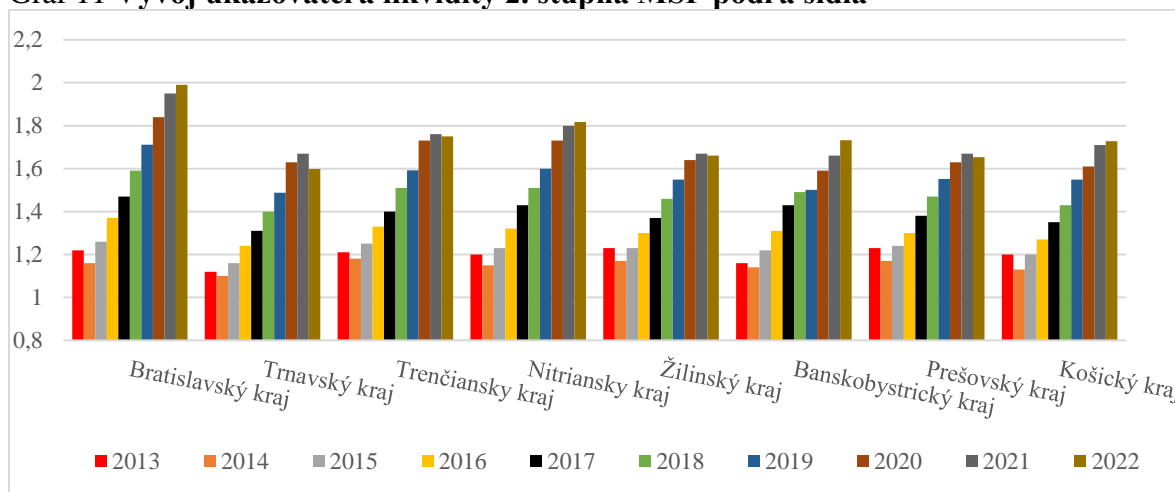

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Likvidita 2. stupňa podľa sídla

V roku 2022 došlo k miernemu zvýšeniu likvidity 2. stupňa v polovici krajov SR (Bratislavský, Nitriansky, Banskobystrický a Košický kraj). Ostatné kraje sa vyznačovali miernym poklesom bežnej likvidity MSP. Vo všetkých slovenských krajoch dosiahli MSP dostatočnú hodnotu bežnej likvidity. V dlhodobom horizonte zaznamenal vývoj ukazovateľa bežnej likvidity rastúci trend vo všetkých krajoch. Najvyšší koeficient likvidity dlhodobo dosahujú MSP v Bratislavskom kraji.

Graf 11 Vývoj ukazovateľa likvidity 2. stupňa MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.1.2 Likvidita 3. stupňa

Likvidita 3. stupňa (celková) v porovnaní s likviditou 2. stupňa zohľadňuje aj menej likvidné položky majetku – zásoby. Pre dosiahnutie optimálnej likvidity by celková hodnota krátkodobých záväzkov nemala presiahnuť 40-50 % hodnoty obežného majetku. Optimálna hodnota ukazovateľa celkovej likvidity je v rozpätí od 2 - 2,5. Pri hodnotení dosiahnutých výsledkov je však potrebné zohľadniť aj odvetvové špecifiká, nakoľko existujú podniky, ktoré

pracujú s malým objemom zásob, príp. bez nich. Typickým príkladom sú podniky poskytujúce služby, ktorých hodnota celkovej likvidity je obdobná ako hodnota bežnej likvidity.

Likvidita 3. stupňa podľa veľkostných kategórií

Schopnosť MSP uhrádzať krátkodobé záväzky z krátkodobého majetku (obežných aktív) sa medziročne mierne **zvýšila o 0,02 bodu na 2,03**, čo je podobne ako v prípade bežnej likvidity najvyššia hodnota za celé analyzované obdobie.

V porovnaní s odporúčaným rozpätím hodnôt bola celková likvidita MSP (okrem mikropodnikov) výrazne nižšia, avšak je potrebné podotknúť, že MSP sa v porovnaní s veľkými (často výrobnými) podnikmi vyznačujú výrazne nižším množstvom zásob spojeným s obmedzeným množstvom finančných prostriedkov. Z hľadiska jednotlivých veľkostných kategórií zaznamenali najvyšší rast koeficientu mikropodniky (o 0,4 bodu). Celková likvidita sa zvýšila aj u malých podnikov (o 0,02 bodu). Stredným podnikom sa celková likvidita takmer nezmenila (pokles len o 0,01 p. b.). Rovnako ako u ukazovateľa bežnej likvidity, aj v prípade ukazovateľa celkovej likvidity dosiahli najvyššiu hodnotu v roku 2022 mikropodniky s koeficientom 2,19. Medián ukazovateľa celkovej likvidity vo veľkostnej kategórii malých aj stredných podnikov dosiahol koeficient 1,35, resp. 1,32.

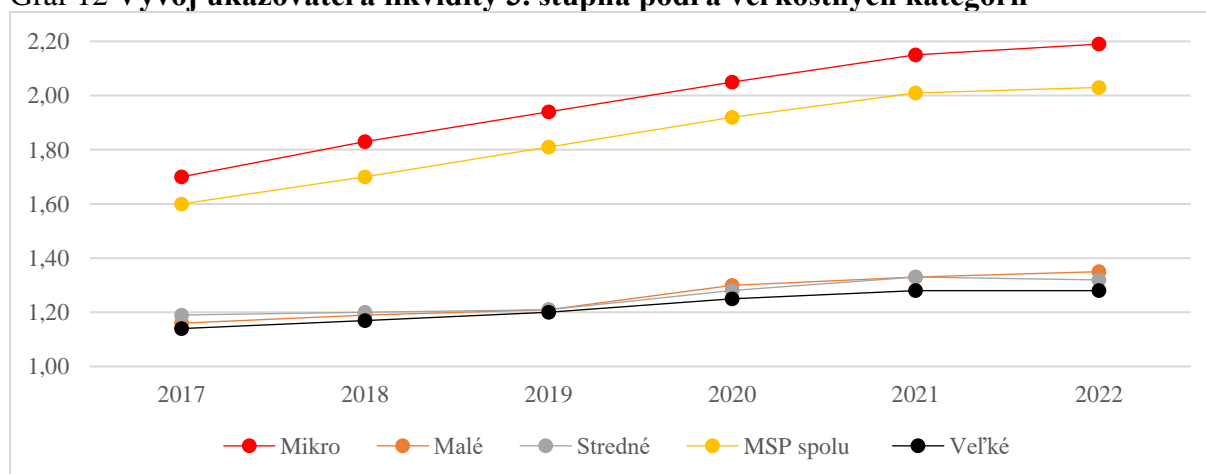
Tabuľka 6 Likvidita 3. stupňa podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Mikro	1,70	1,83	1,94	2,05	2,15	2,19	↑0,04
Malé	1,16	1,19	1,21	1,30	1,33	1,35	↑0,02
Stredné	1,19	1,20	1,21	1,28	1,33	1,32	↓0,01
MSP spolu	1,60	1,70	1,81	1,92	2,01	2,03	↑0,02
Veľké	1,14	1,17	1,20	1,25	1,28	1,28	=

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Mikropodniky dosahujú najvyšší koeficient celkovej likvidity aj z dlhodobého hľadiska. To je spôsobené predovšetkým nižším množstvom zásob ako v prípade podnikov vo veľkostnej kategórii malých a stredných podnikov. Najnižšie hodnoty celkovej likvidity dosahovali počas sledovaného obdobia malé aj stredné podniky.

Graf 12 Vývoj ukazovateľa likvidity 3. stupňa podľa veľkostných kategórií

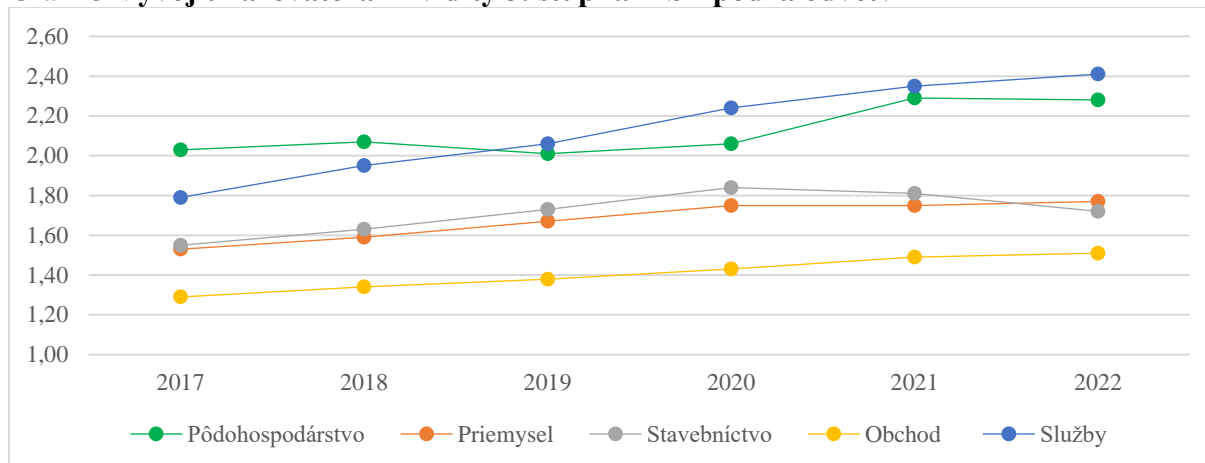

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Likvidita 3. stupňa podľa odvetví

Celková likvidita MSP medziročne vzrástla v odvetví priemyslu, obchodu a služieb. Celková likvidita MSP sa takmer nezmenila v sektore pôdohospodárstva a pokles zaznamenala v stavebníctve. Najlikvidnejšou štruktúrou majetku sa vyznačovali MSP pôsobiace v odvetví služieb (2,41) a pôdohospodárstva (2,28). Pôdohospodárske podniky, spolu s podnikmi služieb dosahovali v skúmanom období nadpriemerný koeficient ukazovateľa celkovej likvidity. Od roku 2019 hodnota celkovej likvidity MSP podnikajúcich v oblasti služieb dokonca prevýšila likviditu pôdohospodárskych MSP.

Graf 13 Vývoj ukazovateľa likvidity 3. stupňa MSP podľa odvetví

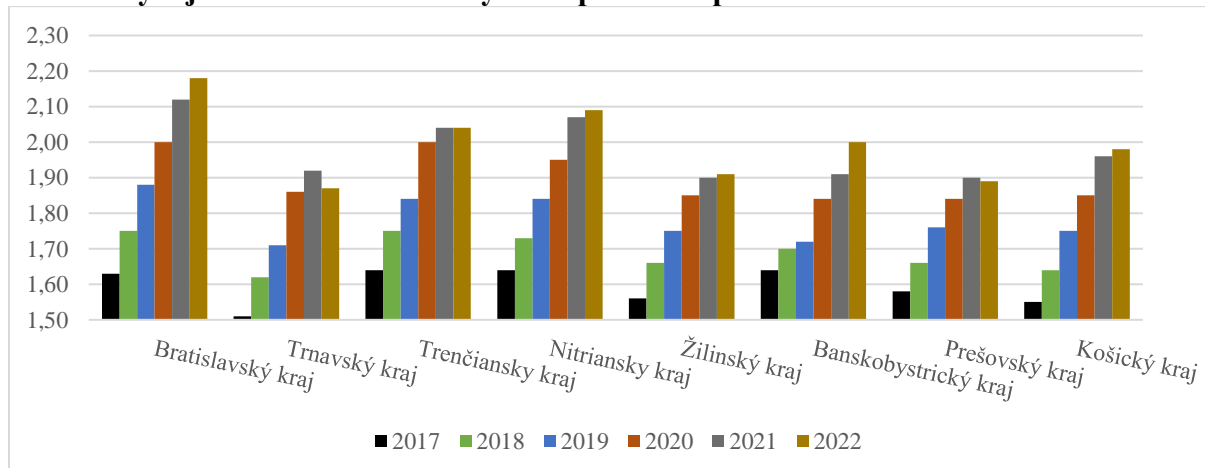

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Likvidita 3. stupňa podľa sídla

V medziročnom porovnaní vzrástla likvidita 3. stupňa vo väčšine slovenských krajoch. Najdynamickejší rast ukazovateľa dosiahli MSP sídlia v Bratislavskom a Banskobystrickom kraji. V týchto krajoch MSP medziročne najmenej rástli, resp. poklesli krátkodobé záväzky, čo sa odrazilo na zvýšenej dynamike rastu ukazovateľa. Pokles likvidity 3. zaznamenali MSP sídlia v Trnavskom a Prešovskom kraji. Spomedzi všetkých slovenských krajov mali v roku 2022 najlikvidnejšiu štruktúru majetku MSP so sídlom v Bratislavskom kraji (2,18). Z dlhodobého hľadiska zaznamenali MSP vo všetkých krajoch rastúci trend ukazovateľa celkovej likvidity. Medzi podniky s dlhodobou nadpriemernou hodnotou celkovej likvidity možno zaradiť MSP sídlia v Trenčianskom, Bratislavskom a Nitrianskom kraji.

Graf 14 Vývoj ukazovateľa likvidity 3. stupňa MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.2 Ukazovatele aktivity

Ukazovatele aktivity vyjadrujú a kvantifikujú ako účinne podniky využívajú svoj majetok. Podmienkou konsolidovanej finančnej situácie je tak jeho primerané využitie. Nedostatočné využitie je svojím dôsledkom rovnaké ako situácia, keď majú podniky majetku priveľa. V prípade, ak podniky nedostatočne využívajú svoj majetok, podnikom rastú náklady. Naopak, v prípade, ak majú podniky nedostatok majetku, môžu prichádzať o časť tržieb. Pre podniky je preto potrebné viazať v majetku primerané množstvo finančných prostriedkov.

2.2.1 Doba splatnosti pohľadávok

Ukazovateľ doby splatnosti pohľadávok vyjadruje, koľko dní v priemere trvá, kým od vzniku nároku na platbu dôjde k inkasu. Po dosadení pohľadávok z obchodného styku (ďalej len „z OS“) ukazovateľ vypovedá o platobnej disciplíne odberateľov – sprostredkujúúc informáciu o čase, ktorý uplynie od dátumu realizácie (fakturácie) po úhradu. Príliš veľký rozdiel medzi dobou splatnosti krátkodobých pohľadávok a záväzkov z OS vypovedá o nekonsolidovaných hospodárskych vzťahoch medzi podnikmi. Ak je doba inkasa pohľadávok z OS kratšia ako doba splatnosti záväzkov z OS, podnik získava od svojich odberateľov finančné prostriedky skôr ako platí svojim dodávateľom. V tom prípade má analyzovaný podnik lepšiu vyjednávaciu pozíciu. Problém v cash-flow podniku môže nastať v prípade, ak je doba inkasa pohľadávok z OS dlhšia ako doba splatnosti záväzkov z OS.

Celkové pohľadávky

Aj v roku 2022 došlo ku skráteniu doby inkasa celkových pohľadávok MSP. Splatnosť celkových pohľadávok MSP poklesla o 0,5 dňa na 39,3 dní, o čo sa pričínili všetky veľkostné kategórie MSP. Najnižšiu dobu splatnosti celkových pohľadávok evidujú mikropodniky (37,3 dní), nasledované malými (54,6 dní) a strednými podnikmi (57,1 dní).

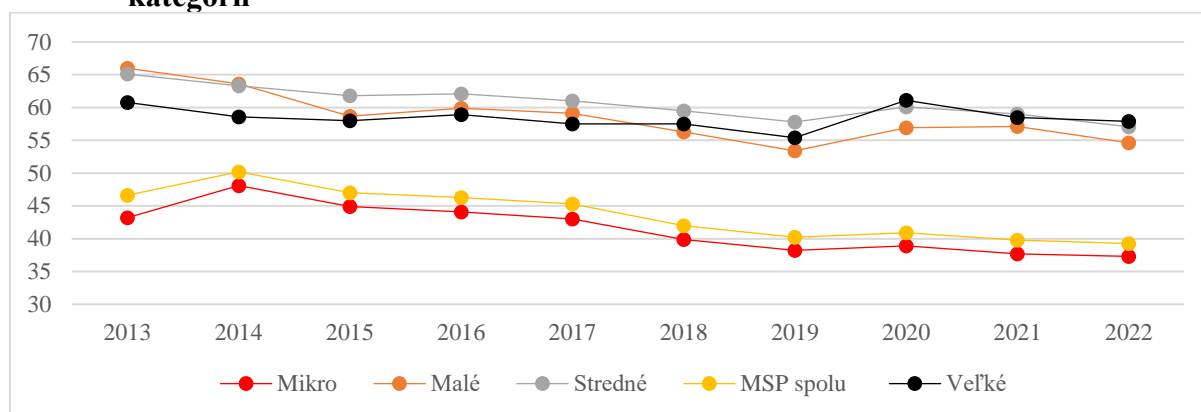
Tabuľka 7 Doba splatnosti celkových pohľadávok podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Mikro	43,2	48,1	44,9	44,1	43,0	39,9	38,2	38,9	37,7	37,3	↓0,4
Malé	66	63,6	58,7	59,9	59,1	56,3	53,4	56,9	57,1	54,6	↓2,5
Stredné	65,1	63,3	61,8	62,1	61,0	59,5	57,8	60,1	59,0	57,1	↓1,9
MSP spolu	46,6	50,2	47	46,3	45,3	42,0	40,2	40,9	39,8	39,3	↓0,5
Veľké	60,8	58,6	58	58,9	57,5	57,5	55,4	61,1	58,5	57,9	↓0,6

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Z hľadiska vývoja dosahovali všetky veľkostné kategórie do roku 2019 klesajúci trend ukazovateľa doby inkasa pohľadávok. V roku 2020 došlo k predĺženiu doby inkasa celkových pohľadávok vo všetkých veľkostných kategóriách. Od roku 2021 doba inkasa celkových pohľadávok vykazovala opäť pokles. V absolútnom vyjadrení dosahujú dlhodobo najnižšiu dobu splatnosti pohľadávok mikropodniky, ktoré v porovnaní s malými a strednými podnikmi získavajú finančné prostriedky o takmer 20 dní rýchlejšie.

Graf 15 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti celkových pohľadávok podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS podľa veľkostných kategórií

Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP pokračovala v poklese aj v roku 2022. **Znížila o 0,6 dňa na 16,1 dní.** Doba inkasa krátkodobých pohľadávok z OS poklesla vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. Najnižšiu dobu splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS zaznamenali mikropodniky (13,3 dní). Naopak, najhoršou platobnou disciplínou odberateľov (t. j. najvyššou dobou splatnosti pohľadávok z OS) sa aj v roku 2022 vyznačovali stredné podniky (41,5 dní).

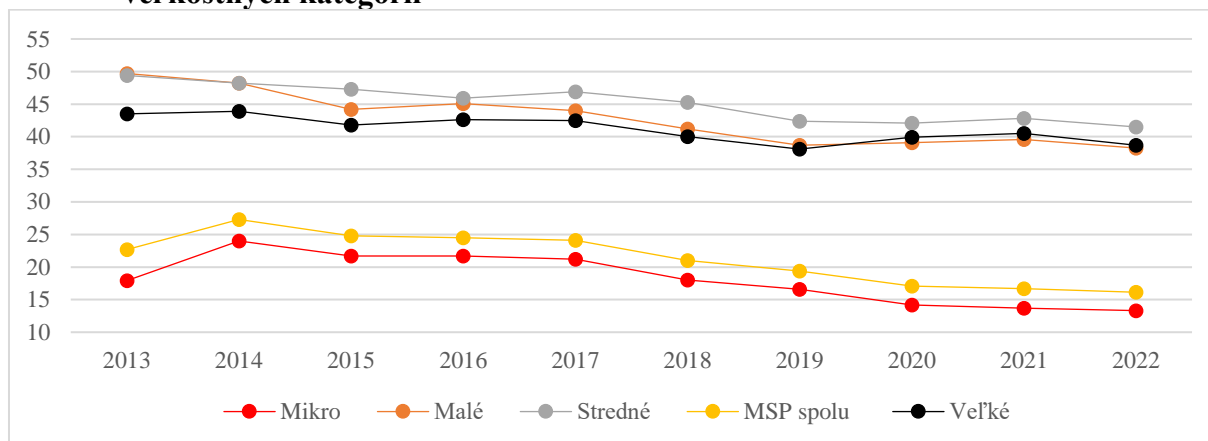
Tabuľka 8 Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Mikro	17,9	24	21,7	21,7	21,2	18,0	16,6	14,2	13,7	13,3	↓0,4
Malé	49,7	48,2	44,2	45,1	44,0	41,2	38,7	39,1	39,6	38,3	↓1,3
Stredné	49,4	48,2	47,3	45,9	46,9	45,3	42,4	42,1	42,8	41,5	↓1,3
MSP spolu	22,7	27,3	24,8	24,5	24,1	21,0	19,4	17,1	16,7	16,1	↓0,6
Veľké	43,5	43,9	41,8	42,6	42,5	40,0	38,1	39,9	40,5	38,7	↓1,8

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS mal od roku 2013 relatívne vyrovnaný priebeh. Počas celého analyzovaného obdobia dosahovali najlepšiu platobnú disciplínu odberateľov mikropodniky, ktoré získavali finančné prostriedky od svojich odberateľov dvakrát rýchlejšie ako ostatné veľkostné kategórie MSP.

Graf 16 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP podľa veľkostných kategórií

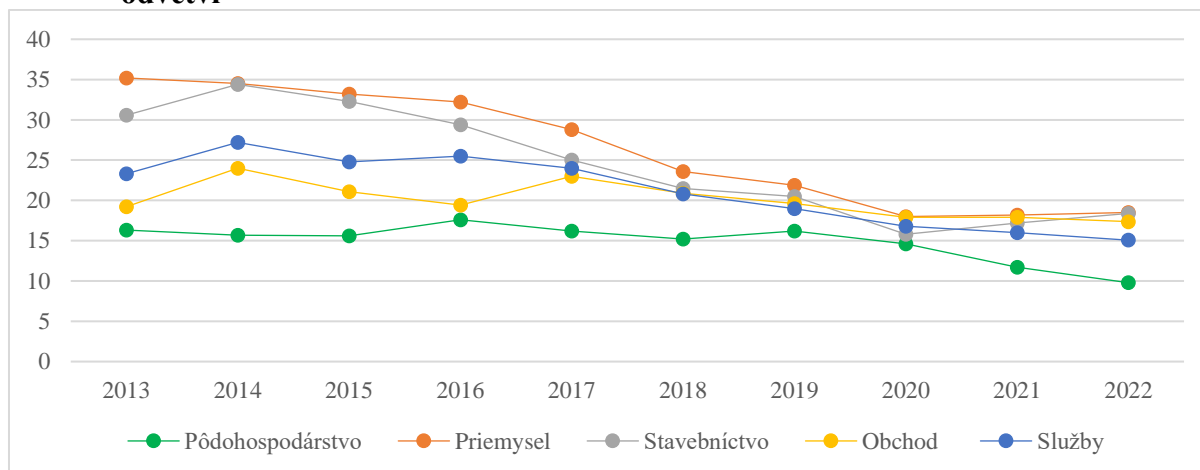

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS podľa odvetví

V roku 2022 získavali MSP pôsobiace v odvetví pôdohospodárstva, obchodu a služieb finančné prostriedky od svojich odberateľov rýchlejšie. Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS sa MSP naopak predĺžila v odvetví priemyslu a stavebníctva. Medzi subjekty vyznačujúce sa dlhodobo nízkou dobou inkasa pohľadávok z OS možno zaradiť MSP z odvetvia pôdohospodárstva.

Graf 17 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP podľa odvetví

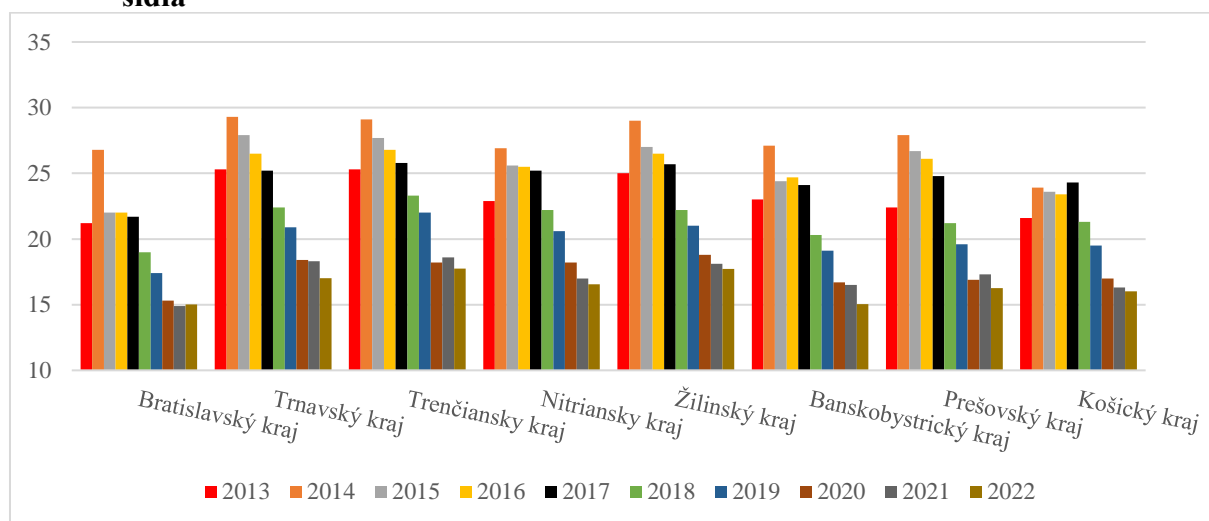
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS podľa sídla

Z pohľadu jednotlivých regiónov došlo v roku 2022 k skráteniu doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS vo väčšine krajov SR. K najvýraznejšiemu skráteniu doby splatnosti krátkodobých pohľadávok došlo v Banskobystrickom kraji (o 1,5 dňa).

Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku mala v priebehu analyzovaného obdobia klesajúci priebeh. Ani vypuknutie krízy spôsobenej pandemiou vírusu COVID-19 nemalo výraznejší negatívny vplyv na dĺžku doby splatnosti. Najrýchlejšie získavali finančné prostriedky od svojich odberateľov MSP pôsobiace v Bratislavskom kraji.

Graf 18 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.2.2 Doba splatnosti záväzkov

Ukazovateľ doby splatnosti záväzkov patrí taktiež do skupiny ukazovateľov aktivity a kvantifikuje dobu trvania úhrady záväzku od momentu jeho vzniku. Po dosadení krátkodobých záväzkov z obchodného styku ukazovateľ vypovedá o dobe vysporiadania krátkodobých záväzkov voči obchodným partnerom. Umožňuje tak zhodnotiť platobnú disciplínu podniku. V rámci obchodných vzťahov je pre podnik výhodnejšie, keď má kratšiu dobu splatnosti pohľadávok ako záväzkov, keďže v takomto prípade získava prostriedky skôr ako ich hradí. Neskorá úhrada od odberateľov má nepriaznivý dopad na peňažné toky podniku a môže priviesť podnik do druhotnej platobnej neschopnosti – t. j. podnik nebude schopný včas uhradiť svoje záväzky a doba splatnosti záväzkov sa bude predlžovať.

Celkové záväzky

Doba splatnosti celkových záväzkov MSP sa po predchádzajúcom náraste znížila o **6,2 dňa na 99,2 dní**. K poklesu doby splatnosti celkových záväzkov došlo vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov. Najkratšiu dobu splatnosti celkových záväzkov spomedzi MSP zaznamenali stredné podniky (70,5 dní), nasledované malými podnikmi (80,1 dní) a mikropodnikmi (103,7 dní), ktoré obvykle disponujú nižším objemom finančných prostriedkov.

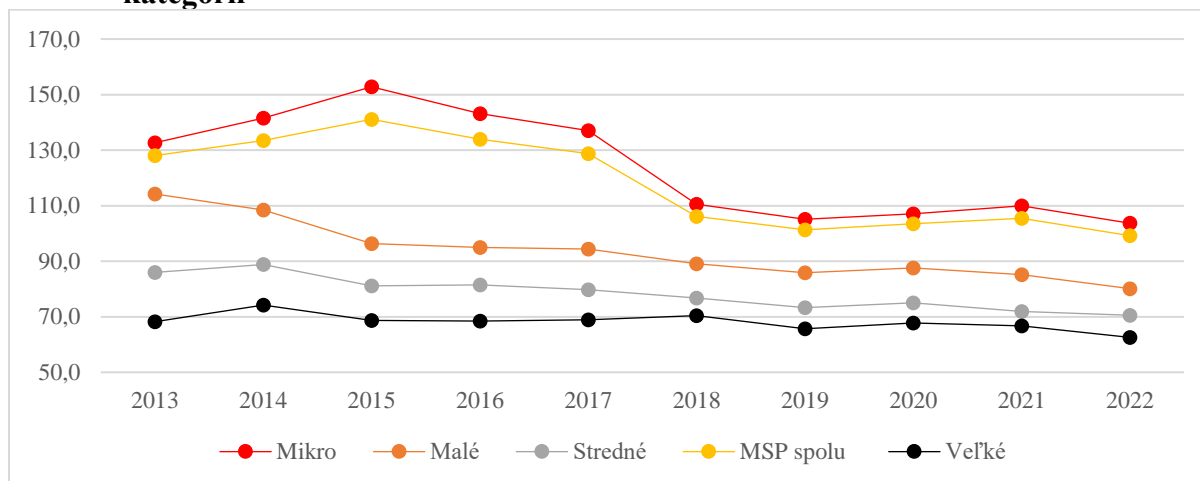
Tabuľka 9 Doba splatnosti celkových záväzkov podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Mikro	132,7	141,5	152,8	143,1	137,0	110,5	105,1	107,1	109,9	103,7	↓6,2
Malé	114,2	108,4	96,3	95,0	94,4	89,1	85,9	87,6	85,2	80,1	↓5,1
Stredné	86	88,8	81,1	81,5	79,8	76,7	73,3	75,0	71,9	70,5	↓1,4
MSP spolu	128	133,5	141,1	133,9	128,7	106,1	101,3	103,5	105,4	99,2	↓6,2
Veľké	68,2	74,2	68,7	68,5	68,9	70,4	65,7	67,8	66,7	62,6	↓4,1

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

V dlhodobom horizonte rokov 2013-2022 došlo k zníženiu doby splatnosti celkových záväzkov vo všetkých veľkostných kategóriách MSP – najviac u malých podnikov (o 34,1 dní). Platobná disciplína všetkých veľkostných kategórií podnikov sa tak v priebehu uplynulej dekády výrazne zlepšila. Spomedzi veľkostných kategórií MSP majú dlhodobo najnižšiu dobu splatnosti celkových záväzkov stredné podniky.

Graf 19 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti celkových záväzkov MSP podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z OS podľa veľkostných kategórií

Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP sa v roku 2022 **skrátila o 0,8 dňa na 6,4 dní**, čo predstavuje nové historické minimum. Medián doby splatnosti krátkodobých záväzkov z OS zaznamenal pokles vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP uhradili najrýchlejšie záväzky z obchodného styku mikropodniky (za 4,9 dní), najpomalšie stredné podniky (za 32,9 dní). Na základe hodnôt roku 2022 možno konštatovať, že platobná disciplína mikropodnikov výrazne prevyšovala platobnú disciplínu malých a stredných podnikov.

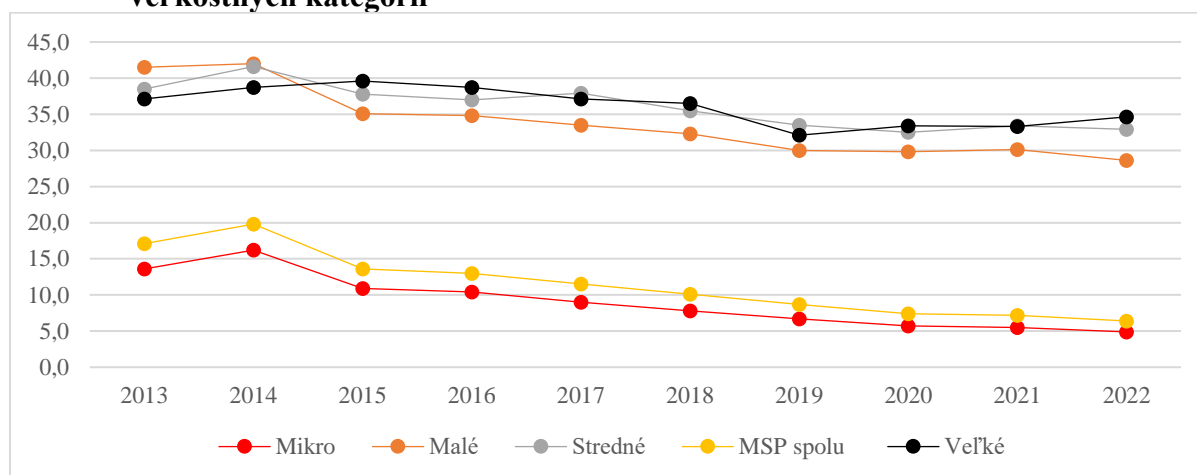
Tabuľka 10 Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z OS podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Mikro	13,6	16,2	10,9	10,4	9,0	7,80	6,7	5,7	5,5	4,9	↓0,6
Malé	41,5	42,0	35,1	34,8	33,5	32,30	30,0	29,8	30,1	28,6	↓1,5
Stredné	38,5	41,6	37,8	37,0	37,9	35,50	33,5	32,5	33,4	32,9	↓0,5
MSP spolu	17,1	19,8	13,6	13,0	11,5	10,1	8,7	7,4	7,2	6,4	↓0,8
Veľké	37,1	38,7	39,6	38,7	37,1	36,50	32,1	33,4	33,3	34,7	↑1,4

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Doba splatnosti záväzkov z OS mala v dlhodobom horizonte klesajúci trend vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. Platobná disciplína MSP tak v priebehu predchádzajúcich 10 rokov zaznamenala pozitívny vývoj.

Graf 20 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých záväzkov z OS MSP podľa veľkostných kategórií

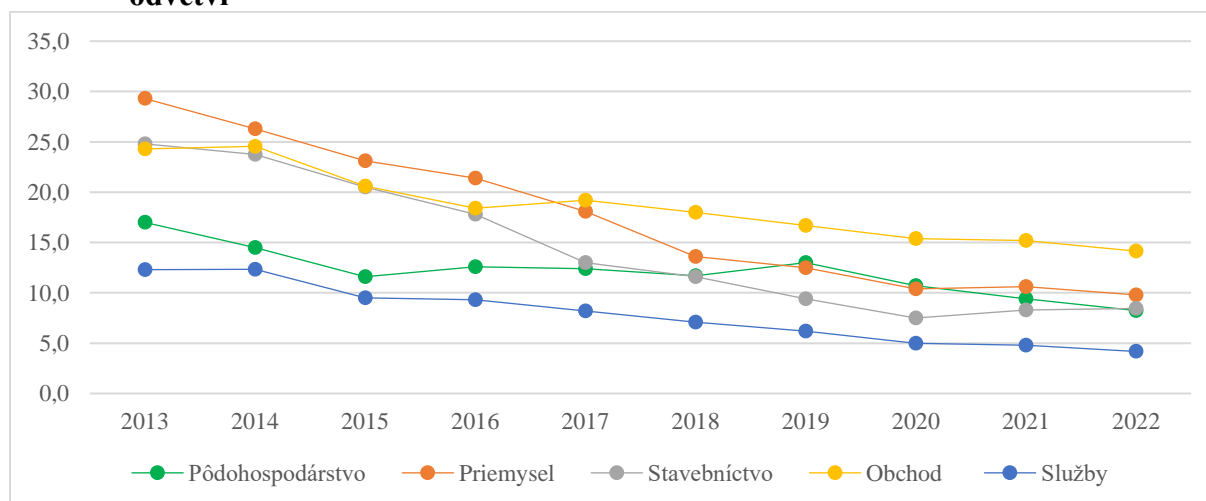

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z OS podľa odvetví

V členení podľa odvetví došlo k medziročnému zníženiu doby splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku vo väčšine odvetví, okrem stavebníctva. Spomedzi analyzovaných odvetví si najrýchlejšie plnili platobnú povinnosť MSP pôsobiace v odvetví služieb (4,2 dňa). Na druhej strane, úhrada záväzkov z OS trvala najdlhšie podnikom z oblasti obchodu (14,1 dní). Z dlhodobého hľadiska došlo k zníženiu doby splatnosti záväzkov z OS vo všetkých analyzovaných odvetviach. Najvýraznejšie zlepšenie za sledované obdobie zaznamenali MSP pôsobiace v priemysle. Dlhodobo najlepšou platobnou disciplínou (resp. nižšou dobou splatnosti krátkodobých záväzkov z OS) sa vyznačujú podniky pôsobiace v odvetví služieb.

Graf 21 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátkodobých záväzkov z OS MSP podľa odvetví

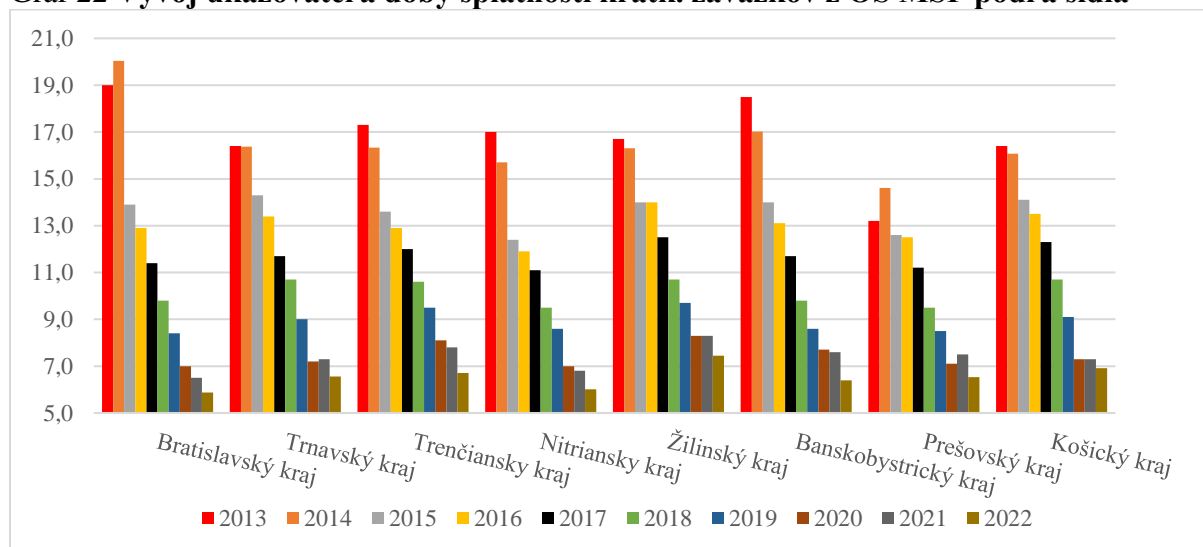
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z OS podľa sídla

K poklesu mediánovej hodnoty doby splatnosti krátkodobých záväzkov z OS došlo v roku 2022 vo všetkých krajoch. Najvýraznejší pokles bol dosiahnutý v Banskobystrickom kraji

(o 1,2 p. b.). Ukazovateľ doby splatnosti záväzkov z OS mal v období rokov 2013-2022 klesajúci trend, čo možno zhodnotiť pozitívne.

Graf 22 Vývoj ukazovateľa doby splatnosti krátk. záväzkov z OS MSP podľa sídla

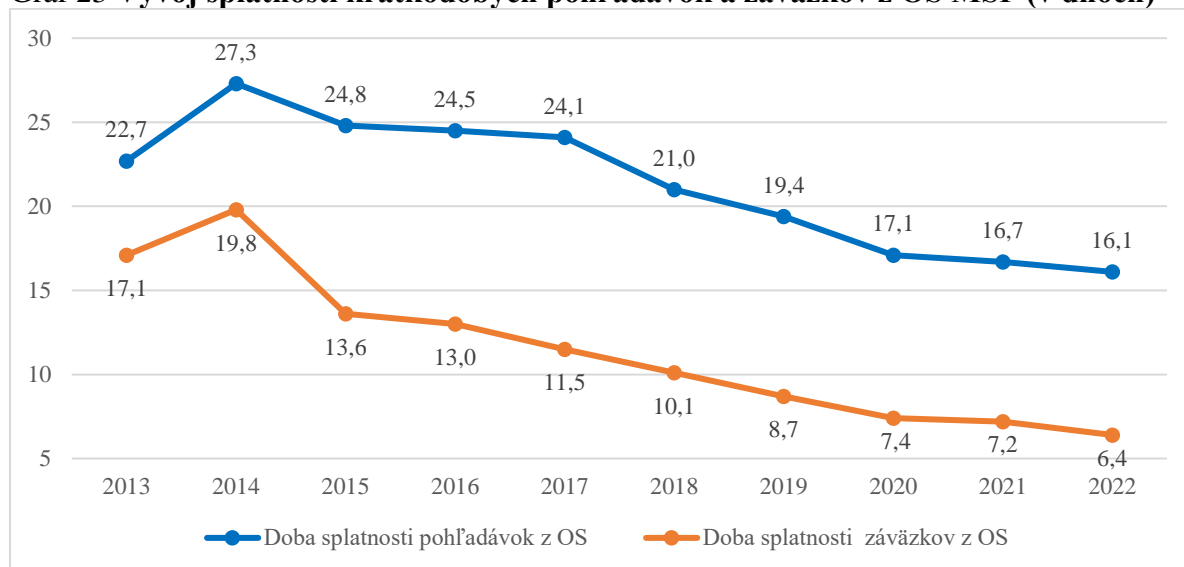
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Vývoj splatnosti krátkodobých pohľadávok a záväzkov z OS

Porovnaním doby splatnosti krátkodobých pohľadávok a záväzkov z obchodného styku možno získať informáciu o pozícii MSP voči svojim dodávateľom a odberateľom. Z podnikového hľadiska možno považovať za optimálny stav taký, keď doba splatnosti záväzkov z OS mierne prevyšuje dobu splatnosti pohľadávok z OS. V tomto prípade získava podnik finančné prostriedky od svojich odberateľov skôr ako uhradza finančné prostriedky svojim dodávateľom. Uvedená situácia umožňuje podniku dočasne využívať väčšie množstvo finančných prostriedkov, čím nevzniká riziko platobnej neschopnosti. Je však potrebné poznamenať, že doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku by nemala výrazne prevyšovať dobu splatnosti krátkodobých pohľadávok.

Doba splatnosti pohľadávok aj záväzkov z OS medziročne poklesla. Výraznejší medziročný pokles, vyjadrený v absolútnej hodnote, zaznamenal ukazovateľ doby splatnosti záväzkov z OS, ktorý poklesol o 0,8 dňa. Doba splatnosti pohľadávok z OS zaznamenala pokles na úrovni 0,6 dňa, čo sa prejavilo miernym zvýšením rozdielu medzi oboma splatnosťami na 9,7 dňa. Z dosiahnutých hodnôt jednotlivých ukazovateľov je zrejmé, že doba splatnosti pohľadávok z OS naďalej výrazne prevyšovala dobu splatnosti záväzkov z OS, čo na jednej strane vypovedá o dobrej platobnej disciplíne MSP, avšak na strane druhej im môže spôsobiť problémy spojené s nedostatkom pohotových peňažných prostriedkov v dôsledku neskoršej úhrady od svojich odberateľov. Na základe dosiahnutých výsledkov tak možno konštatovať, že MSP majú vo vzťahu k svojim odberateľom slabšiu vyjednávaciu pozíciu.

Graf 23 Vývoj splatnosti krátkodobých pohľadávok a záväzkov z OS MSP (v dňoch)

Zdroj: Vlastné spracovanie

2.2.3 Obrat aktív

Ukazovateľ obrat aktív vyjadruje pomer tržieb k celkovým aktívam podniku. Vypovedá o tom ako efektívne spoločnosť využíva svoje aktíva. Výsledná hodnota odpovedá na otázku, koľkokrát sa celkové aktíva otočia vo forme tržieb za jeden rok. Udáva koľko eur tržieb vytvorilo jedno euro aktív podniku. Čím je hodnota ukazovateľa vyššia tým lepšie.

Obrat aktív podľa veľkostných kategórií

Po predchádzajúcom poklese sa obrat aktív MSP v roku 2022 mierne zvýšil o 0,04 bodu na hodnotu **0,82**. Nárast obratu aktív je zreteľný u všetkých veľkostných kategóriách MSP, pričom najvýraznejšie sa zvýšil u malých podnikov (o 0,19 bodu).

Spomedzi MSP dosiahli najvyššiu mieru využitia majetku stredné podniky, ktorých aktíva sa vrátili vo forme tržieb 1,92-krát za rok. Malé podniky zaznamenali obrat aktív na úrovni 1,85. Mikropodniky dosiahli v porovnaní s malými a strednými podnikmi výrazne nižšiu účinnosť využitia majetku - len na úrovni 0,75.

Tabuľka 11 Obrat aktív podľa veľkostných kategórií

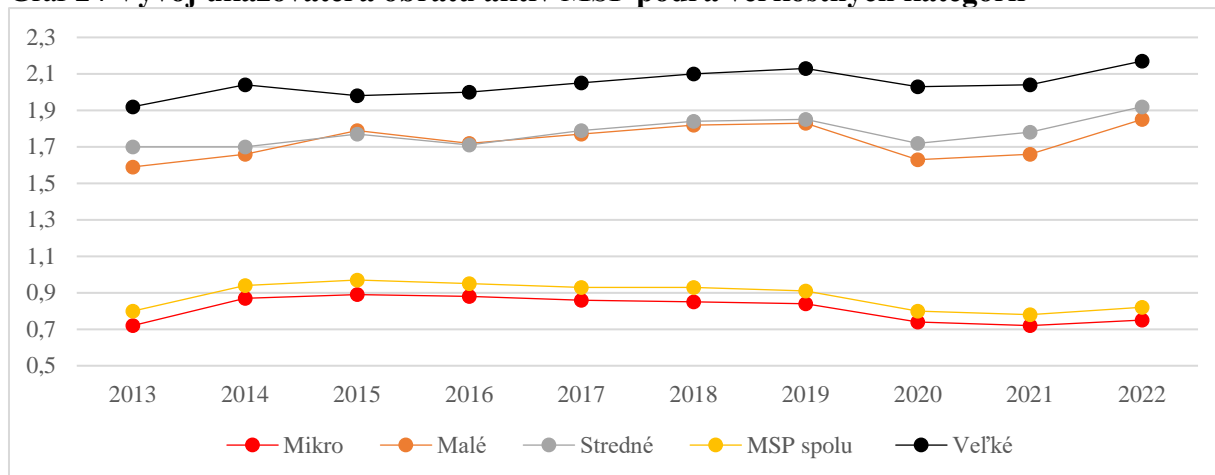
Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Mikro	0,72	0,87	0,89	0,88	0,86	0,85	0,84	0,74	0,72	0,75	↑0,03
Malé	1,59	1,66	1,79	1,72	1,77	1,82	1,83	1,63	1,66	1,85	↑0,19
Stredné	1,7	1,7	1,77	1,71	1,79	1,84	1,85	1,72	1,78	1,92	↑0,14
MSP spolu	0,8	0,94	0,97	0,95	0,93	0,93	0,91	0,80	0,78	0,82	↑0,04
Veľké	1,92	2,04	1,98	2,00	2,05	2,10	2,13	2,03	2,04	2,17	↑0,13

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Vývoj ukazovateľa obratu aktív mal v rámci jednotlivých veľkostných kategórií mierne odlišný priebeh. Po roku 2013 sa vyznačovali podniky vo veľkostnej kategórii malých

a stredných prevažne rastúcim trendom vývoja. V roku 2020 zaznamenali pokles a v posledných dvoch hodnotených rokoch sa opäť rástli. Mikropodniky dosiahli najvyššiu hodnotu obratu aktív v roku 2015 (0,89 bodu). Od roku 2016 obrat aktív mikropodnikov prevažne klesal až na úroveň 0,75 bodu v roku 2022.

Graf 24 Vývoj ukazovateľa obratu aktív MSP podľa veľkostných kategórií

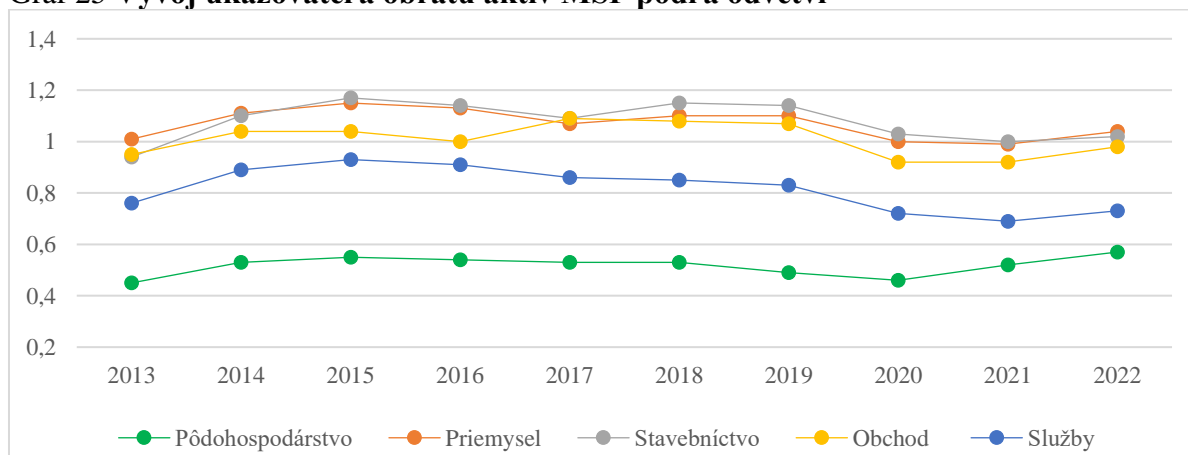
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Obrat aktív podľa odvetví

Z hľadiska jednotlivých odvetví zaznamenali nárast obratu aktív v roku 2022 MSP pôsobiace vo všetkých odvetviach hospodárstva. V absolútnej hodnote dosiahli najpriaznivejšie hodnoty podnikateľské subjekty pôsobiace v odvetví priemyslu (1,04 bodu), nasledované MSP v sektore stavebníctva (1,02 bodu) a zo sektora obchodu (0,98 bodu).

Účinnosť využitia majetku MSP pôsobiacich v odvetví pôdohospodárstva a služieb je počas celého sledovaného obdobia výrazne nižšia, čo je do značnej miery spôsobené aj samotným charakterom podnikateľskej činnosti. MSP pôsobiace v týchto odvetviach sa vyznačujú podpriemernou tvorbou tržieb, čo ich vzhľadom k veľkosti majetku zaraďuje medzi sektory s najnižším obratom aktív.

Graf 25 Vývoj ukazovateľa obratu aktív MSP podľa odvetví

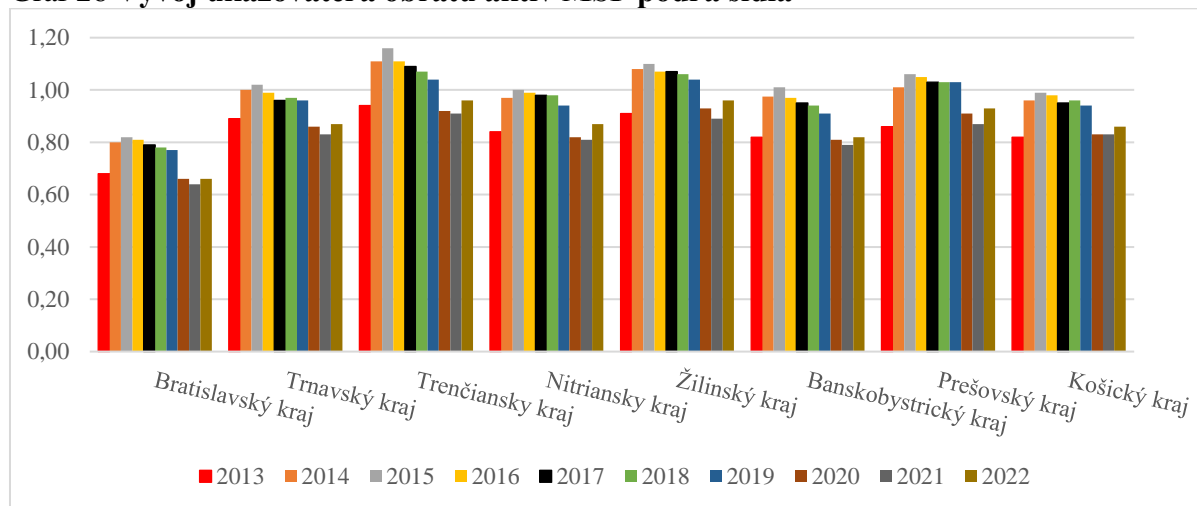

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Obrat aktív podľa sídla

V medziročnom porovnaní obratu aktív MSP v členení podľa sídla došlo taktiež k nárastu hodnôt vo všetkých krajoch SR, pričom najvýraznejší rast zaznamenali MSP v Žilinskom, Nitrianskom a Prešovskom kraji. V roku 2022 najúčinnejšie využívali majetok MSP sídliace v Trenčianskom a Žilinskom kraji (zhodne 0,96). Dlhodobo výrazne nižšie hodnoty obratu aktív v porovnaní s ostatnými kraji dosahujú MSP v Bratislavskom kraji. Naopak medzi MSP s dlhodobo nadpriemerným využitím majetku možno zaradiť subjekty so sídlom v Trenčianskom, Žilinskom a Prešovskom kraji.

Graf 26 Vývoj ukazovateľa obratu aktív MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.3 Ukazovatele zadlženosti

Ukazovatele zadlženosti skúmajú štruktúru finančných zdrojov podnikov, ktorá ovplyvňuje ich finančnú stabilitu. Vysoký podiel vlastných zdrojov prispieva k väčšej stabilite a nezávislosti podniku. Naopak, pri nízkom podiele vlastného kapitálu rastie riziko platobnej neschopnosti vyplývajúcej z vysokej miery zadlženosti. V rovnovážnom trhovom prostredí je vlastný kapitál drahší ako cudzí, keďže vlastníka očakáva vyššie zhodnotenie kapitálu ako by dosiahol na trhu. Vyšší podiel cudzích zdrojov tak môže za istých okolností prispievať k zvýšeniu rentability podniku. Pre podniky je optimálne viazať primeraný podiel vlastných a cudzích zdrojov financovania.

2.3.1 Celková zadlženosť aktív

Ukazovateľ celkovej zadlženosti aktív vypovedá o štruktúre finančných zdrojov. Vyjadruje podiel záväzkov (vrátane časového rozlíšenia) na celkovom krytí majetku (pasívach). Ukazovateľ môže nadobúdať hodnoty od 0 % po 100 %. V prípade, že ukazovateľ dosiahne hodnotu 0 % znamená to, že podnik pracuje len s využitím vlastného kapitálu. Naopak, ak ukazovateľ dosiahne hodnotu 100 %, podnik využíva len cudzí kapitál. Odporúčané hodnoty ukazovateľa sú veľmi individuálne – v závislosti od predmetu podnikania a odvetvia, v ktorom podnik pôsobí. Väčšinou sa pohybujú v rozmedzí od 30 do 70 %.

Celková zadlženosť aktív podľa veľkostných kategórií

Trend poklesu mediánu celkovej zadlženosti aktív MSP pokračoval aj v roku 2022. Medziročný **pokles predstavoval 0,44 p. b. a hodnota** zadlženosti aktív MSP dosiahla úroveň **46,66 %**, čo predstavuje historicky najnižšiu zadlženosť aktív MSP za celé sledované obdobie.

Na medziročnom znížení zadlženosti MSP sa podieľali mikropodniky. V prípade mikropodnikov sa zadlženosť znížila o 0,71 p. b. Naopak nárast zadlženosti bol dosiahnutý u malých a stredných podnikov. Spomedzi MSP boli v roku 2022 najmenej zadlžené mikropodniky (43,96 %) a najviac malé podniky (65,03 %).

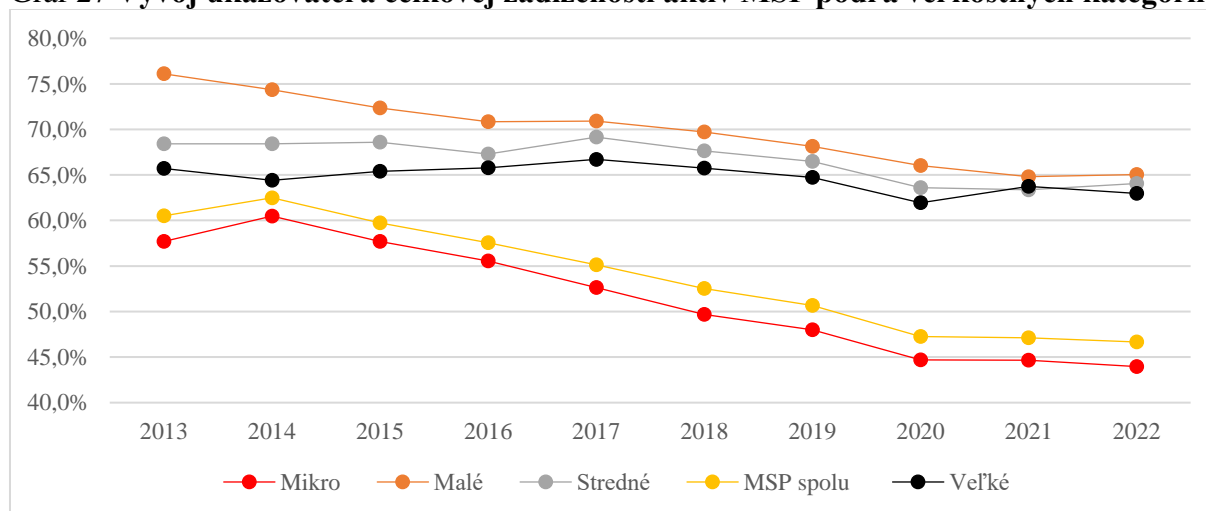
Tabuľka 12 Celková zadlženosť aktív podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	57,70%	60,48%	57,68%	55,56%	52,63%	49,70%	48,01%	44,69%	44,67%	43,96%	↓0,71
Malé	76,10%	74,37%	72,36%	70,85%	70,91%	69,72%	68,13%	66,01%	64,81%	65,03%	↑0,22
Stredné	68,40%	68,41%	68,60%	67,29%	69,15%	67,65%	66,49%	63,59%	63,37%	64,04%	↑0,67
MSP spolu	60,50 %	62,49 %	59,73 %	57,54 %	55,14 %	52,54 %	50,66 %	47,25 %	47,10 %	46,66 %	↓0,44
Veľké	65,70%	64,40%	65,38%	65,77%	66,71%	65,74%	64,73%	61,94%	63,74%	62,97%	↓0,77

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

V porovnaní s rokom 2013 využívali slovenské MSP cudzí kapitál v nižšej miere. Vývoj ukazovateľa celkovej zadlženosti aktív stredných podnikov sa vyznačoval mierne kolísavým priebehom, s poklesom v závere sledovaného obdobia. Zadlženosť malých podnikov a mikropodnikov mala klesajúcu tendenciu takmer počas celého sledovaného obdobia. Mikropodniky sa dlhodobo vyznačujú najnižším podielom cudzích zdrojov.

Graf 27 Vývoj ukazovateľa celkovej zadlženosti aktív MSP podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

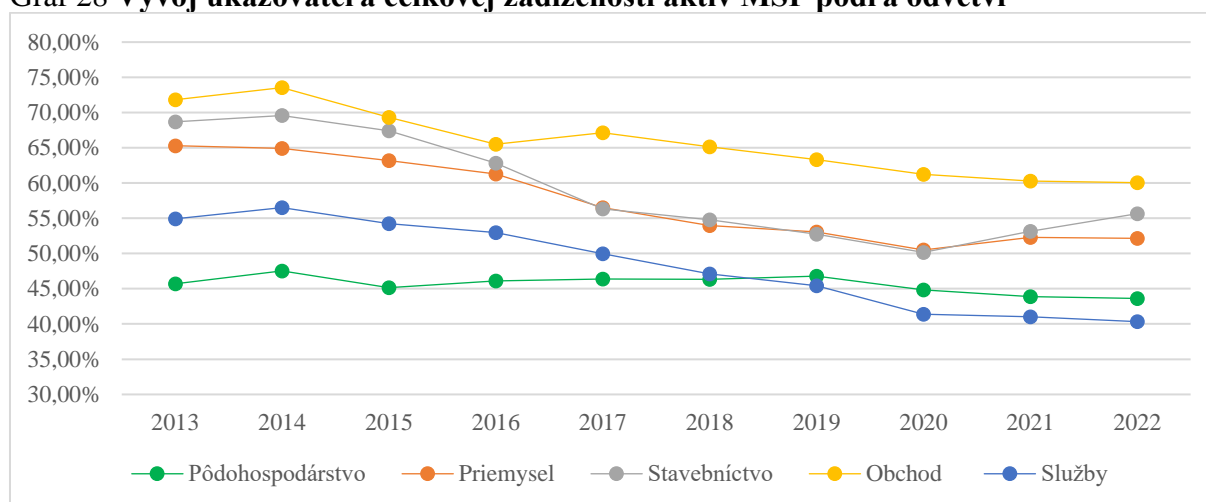
Celková zadlženosť aktív podľa odvetví

V medziročnom porovnaní došlo k poklesu celkovej zadlženosti aktív MSP v takmer všetkých odvetviach, okrem stavebníctva, v ktorom dochádzalo k nárastu zadlženosti MSP.

Z dlhodobého hľadiska má ukazovateľ celkovej zadlženosti aktív klesajúci trend vo všetkých analyzovaných odvetviach. V posledných dvoch rokoch sa však MSP v sektore stavebníctva vyznačovali rastúcou zadlženosťou (o viac ako 2,5 p. b. v oboch rokoch). Pod nárast zadlženosti MSP v stavebníctve sa v poslednom hodnotenom roku 2022 podpísalo najmä rastúce čerpanie dlhodobých bankových úverov, ktoré sa najvýraznejšie zvýšilo práve v tomto sektore.

Medzi subjekty s dlhodobo nižšou celkovou zadlženosťou aktív možno zaradiť pôdohospodárske podniky a podniky pôsobiace v oblasti služieb. Naopak, spomedzi analyzovaných odvetví sa dlhodobo vyšším podielom cudzích zdrojov vyznačovali podniky pôsobiace v oblasti obchodu. Vzhľadom na vyšší stupeň samofinancovania ako v roku 2013 možno konštatovať, že zadlženosť slovenských MSP v členení podľa odvetví nie je vysoká.

Graf 28 Vývoj ukazovateľa celkovej zadlženosti aktív MSP podľa odvetví

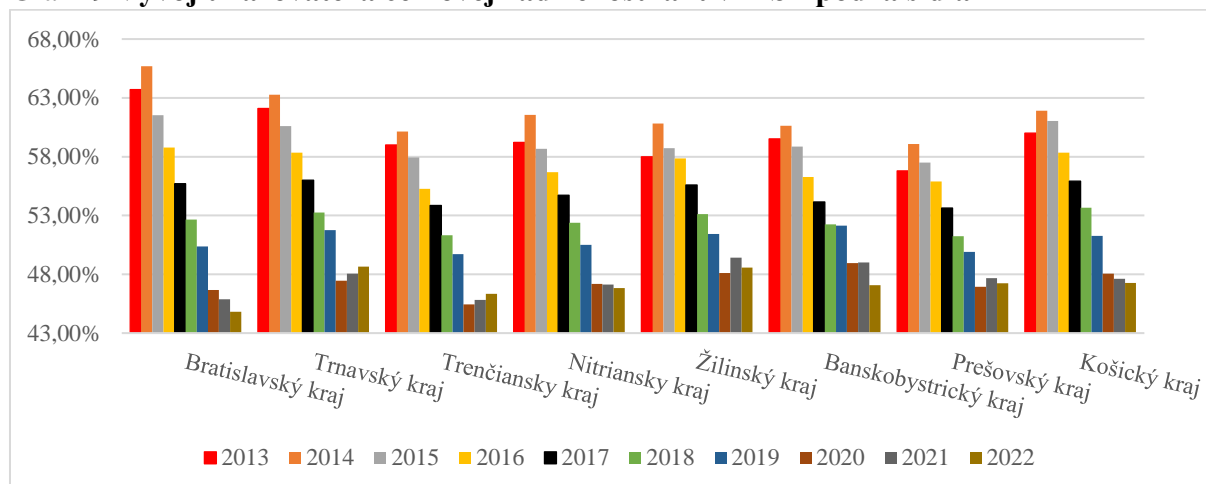

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Celková zadlženosť aktív podľa sídla

Pozitívny vývoj ukazovateľa celkovej zadlženosti zaznamenali MSP v takmer všetkých krajoch SR. Celková zadlženosť aktív MSP narástla len v Trnavskom a Trenčianskom kraji. V celkovom percentuálnom vyjadrení bola zadlženosť MSP v jednotlivých slovenských krajoch vyrovnaná a v roku 2022 sa pohybovala v rozpätí od 44,82 % v Bratislavskom kraji po 48,66 % v Trnavskom kraji. Obdobne ako pri vývoji ukazovateľa z odvetvového hľadiska, aj z regionálneho má ukazovateľ celkovej zadlženosti dlhodobo klesajúci trend vo všetkých slovenských krajoch. Je potrebné podotknúť, že rozdiely medzi jednotlivými kraji boli v analyzovanom období skutočne minimálne. Slovenské MSP v regionálnom členení počas celého sledovaného obdobia neprekročili odporúčanú hranicu zadlženosti.

Graf 29 Vývoj ukazovateľa celkovej zadlženosti aktív MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.3.2 Podiel MSP využívajúcich bankové úvery

Malé a stredné podniky dlhodobo považujú financovanie za jednu z najväčších bariér v rozvíjaní ich podnikania. Získanie finančných zdrojov je problematické predovšetkým pre novozaložené a začínajúce podniky, ktoré nemajú úverovú históriu. Banky sú v poskytovaní úverov pre MSP opatrné, a tak požadujú od týchto podnikov vysokú mieru zabezpečenia. Ukazovateľ podielu malých a stredných podnikov využívajúcich bankové úvery vyjadruje podiel podnikateľských subjektov, ktoré vo finančných výkazoch vykazujú využívanie bankového úveru na celkovom počte podnikateľských subjektov.

Podiel MSP využívajúcich bankové úvery podľa veľkostných kategórií

Po predchádzajúcom poklese sa miera využívania bankových úverov MSP v medziročnom porovnaní zvýšila **o 0,7 p. b. na 19,4 %**. Nárast využívania bankových úverov bol zaznamenaný u všetkých veľkostných kategórií podnikov, najviac u stredných podnikov.

Spomedzi jednotlivých veľkostných kategórií sú bankové úvery najviac využívané v stredných podnikoch, nakoľko s rastúcou veľkosťou podniku rastú aj nároky na financovanie. V roku 2022 využívalo úverové financovanie viac ako polovica (54,4 %) stredných podnikov, 49,2 % malých podnikov a iba 17,1 % mikropodnikov. Takýto malý podiel mikropodnikov súvisí s ich kapitálovou silou a nedostatočnou úverovou históriou, ktorá sa odráža v nízkom čerpaní komerčných úverov.

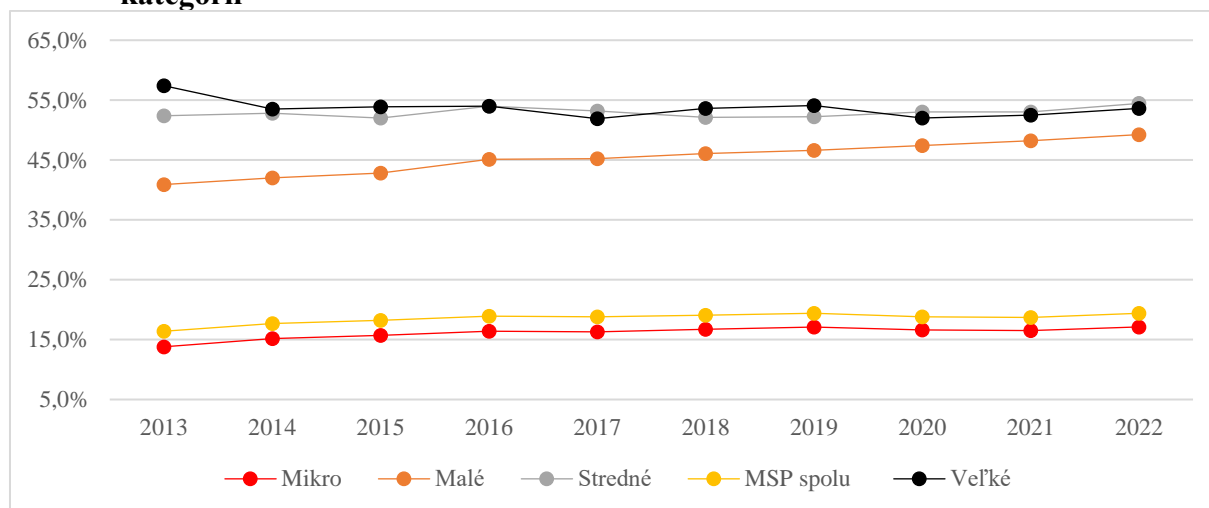
Tabuľka 13 Podiel MSP využívajúcich bankové úvery podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	13,8%	15,2%	15,7%	16,4%	16,3%	16,7%	17,1%	16,6%	16,5%	17,1%	↑0,6
Malé	40,9%	42,0%	42,8%	45,1%	45,2%	46,1%	46,6%	47,4%	48,2%	49,2%	↑1,0
Stredné	52,4%	52,8%	52,0%	54,0%	53,2%	52,1%	52,2%	53,0%	53,0%	54,4%	↑1,4
MSP spolu	16,4%	17,7%	18,2%	18,9%	18,8%	19,1%	19,4%	18,8%	18,7%	19,4%	↑0,7
Veľké	57,4%	53,5%	53,9%	54,0%	51,9%	53,6%	54,1%	52,0%	52,5%	53,6%	↑1,1

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

V roku 2022 využívali MSP bankové úvery o 3,0 p. b. viac ako pred desiatimi rokmi. K nárastu využívania bankových úverov v porovnaní s rokom 2013 došlo u všetkých veľkostných kategórií MSP. Z hľadiska dynamiky ukazovateľa rastie využívanie bankových úverov najmä v kategórii mikropodnikov a malých podnikov.

Graf 30 Vývoj ukazovateľa podielu MSP využívajúcich bankové úvery podľa veľkostných kategórií

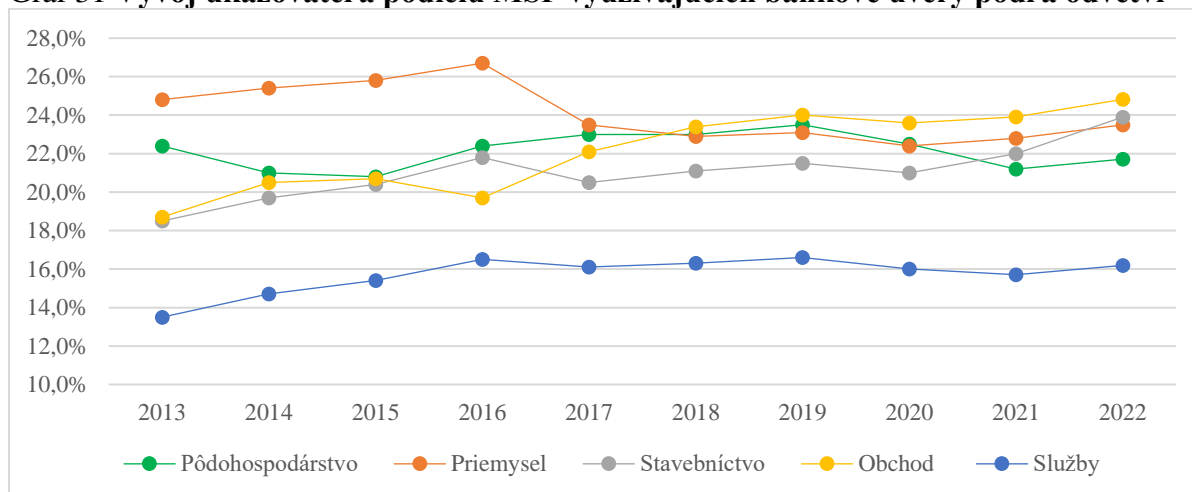

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podiel MSP využívajúcich bankové úvery podľa odvetví

V členení podľa odvetví došlo k nárastu podielu MSP využívajúcich bankové úvery vo všetkých odvetviach. Najnižšiu mieru využívania bankových úverov mali MSP poskytujúce služby (16,2 %). MSP v sektore obchodu majú najvyšší podiel na využívaní bankových úverov (24,8 %). Miera využívania bankových úverov sa v medzioročnom porovnaní najvýraznejšie zvýšila v sektore stavebníctva. Rastúce využívanie bankových úverov MSP v stavebníctve v roku 2022 preukazujú aj výsledky bankovej štatistiky NBS². V porovnaní s rokom 2013 je zreteľný mierny pokles využívania bankových úverov v odvetví pôdohospodárstva a priemyslu. V ostatných odvetviach došlo počas sledovaného obdobia k nárastu využívania bankových úverov zo strany MSP.

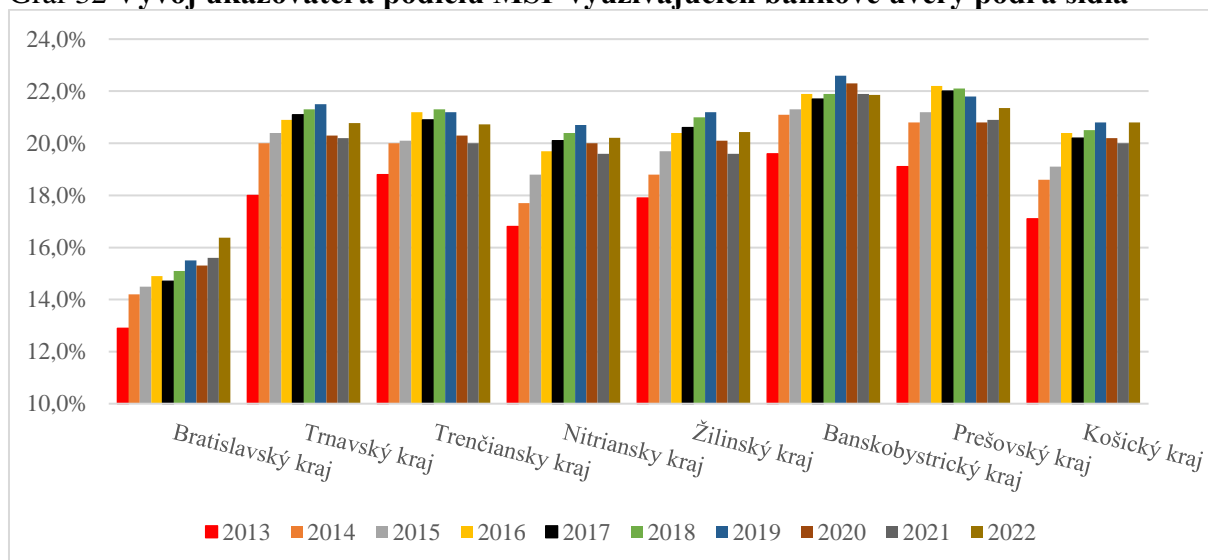
²<https://nbs.sk/statisticke-udaje/financne-institucie/banky/statisticke-udaje-penaznych-financnych-institucii/uvery/>

Graf 31 Vývoj ukazovateľa podielu MSP využívajúcich bankové úvery podľa odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podiel MSP využívajúcich bankové úvery podľa sídla

V takmer všetkých krajoch SR došlo k nárastu podielu MSP využívajúcich bankové úvery. Nezmenený stav bol zaznamenaný v Banskobystrickom kraji. Z hľadiska dynamiky mal vývoj ukazovateľa podielu MSP využívajúcich bankové úvery obdobný priebeh vo všetkých ostatných slovenských krajoch. Dlhodobo výrazne nižšie percento MSP využívalo bankové úvery iba v Bratislavskom kraji. Naopak, medzi kraje s vyšším podielom MSP využívajúcich bankové úvery možno zaradiť Prešovský a Banskobystrický kraj.

Graf 32 Vývoj ukazovateľa podielu MSP využívajúcich bankové úvery podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.3.3 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch

Ukazovateľ vyjadruje podiel nákladových úrokov na celkových platených bankových úveroch jednotlivých podnikateľských subjektov. Čím je hodnota ukazovateľa nižšia, tým nižšiu finančnú záťaž to pre podnik predstavuje.

Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa veľkostných kategórií

Podiel nákladových úrokov na celkovom objeme bankových úverov MSP oproti roku 2021 narástol o 0,27 p. b. na úroveň **4,65 %**. Medziročný nárast podielu nákladových úrokov na bankových úveroch nastal vo všetkých veľkostných kategóriách. Rast úrokov na bankových podnikových úveroch v roku 2022 potvrdzujú aj údaje bankovej úrokovej štatistiky NBS³. V celkovom percentuálnom vyjadrení dosiahli spomedzi MSP najnižší podiel nákladových úrokov na celkovom objeme bankových úverov v roku 2022 stredné podniky – 2,64 %. Naopak, najvyšší podiel zaznamenali mikropodniky – 5,08 %, čo súvisí s vyšším rizikom platobnej neschopnosti ako u väčších podnikov.

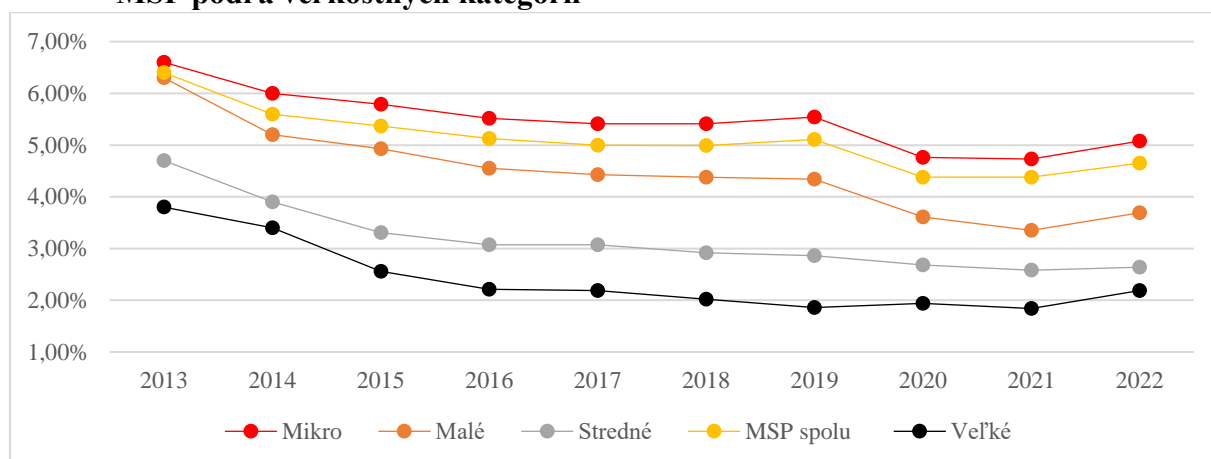
Tabuľka 14 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	6,60%	6,00%	5,79%	5,52%	5,41%	5,41%	5,54%	4,76%	4,73%	5,08%	↑0,35
Malé	6,30%	5,20%	4,93%	4,55%	4,43%	4,38%	4,34%	3,61%	3,35%	3,69%	↑0,34
Stredné	4,70%	3,90%	3,31%	3,07%	3,07%	2,92%	2,86%	2,68%	2,58%	2,64%	↑0,06
MSP spolu	6,40%	5,60%	5,37%	5,13%	5,00%	4,99%	5,11%	4,38%	4,38%	4,65%	↑0,27
Veľké	3,80%	3,40%	2,56%	2,21%	2,19%	2,02%	1,86%	1,94%	1,84%	2,19%	↑0,35

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Vývoj ukazovateľa podielu nákladových úrokov na bankových úveroch mal v predchádzajúcom období prevažne klesajúci trend. Výnimku tvoril hlavne rok 2019 a 2022, kedy došlo k nárastu podielu nákladových úrokov na bankových úveroch. Dlhodobu najnižšiu podiel nákladových úrokov spomedzi jednotlivých veľkostných kategórií MSP dosahujú stredné podniky, ktoré sú spomedzi všetkých veľkostných kategórií MSP kapitálovo najsilnejšie.

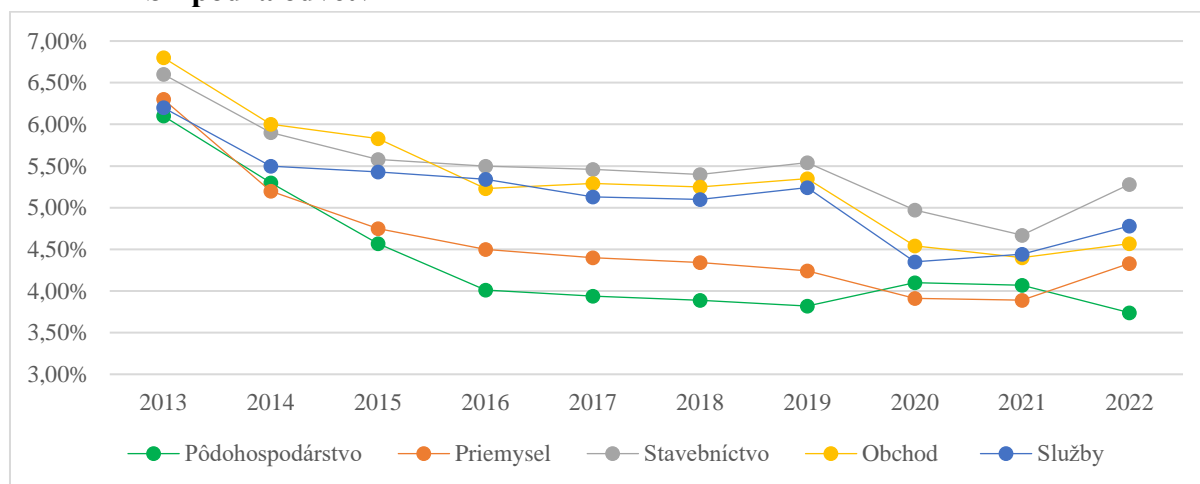
³<https://nbs.sk/statisticke-udaje/financne-institucie/banky/statisticke-a-analyticke-prehlady/urokova-statistika/bankova-urokova-statistika-uvery/>

Graf 33 Vývoj ukazovateľa podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch MSP podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa odvetví

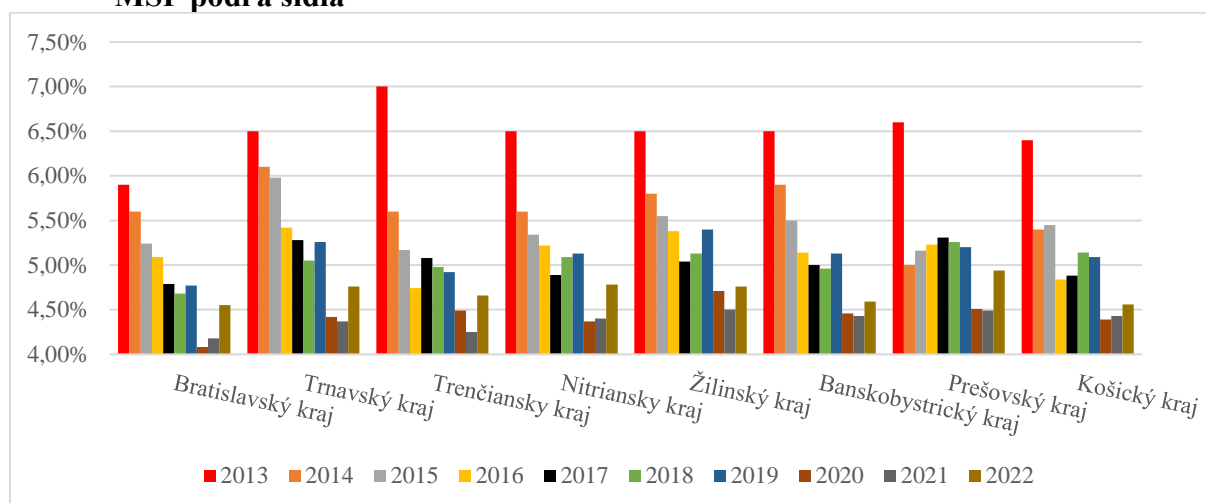
Pozitívnu medziročnú zmenu vyjadrenú poklesom podielu nákladových úrokov na bankových úveroch MSP zaznamenalo len odvetvie pôdohospodárstva. V ostatných odvetviach došlo k nárastu uvedeného podielu. Medzi odvetviami s dlhodobo nízkym podielom nákladových úrokov možno zaradiť priemysel a pôdohospodárstvo. Najvyšší podiel nákladových úrokov je dosahovaný v stavebníctve.

Graf 34 Vývoj ukazovateľa podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch MSP podľa odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa sídla

Ukazovateľ podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch v členení podľa sídla medziročne vzrástol vo všetkých krajoch SR. Celkový podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch bol v roku 2022 relatívne vyrovnaný a pohyboval sa v rozpätí od 4,55 % v Bratislavskom kraji po 4,94 % v Prešovskom kraji. Rovnako ako v prípade ostatných členení (podľa veľkosti a odvetví), aj v členení podľa sídla má ukazovateľ klesajúci trend vo všetkých slovenských krajoch, s nárastom v poslednom roku 2022.

Graf 35 Vývoj ukazovateľa podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.4 Ukazovatele rentability

Rentabilita je základný indikátor finančného zdravia podnikov. Označuje schopnosť zhodnocovať vložené prostriedky vo forme zisku. Do úrovne ukazovateľov rentability sa premieta zároveň úroveň a vývoj likvidity, aktivity i zadlženosti a ukazovatele rentability ich tak zahŕňajú (syntetizujú). Sú tak komplexnejšími ukazovateľmi hodnotiacimi finančné zdravie a finančnú kondíciu podnikov, ktoré vypovedajú o efektívnosti transformačného procesu.

2.4.1 Rentabilita aktív

Ukazovateľ rentability aktív resp. celkového kapitálu zastupuje pohľad manažmentu podniku. Posudzuje tak výkonnosť podnikov bez ohľadu na pôvod kapitálu. Ukazovateľ charakterizuje zhodnotenie celkových aktív podnikov bez zohľadnenia efektu veriteľov a je zostavený ako pomer dosiahnutého zisku pred zdanením k celkovým aktívam.

Rentabilita aktív podľa veľkostných kategórií

Rentabilita aktív MSP zaznamenala pozitívny vývoj aj v roku 2022. V porovnaní s predchádzajúcim rokom narástla o 0,13 p. b. na 1,65 %. Medián rentability aktív sa zvýšil naprieč všetkými veľkostnými kategóriami MSP. Rentabilita aktív mikropodnikov vzrástla o 0,11 p. b., malých podnikov o 0,65 p. b. a stredných podnikov o 0,43 p. b. Najvyššiu rentabilitu aktív dosiahli stredné podniky (6,01 %), najnižšia bola zaznamenaná u mikropodnikov (1,31 %).

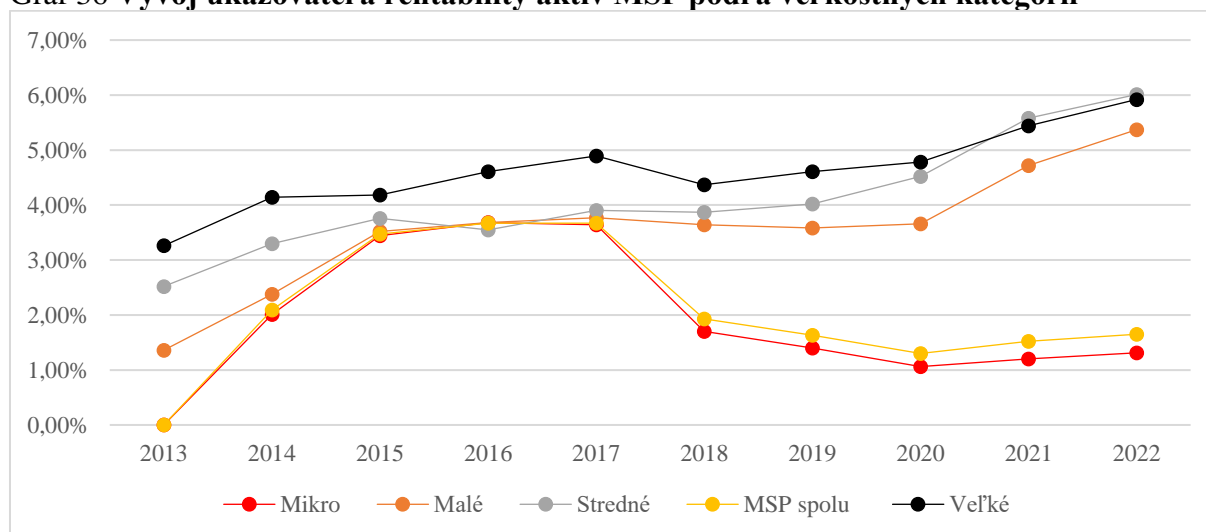
Tabuľka 15 Rentabilita aktív podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	0,00%	2,01%	3,44%	3,68%	3,64%	1,70%	1,40%	1,06%	1,20%	1,31%	↑0,11
Malé	1,36%	2,38%	3,52%	3,68%	3,77%	3,64%	3,58%	3,66%	4,72%	5,37%	↑0,65
Stredné	2,52%	3,30%	3,76%	3,55%	3,90%	3,87%	4,02%	4,52%	5,58%	6,01%	↑0,43
MSP spolu	0,00%	2,09%	3,47%	3,67%	3,67%	1,93%	1,63%	1,30%	1,52%	1,65%	↑0,13
Veľké	3,26%	4,14%	4,18%	4,61%	4,89%	4,37%	4,61%	4,78%	5,44%	5,92%	↑0,48

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Rentabilita aktív mala od roku 2013 do roku 2017 rastúci trend. Výkyvy medzi rokmi 2014 – 2017 spôsobilo zavedenie⁴ a zrušenie daňových licencií. V roku 2018 však došlo k poklesu rentability vo všetkých veľkostných kategóriách. V posledných dvoch hodnotených rokoch rentabilita MSP opäť rástla. Stredné podniky dosahovali spomedzi MSP dlhodobu najvyššiu rentabilitu aktív takmer v celom sledovanom období.

Graf 36 Vývoj ukazovateľa rentability aktív MSP podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Rentabilita aktív podľa odvetví

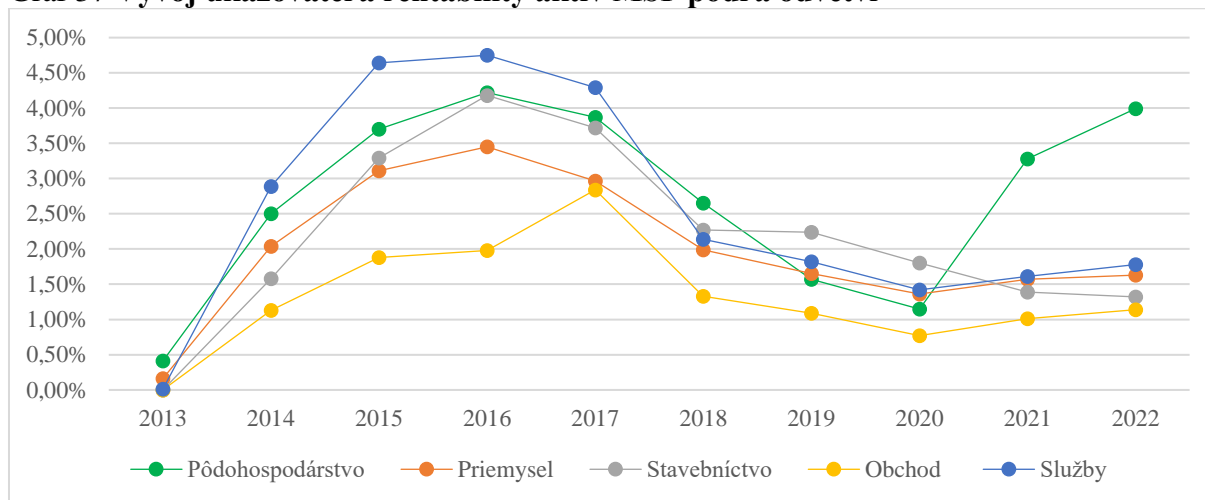
Po roku 2013 vzrástla rentabilita aktív MSP vo všetkých analyzovaných odvetviach. Najdynamickejší rast zaznamenali MSP pôsobiace v odvetví služieb, pôdohospodárstva a stavebníctva. Po roku 2016 však začala rentabilita aktív MSP v jednotlivých odvetviach klesať a tento trend pretrvával do roku 2020. Od roku 2021 dochádza k nárastu rentability aktív vo všetkých analyzovaných odvetviach okrem stavebníctva, ktorého rentabilita aktív MSP naďalej klesala. V prípade pôdohospodárstva dochádza v posledných dvoch rokoch k významnému nárastu rentability aktív MSP. Kladné výsledky hospodárenia v sektore pôdohospodárstva v posledných dvoch rokoch, ale najmä v roku 2022, potvrdzuje aj Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR v Zelenej správe 2023⁵. V porovnaní s

⁴ Zavedením daňových licencií dochádzalo k zániku stratových firiem.

⁵ Ministerstvo pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR: <https://www.mpsr.sk/zelena-sprava-2023/122---18997/>

päťročným priemerom rokov 2017-2021 bol výsledok hospodárenia v sektore pôdohospodárstva v roku 2022 podľa MPRV SR takmer trojnásobný a bol ovplyvnený najmä výrazným rastom tržieb za vlastné výrobky živočíšneho pôvodu a aj rastlinného pôvodu.

Graf 37 Vývoj ukazovateľa rentability aktív MSP podľa odvetví

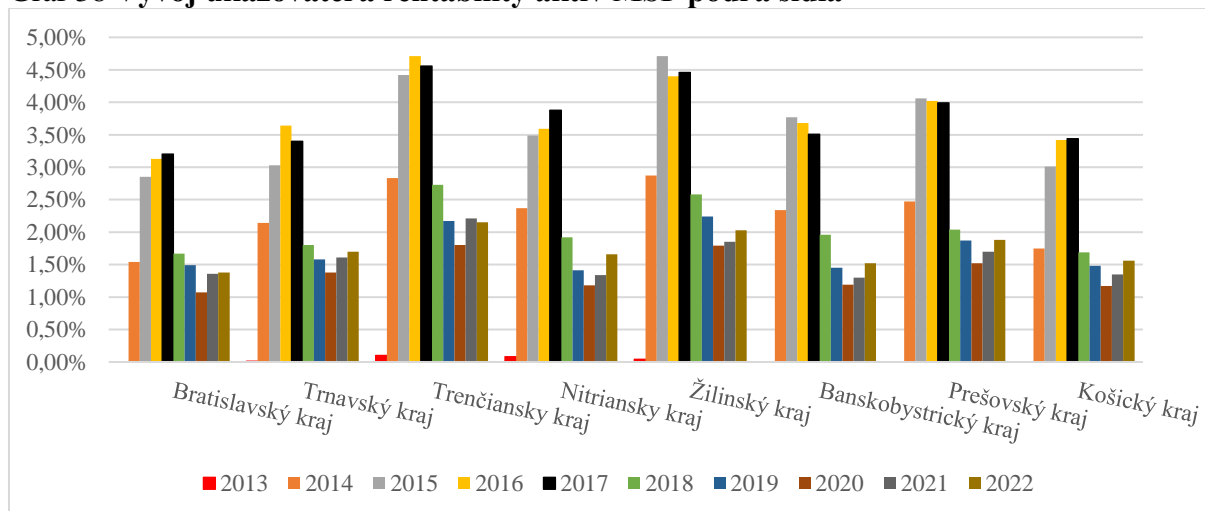

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Rentabilita aktív podľa sídla

Od roku 2014 medián rentability aktív z dôvodu zavedenia daňových licencií vzrástol vo všetkých slovenských krajoch. K zvratu v nastolenom pozitívnom trende došlo v roku 2018, kedy výrazne klesli hodnoty ukazovateľa vo všetkých krajoch a tento krátkodobý negatívny trend pretrval do roku 2020, v ktorom bol zaznamenaný ďalší pokles. V posledných dvoch rokoch došlo k nárastu rentability aktív MSP v takmer všetkých krajoch, okrem Trenčianskeho kraja, v ktorom bol zaznamenaný pokles v roku 2022. V celkovom percentuálnom vyjadrení dosiahli v roku 2022 najvyššiu rentabilitu aktív MSP sídliace v Trenčianskom kraji (2,15 %). Najnižšiu rentabilitu zaznamenali podnikateľské subjekty so sídlom v Bratislavskom kraji (1,38 %).

Graf 38 Vývoj ukazovateľa rentability aktív MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.4.2 Rentabilita tržieb (na základe EBITDA)

Ukazovateľ rentability tržieb vypovedá o zhodnotení spotrebovaných vstupov tým, že kvantifikuje výšku zisku v eure tržieb. Ukazovateľ je pomerom zisku (upraveného o daň, odpisy a nákladové úroky) a tržieb, pričom pod tržbami rozumieme tržby za predaj tovaru, vlastných výrobkov a služieb.

Rentabilita tržieb podľa veľkostných kategórií

Na rozdiel od rentability aktív, v prípade rentability tržieb MSP dochádza k medziročnému poklesu. Pod tento výsledok sa podpísal vyšší rast tržieb ako dosiahnutý nárast zisku. Mediánová hodnota rentability tržieb MSP v medziročnom porovnaní poklesla o **0,23 p. b. na 5,09 %**. Hodnota ukazovateľa sa znížila vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. Rentabilita tržieb mikropodnikov poklesla o 0,19 p. b., malých podnikov o 0,39 p. b. a stredných podnikov o 0,67 p. b. V porovnaní s rentabilitou aktív MSP možno pozorovať aj ďalší odlišný trend. Zatiaľ čo rentabilita aktív s rastúcou veľkosťou podniku rástla, v prípade ukazovateľa rentability tržieb bol vývoj odlišný. Spomedzi veľkostných kategórií MSP dosahovali najvyššiu rentabilitu tržieb malé podniky - na úrovni 6,88 %. Naopak, najnižšou celkovou rentabilitou MSP sa vyznačovali mikropodniky (4,81 %).

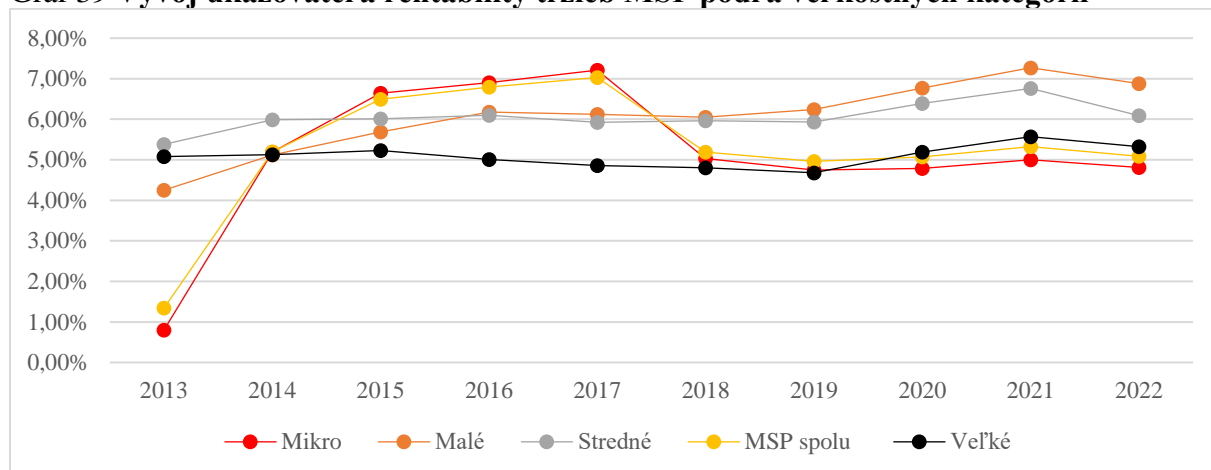
Tabuľka 16 Rentabilita tržieb MSP podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	0,80%	5,19%	6,64%	6,90%	7,21%	5,03%	4,75%	4,79%	5,00%	4,81%	↓0,19
Malé	4,25%	5,12%	5,69%	6,18%	6,12%	6,05%	6,24%	6,77%	7,27%	6,88%	↓0,39
Stredné	5,38%	5,99%	6,01%	6,10%	5,92%	5,96%	5,93%	6,39%	6,76%	6,09%	↓0,67
MSP spolu	1,34%	5,20%	6,49%	6,79%	7,03%	5,19%	4,96%	5,07%	5,32%	5,09%	↓0,23
Veľké	5,08%	5,13%	5,23%	5,01%	4,86%	4,80%	4,68%	5,19%	5,57%	5,32%	↓0,25

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Vývoj rentability tržieb malých a stredných podnikov nepodliehal v sledovanom období tak výrazným výkyvom ako vývoj u mikropodnikov. V roku 2014 rentabilita tržieb mikropodnikov vzrástla vplyvom zavedenia daňových licencií a od roku 2015 do roku 2017 dosahovali mikropodniky najvyššiu rentabilitu tržieb. V roku 2018 rentabilita tržieb mikropodnikov opäť poklesla pod úroveň rentability malých a stredných podnikov a rovnakú úroveň zaznamenala aj v nasledujúcich rokoch.

Graf 39 Vývoj ukazovateľa rentability tržieb MSP podľa veľkostných kategórií

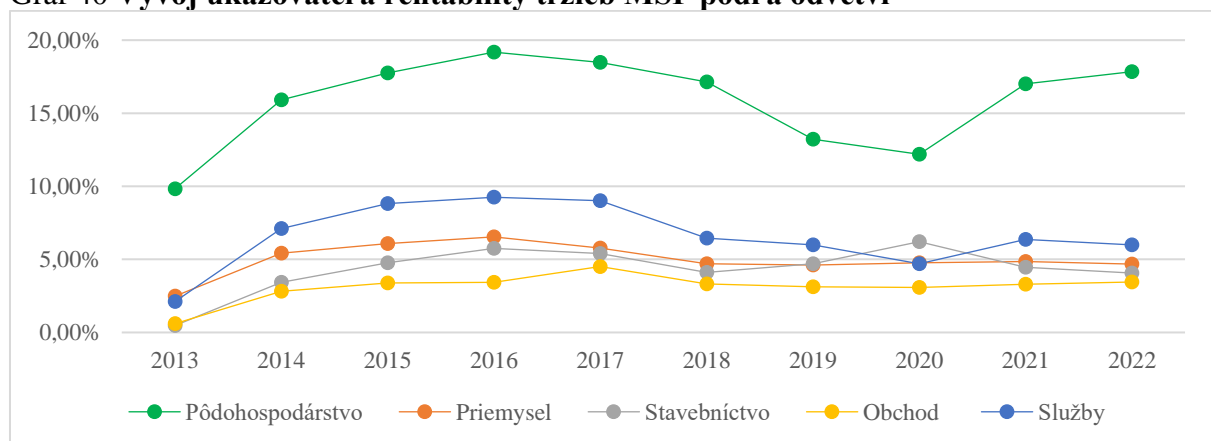
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Rentabilita tržieb podľa odvetví

Pokles rentability tržieb v roku 2022 zaznamenali MSP v troch z piatich hodnotených odvetviach. Pozitívny vývoj je možné sledovať v pôdohospodárstve a obchode. Vývoj rentability tržieb mal z dlhodobého hľadiska naprieč analyzovanými odvetviami obdobný priebeh, líšil sa len dynamikou. Dlhodobo nadpriemerné hodnoty ukazovateľa rentability tržieb dosahovali MSP pôsobiace v odvetví pôdohospodárstva – v rozpätí od cca. 10 % po 20 %.

Odvetvím s dlhodobo najnižšou rentabilitou tržieb MSP je obchod. MSP v odvetví obchodu dosahujú vysoké úrovne tržieb, čo vyplýva zo zamerania tejto podnikateľskej činnosti (mediánová hodnota tržieb MSP v obchode je o viac ako 50 % vyššia ako v celom hospodárstve). Zároveň sa vyznačujú podpriemernou úrovňou tvorby zisku, v dôsledku čoho dosahujú najnižšiu rentabilitu tržieb v rámci porovnávaných odvetví.

Graf 40 Vývoj ukazovateľa rentability tržieb MSP podľa odvetví

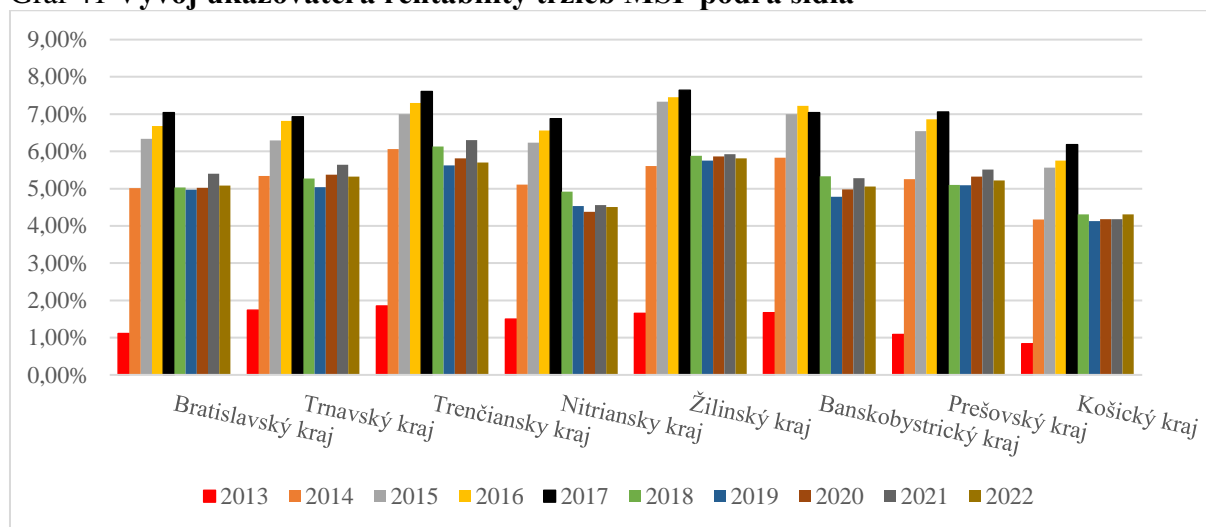
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Rentabilita tržieb podľa sídla

Rentabilita tržieb v členení podľa sídla medziročne poklesla vo všetkých slovenských krajoch okrem Košického, v ktorom rentabilita tržieb MSP ako jedinom zaznamenala mierny rast. Z hľadiska dynamiky poklesu zaznamenali najvýraznejšiu medziročnú zmenu MSP so sídlom v Trenčianskom kraji (o 0,6 p. b.) Vývoj ukazovateľa rentability tržieb podľa sídla mal

od roku 2014 do roku 2017 rastúci trend. V roku 2018 hodnota ukazovateľa poklesla vo všetkých krajoch a v nasledujúcich rokoch sa výrazne nezmenila. V posledných hodnotných rokoch dosahovala hodnota ukazovateľa najvyššie hodnoty v Trenčianskom a Žilinskom kraji.

Graf 41 Vývoj ukazovateľa rentability tržieb MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.4.3 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom

Ukazovateľ vyjadruje podiel podnikateľských subjektov s kladným hospodárskym výsledkom pred zdanením (vrátane nulového hospodárskeho výsledku) na celkovom počte podnikov.

Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa veľkostných kategórií

Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom vzrástol druhý rok po sebe. V medziročnom porovnaní sa zvýšil o **1,1 p. b. na 67,3 %**. Na tomto náraste sa podieľali všetky veľkostné kategórie MSP. Podiel mikropodnikov vzrástol o 0,9 p. b., malých podnikov o 2,7 p. b. a stredných podnikov o 1,4 p. b. Najnižší podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom dosiahli podľa očakávaní mikropodniky (66,1 %) a najvyšší podiel dosiahli stredné podniky (85,4 %). Vo všeobecnosti možno konštatovať, že s rastúcou veľkosťou podnikov rastie aj ukazovateľ podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom. V protiklade s vývojom v sektore MSP došlo k poklesu podielu subjektov s kladným hospodárskym výsledkom v skupine veľkých podnikov.

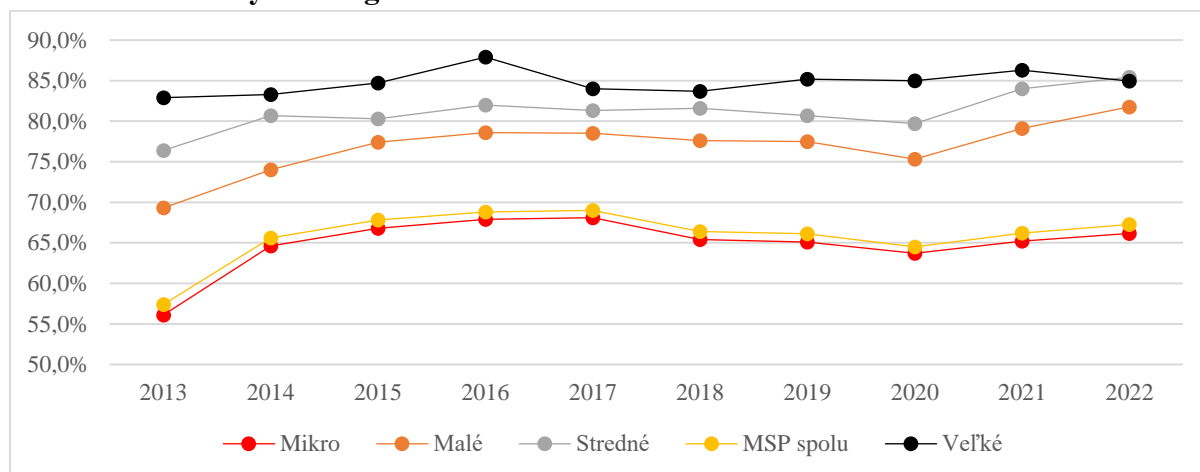
Tabuľka 17 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	56,1%	64,6%	66,8%	67,9%	68,1%	65,4%	65,1%	63,7%	65,2%	66,1%	↑0,9
Malé	69,3%	74,0%	77,4%	78,6%	78,5%	77,6%	77,5%	75,3%	79,1%	81,8%	↑2,7
Stredné	76,4%	80,7%	80,3%	82,0%	81,3%	81,6%	80,7%	79,7%	84,0%	85,4%	↑1,4
MSP spolu	57,4%	65,6%	67,8%	68,8%	69,0%	66,4%	66,1%	64,5%	66,2%	67,3%	↑1,1
Veľké	82,9%	83,3%	84,7%	87,9%	84,0%	83,7%	85,2%	85,0%	86,3%	84,9%	↓-1,4

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Do roku 2017 mal ukazovateľ podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom prevažne rastúci trend. Od roku 2018 do roku 2020 dochádzalo k znižovaniu počtu podnikov s kladným hospodárskym výsledkom. Zníženie v samotnom roku 2020 možno pripísať aj dôsledkom pandémie vírusu COVID-19. Od roku 2021 hodnota ukazovateľa naprieč všetkými veľkostnými kategóriami opäť narastá.

Graf 42 Vývoj ukazovateľa podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa veľkostných kategórií

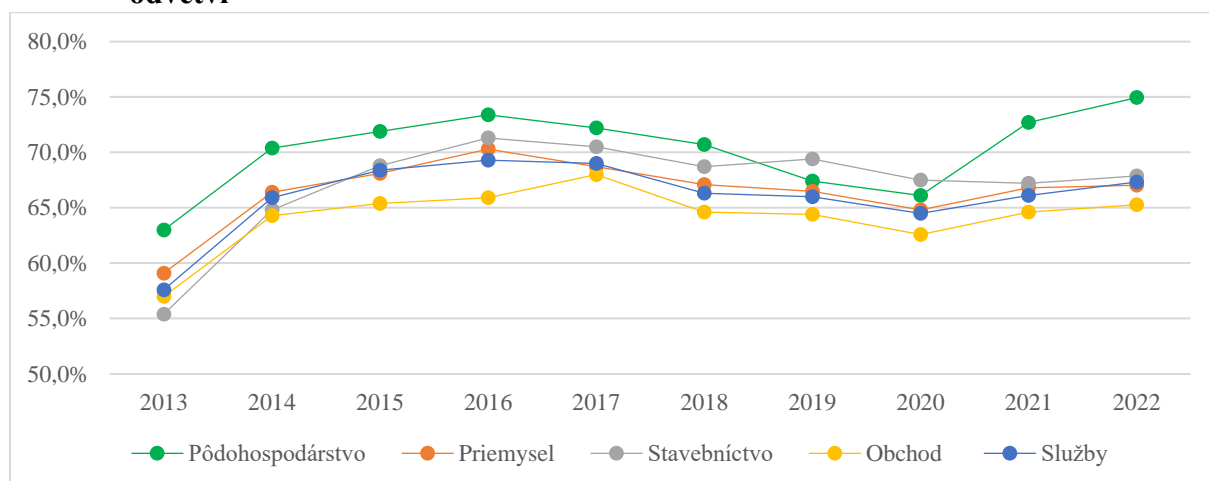

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa odvetví

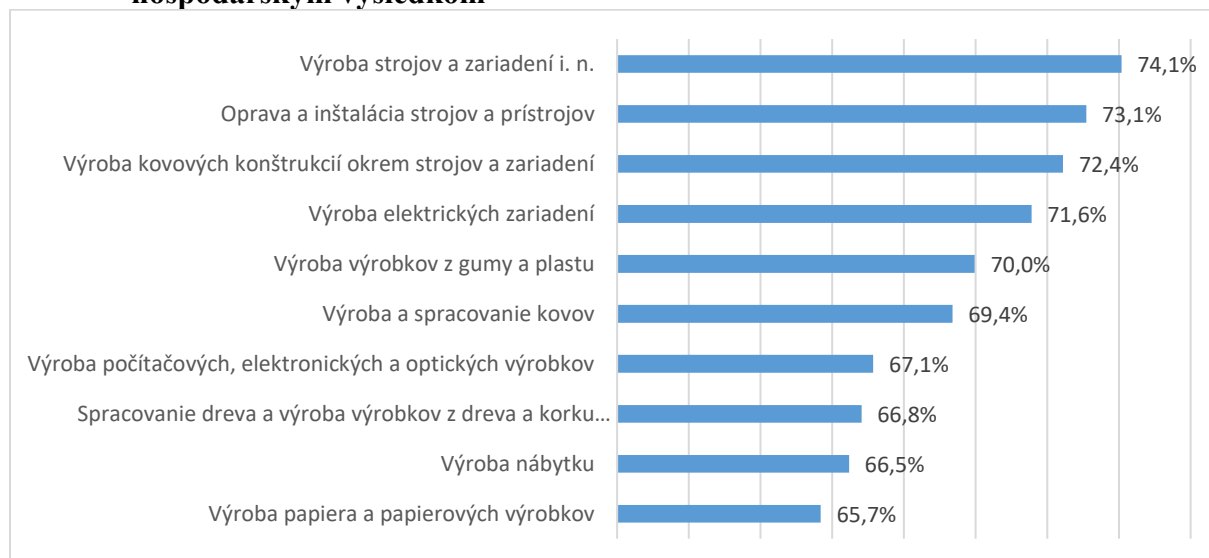
Z pohľadu odvetvovej príslušnosti MSP došlo k nárastu podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom vo všetkých odvetviach hospodárstva. Pôdohospodárstvo bolo aj v roku 2022 sektorom s najvyšším podielom MSP s kladným výsledkom hospodárenia (74,9 %). Najnižší podiel ziskových MSP bol zaznamenaný v odvetví obchodu (65,3 %).

Ukazovateľ podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa jednotlivých odvetví mal v období rokov 2013 – 2022 nevyrovnaný priebeh. V období rokov 2013 - 2016 rástla hodnota ukazovateľa vo všetkých odvetviach. Po roku 2016 však zaznamenal podiel ziskových MSP vo väčšine odvetví klesajúci trend. Tento nepriaznivý trend v roku 2020 ešte prehĺbila koronakríza, podiel ziskových MSP naprieč odvetviami aj naďalej klesal. Od roku 2021 nastalo zlepšenie a hodnoty ukazovateľa vzrástli vo všetkých vybraných odvetviach, najvýraznejšie však v pôdohospodárstve.

Graf 43 Vývoj ukazovateľa podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podrobnejší pohľad na ziskovosť v jednotlivých sektoroch priemyselnej výroby a služieb poskytujú nasledujúce dva grafy. Medzi sektory priemyselnej výroby, ktoré mali v roku 2022 najvyššie zastúpenie MSP s kladným hospodárskym výsledkom patrí výroba strojov a zariadení i. n. (74,1 %), oprava a inštalácia strojov a prístrojov (73,1 %) a výroba kovových konštrukcií okrem strojov a zariadení (72,4 %). V porovnaní s predchádzajúcim hodnotením sa na prvých troch miestach najziskovejších sektorov opäť umiestnil sektor výroba kovových konštrukcií a inštalácia strojov a prístrojov. Výroba strojov a zariadení nahradila výrobu papiera a papierových výrobkov, ktorá sa v minuloročnom hodnotení umiestnila na pozícii sektora s druhým najvyšším zastúpením ziskových firiem.

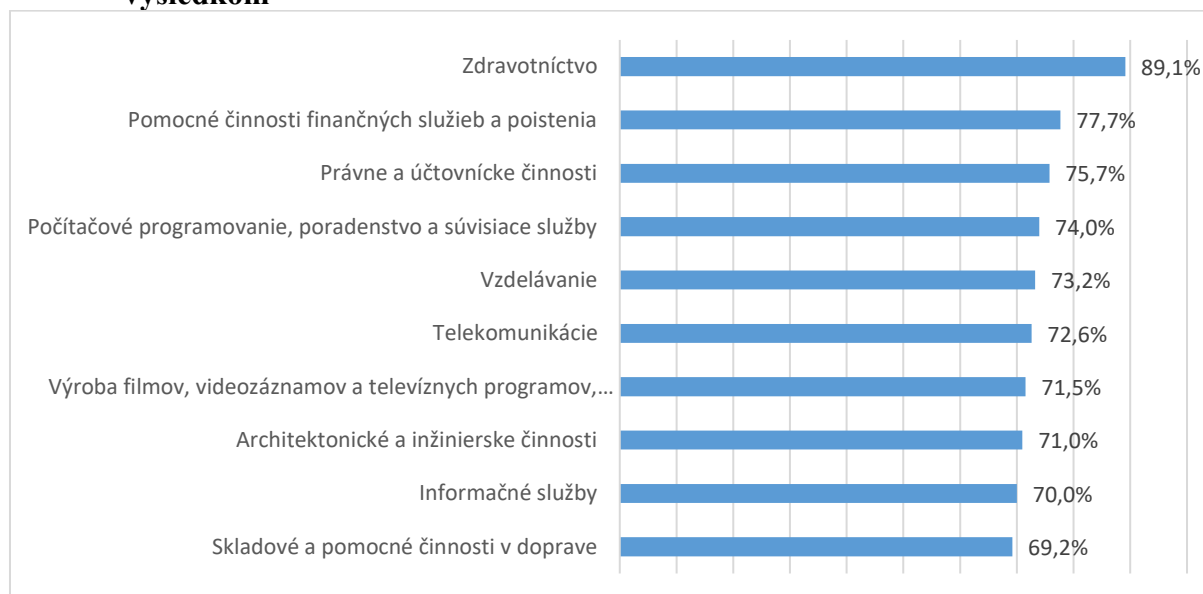
Graf 44 Podiel sektorov priemyselnej výroby s najvyšším zastúpením MSP s kladným hospodárskym výsledkom

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Najviac ziskovým sektorom v odvetví služieb bol aj v roku 2022 sektor zdravotníctva 89,1 % zastúpením MSP, ktoré dosiahli kladný hospodársky výsledok. Medzi sektory služieb s najvyšším zastúpením MSP s kladným výsledkom hospodárenia patril aj sektor pomocných činností finančných služieb a poistenia (77,7 %), sektor právnych

a účtovníckych činností (75,7 %) a sektor počítačového programovania, poradenstva a súvisiacich služieb (74,0 %).

Graf 45 Podiel sektorov služieb s najvyšším zastúpením MSP s kladným hospodárskym výsledkom

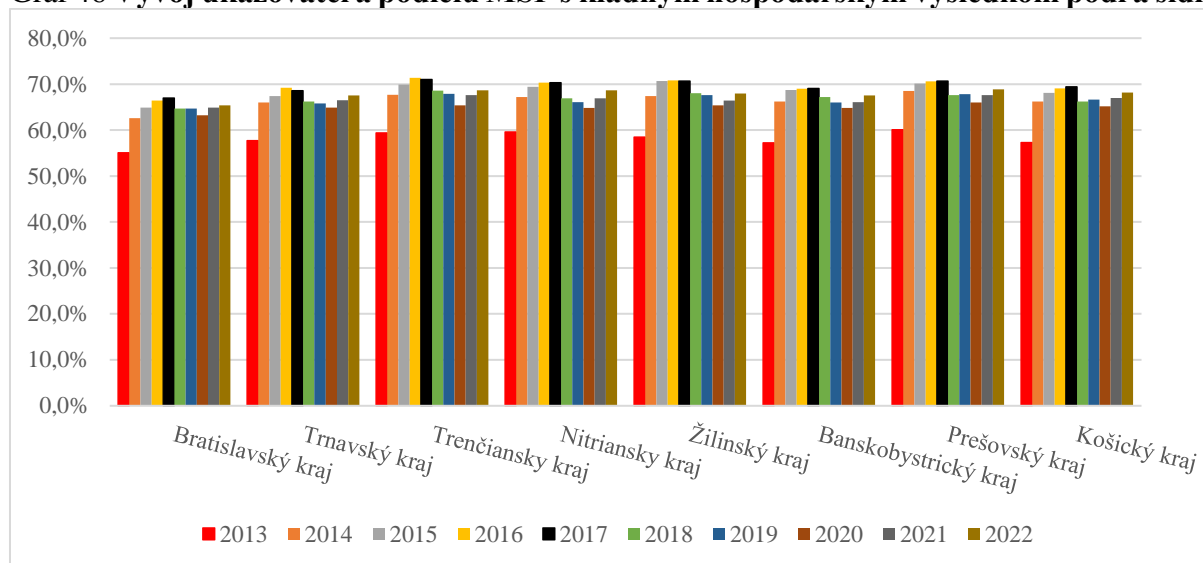
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa sídla

V členení podľa jednotlivých regiónov došlo k medziročnému nárastu podielu podnikov s kladným hospodárením vo všetkých krajoch. Najväčší medziročný nárast podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom zaznamenal Trenčiansky kraj (o 1,8 p. b.).

Z časového hľadiska dosahoval ukazovateľ podielu MSP s kladným hospodárskym rastúci trend do roku 2016. Od roku 2018 dochádzalo k znižovaniu podielu MSP s kladným výsledkom hospodárenia vo väčšine krajov a od roku 2021 hodnoty ukazovateľa opäť vzrástli vo všetkých krajoch SR. Medzi kraje s dlhodobou nadpriemerným podielom podnikov s kladným hospodárením možno zaradiť Prešovský a Trenčiansky kraj. Najnižší podiel ziskových MSP v celom analyzovanom období zaznamenal Bratislavský kraj.

Graf 46 Vývoj ukazovateľa podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.5 Ukazovatele produktivity

Ukazovatele produktivity sú indikátory, ktoré skúmajú stupeň využitia pracovnej sily a hodnotia celkovú efektívnosť vo využívaní pracovného potenciálu podnikov. Vyjadrujú, ako účinne bol výrobok vyrobený alebo s akou mierou efektívnosti boli realizované služby. Kvantifikujú tak efekt, ktorý priniesol pracovník za zvolenú jednotku.

2.5.1 Finančná produktivita práce

Finančná produktivita práce predstavuje vzťah výstupu zodpovedajúci pridanej hodnote k spotrebe viazaných produktívnych zdrojov na vstupe. V podmienkach trhovej ekonomiky spotrebu viazaných produktívnych zdrojov vyjadruje aj objem osobných nákladov, ktorý bol použitý v algoritme výpočtu finančnej produktivity práce. Ukazovateľ vyjadruje koľko Eur pridanej hodnoty vyprodukuje 1 Euro osobných nákladov. Finančná produktivita práce by mala dosiahnuť hodnotu vyššiu ako 1.

Finančná produktivita práce podľa veľkostných kategórií

V roku 2022 sa finančná produktivita práce MSP po predchádzajúcom poklese zvýšila o **0,08 Eur na 1,50 Eur**. Medziročný nárast finančnej produktivity bol zaznamenaný u všetkých veľkostných kategóriách MSP. Finančná produktivita práce mikro a malých podnikov vzrástla o 0,08 Eur, stredných podnikov o 0,05 Eur. Spomedzi všetkých veľkostných kategórií sú aj naďalej najefektívnejšie mikropodniky, ktorých 1 Eur vynaložených osobných nákladov vyprodukovalo 1,52 Eur pridanej hodnoty.

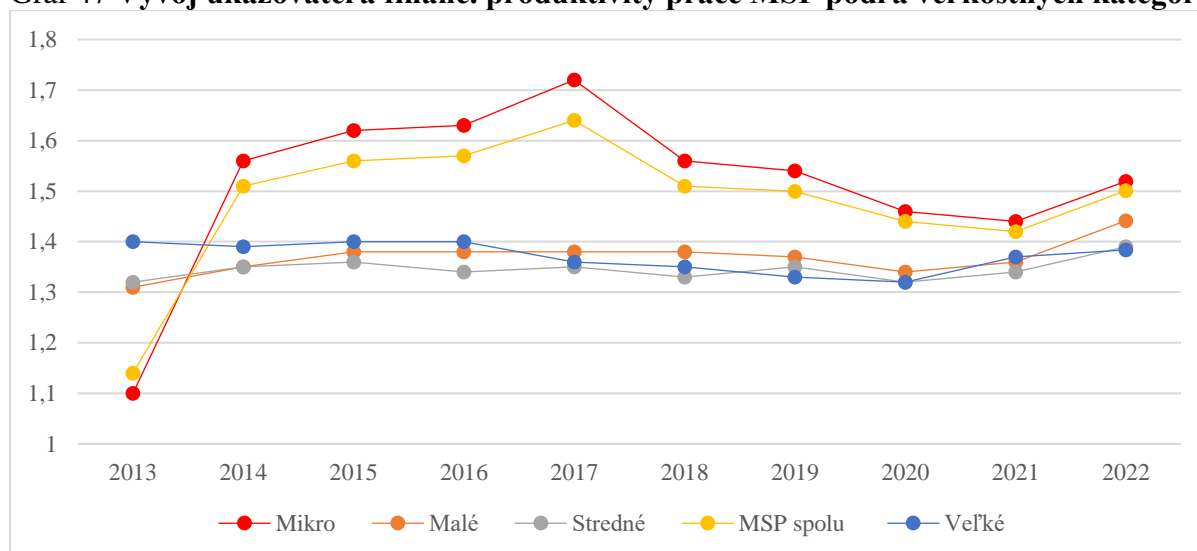
Tabuľka 18 Finančná produktivita práce podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Mikro	1,1	1,56	1,62	1,63	1,72	1,56	1,54	1,46	1,44	1,52	↑0,08
Malé	1,31	1,35	1,38	1,38	1,38	1,38	1,37	1,34	1,36	1,44	↑0,08
Stredné	1,32	1,35	1,36	1,34	1,35	1,33	1,35	1,32	1,34	1,39	↑0,05
MSP spolu	1,14	1,51	1,56	1,57	1,64	1,51	1,50	1,44	1,42	1,50	↑0,08
Veľké	1,4	1,39	1,4	1,40	1,36	1,35	1,33	1,32	1,37	1,38	↑0,01

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Z hľadiska vývoja finančnej produktivity práce dosiahli MSP v kategórii malých a stredných podnikov takmer vyrovnané hodnoty počas celého analyzovaného obdobia – v rozpätí od 1,31 po 1,44 Eur. Vo veľkostnej kategórii mikropodnikov bol však vývoj odlišný. Zatiaľ čo v roku 2013 dosahovali najnižšiu produktivitu práce spomedzi všetkých veľkostných kategórií, v roku 2014 po zavedení daňových licencií sa situácia výrazne zmenila – mediánová hodnota finančnej produktivity práce mikropodnikov prudko vzrástla. Od roku 2014 dosahujú mikropodniky najvyššie hodnoty ukazovateľa.

Graf 47 Vývoj ukazovateľa finanč. produktivity práce MSP podľa veľkostných kategórií

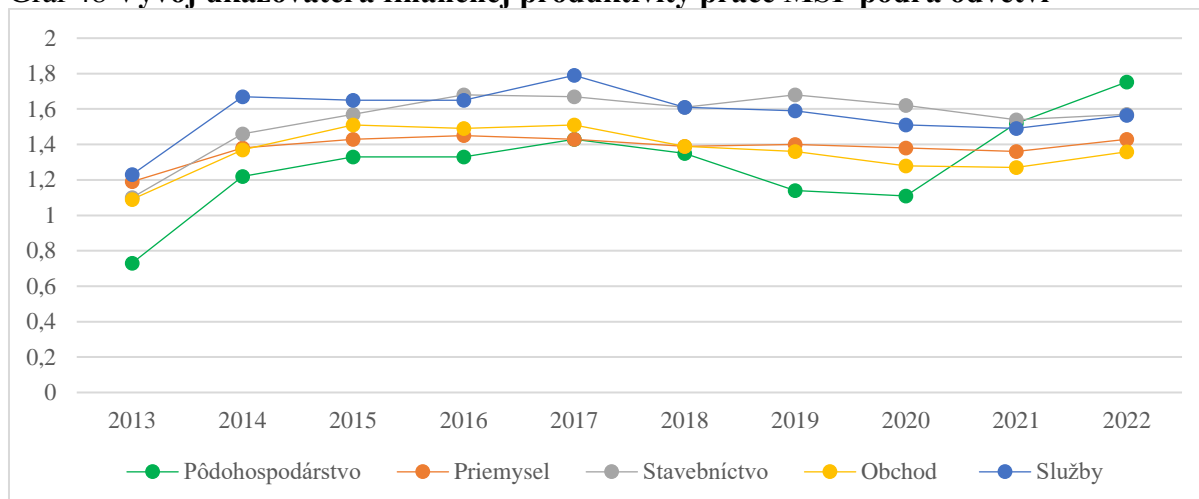
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Finančná produktivita práce podľa odvetví

Z pohľadu odvetvovej príslušnosti MSP došlo v roku 2022 k nárastu finančnej produktivity práce vo všetkých odvetviach hospodárstva, najvýraznejšie v sektore pôdohospodárstva.

Aj v roku 2022 dosiahli najvyššiu celkovú finančnú produktivitu práce MSP pôsobiacie v stavebníctve, ktoré vyprodukovali z 1 Eur 1,57 Eur pridanej hodnoty. V dlhodobom porovnaní s rokom 2013 vzrástla finančná produktivita práce v roku 2022 vo všetkých analyzovaných odvetviach. Medzi odvetviami s nadpriemernou hodnotou finančnej produktivity práce možno zaradiť pôdohospodárstvo, stavebníctvo a služby. Najnižšiu finančnú produktivitu práce dosahovali MSP v priemysle.

Graf 48 Vývoj ukazovateľa finančnej produktivity práce MSP podľa odvetví

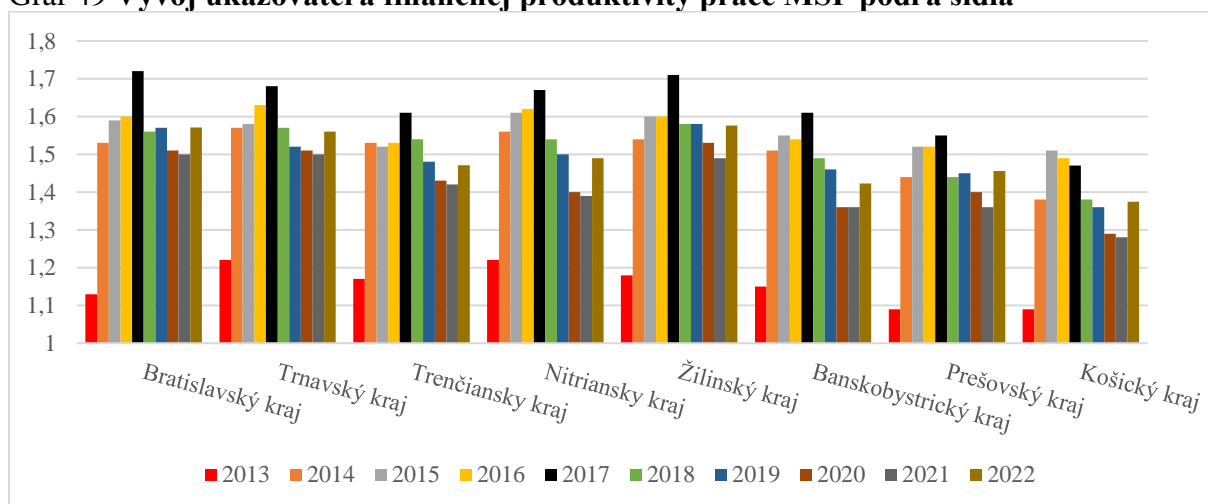

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Finančná produktivita práce podľa sídla

Finančná produktivita práce MSP narástla v roku 2022 vo všetkých slovenských krajoch. Najvyššou finančnou produktivitou práce sa vyznačovali MSP v Bratislavskom a Žilinskom kraji. Z hľadiska dynamiky vývoja mali MSP vo všetkých krajoch obdobný priebeh. Zatiaľ čo od roku 2014 do roku 2017 sa finančná produktivita práce MSP vyznačovala prevažne rastúcim trendom vývoja. Od roku 2018 prevládala negatívny vývoj až po rok 2021, kedy opäť začala rásť. Medzi dlhodobo efektívnejšie MSP možno zaradiť subjekty sídliace v Trnavskom, Žilinskom a Bratislavskom kraji. Najmenej efektívne sú podniky so sídlom v Košickom kraji.

Graf 49 Vývoj ukazovateľa finančnej produktivity práce MSP podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.6 Altmanov index finančného zdravia

Altmanov index finančného zdravia (Z-skóre) je súhrnný index hodnotenia finančnej situácie podnikov, ktorý pozostáva z piatich pomerových ukazovateľov predstavujúcich premenné modelu s rôznou váhou. Súčtom týchto ukazovateľov získame výslednú hodnotu indexu, na základe ktorej je možné podniky zaradiť do príslušného pásma finančnej situácie:

- zlá finančná situácia – Z-skóre < 1,2;
- sivá zóna – Z-skóre od 1,2 po 2,9;
- dobrá finančná situácia – Z-skóre > 2,9.

Štruktúra zaradenia podnikov podľa veľkostných kategórií v pásmach Altmanovho modelu

Zastúpenia MSP v pásme dobrej finančnej situácie sa v roku 2022 zvýšilo o 1,2 p. b. na 41,3 %, čo súviselo s nárastom podielu MSP v dobrej finančnej situácii vo všetkých veľkostných kategóriách. Najvyšší podiel podnikov v dobrej finančnej situácii spomedzi všetkých veľkostných kategórií MSP dosiahli stredné podniky (46,7 %), naopak, najnižší malé podniky (44,2 %).

V pásme sivej zóny sa zastúpenie MSP výrazne nezmenilo (25,1 %), v medzioročnom porovnaní sa znížilo len o 0,1 p. b. V celkovom percentuálnom vyjadrení sa v sivej zóne ocitlo až 40,0 % stredných, 37,0 % malých podnikov a 24,1 % mikropodnikov.

Namerané podiely MSP v zlej finančnej situácii boli o 1,2 p. b. nižšie ako v roku 2021. Pokles bol spôsobený poklesom podielu vo všetkých veľkostných kategóriách v zlej finančnej situácii. Spomedzi všetkých kategórií sa v zlej finančnej situácii ocitlo najviac podnikateľských subjektov v kategórií mikropodnikov – až 34,8 %.

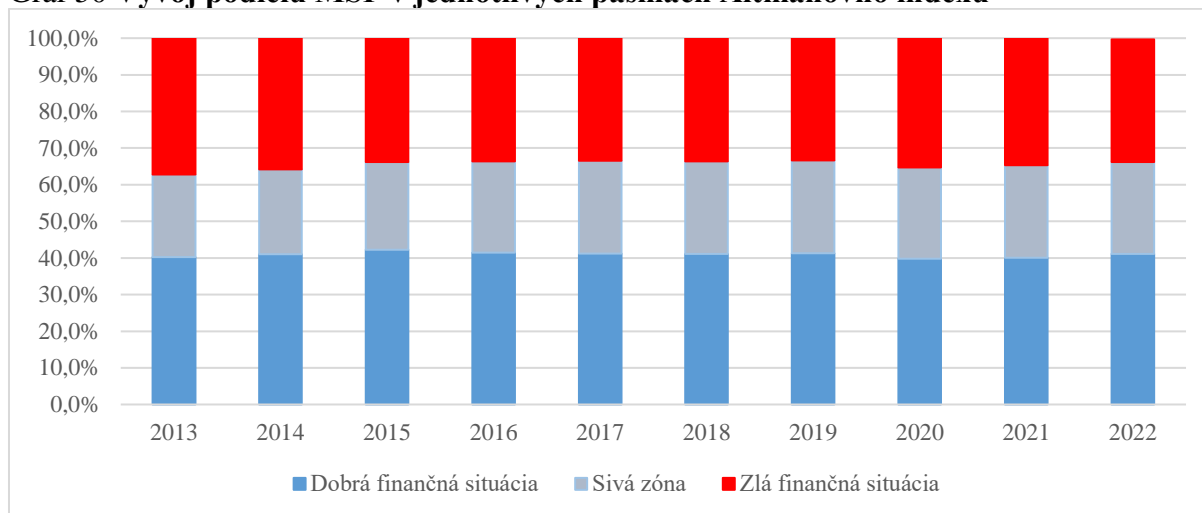
Tabuľka 19 Štruktúra zaradenia podnikov podľa veľkostných kategórií v pásmach Altmanovho modelu

Charakter finančnej situácie	Dobrá finančná situácia										
Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	40,4%	41,4%	42,3%	41,6%	41,3%	41,0%	41,3%	39,8%	40,1%	41,1%	↑1,0
Malé	37,6%	37,1%	41,6%	39,6%	39,7%	41,6%	41,7%	38,4%	39,7%	44,2%	↑4,5
Stredné	42,6%	39,2%	41,4%	39,3%	40,8%	42,2%	42,4%	40,8%	44,2%	46,7%	↑2,5
MSP spolu	40,2%	41,0%	42,3%	41,4%	41,2%	41,1%	41,3%	39,8%	40,1%	41,3%	↑1,2
Veľké	47,8%	47,5%	46,4%	45,8%	47,9%	47,1%	48,2%	45,4%	47,2%	50,8%	↑3,6
Charakter finančnej situácie	Sivá zóna										
Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	21,0%	21,7%	22,6%	23,6%	24,2%	24,2%	24,2%	23,8%	24,2%	24,1%	↓0,1
Malé	35,7%	35,6%	35,4%	37,0%	36,6%	35,5%	35,5%	36,8%	37,7%	37,0%	↓0,7
Stredné	41,5%	42,5%	40,6%	41,5%	41,4%	41,4%	41,3%	41,6%	40,6%	40,0%	↓0,6
MSP spolu	22,6%	23,1%	23,9%	24,9%	25,4%	25,3%	25,3%	24,9%	25,2%	25,1%	↓0,1
Veľké	41,2%	39,8%	41,6%	42,8%	41,4%	43,2%	41,8%	42,9%	42,1%	39,7%	↓2,4
Charakter finančnej situácie	Zlá finančná situácia										
Veľkostná kategória podnikov	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Mikro	38,6%	36,9%	35,1%	34,7%	34,5%	34,8%	34,5%	36,4%	35,8%	34,8%	↓1,0
Malé	26,7%	27,4%	23,0%	23,4%	23,6%	22,8%	22,8%	24,8%	22,6%	18,8%	↓3,8
Stredné	15,8%	18,4%	18,1%	19,2%	17,8%	16,4%	16,3%	17,6%	15,2%	13,3%	↓1,9
MSP spolu	37,2%	35,8%	33,9%	33,6%	33,4%	33,6%	33,4%	35,4%	34,7%	33,5%	↓1,2
Veľké	11,0%	12,7%	12,0%	11,5%	10,7%	9,7%	10,0%	11,7%	10,7%	9,5%	↓1,2

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Z hľadiska pomeru medzi jednotlivými pásmami finančnej situácie MSP sa rokov 2013-2019 finančná situácia slovenských MSP mierne zlepšila. Avšak, v roku 2020 došlo vplyvom koronakrízy k poklesu podielu MSP v dobrej finančnej situácii a v neurčitej- tzv. sivej zóne a k nárastu podielu MSP v zlej finančnej situácii. Situácia sa opäť zlepšila v nasledujúcich dvoch rokoch 2021-2022, z hľadiska pomeru medzi jednotlivými pásmami finančnej situácie MSP výraznejšie prevažovali finančne zdravé podniky.

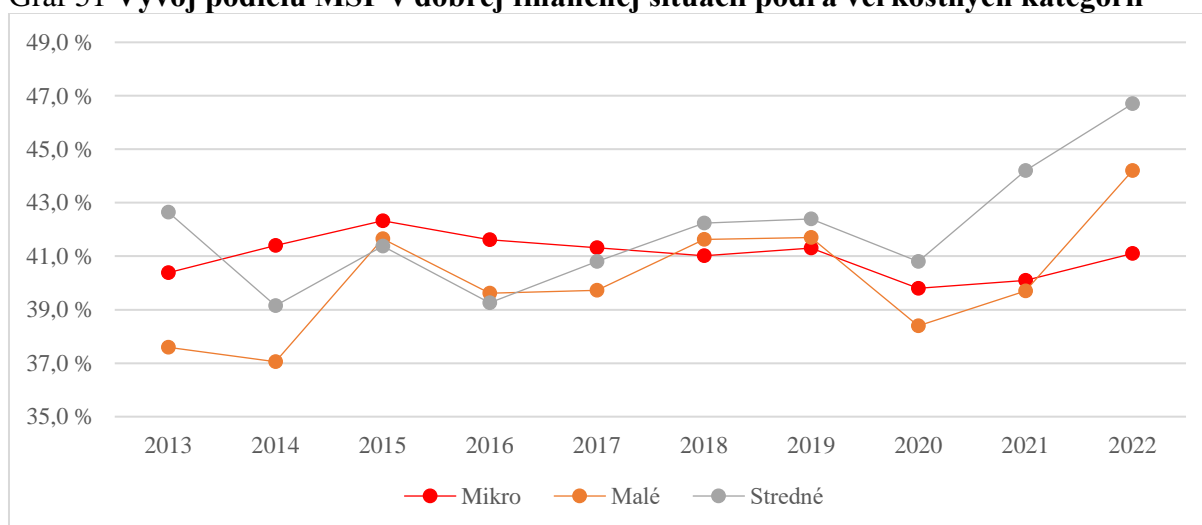
Graf 50 Vývoj podielu MSP v jednotlivých pásmach Altmanovho indexu

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

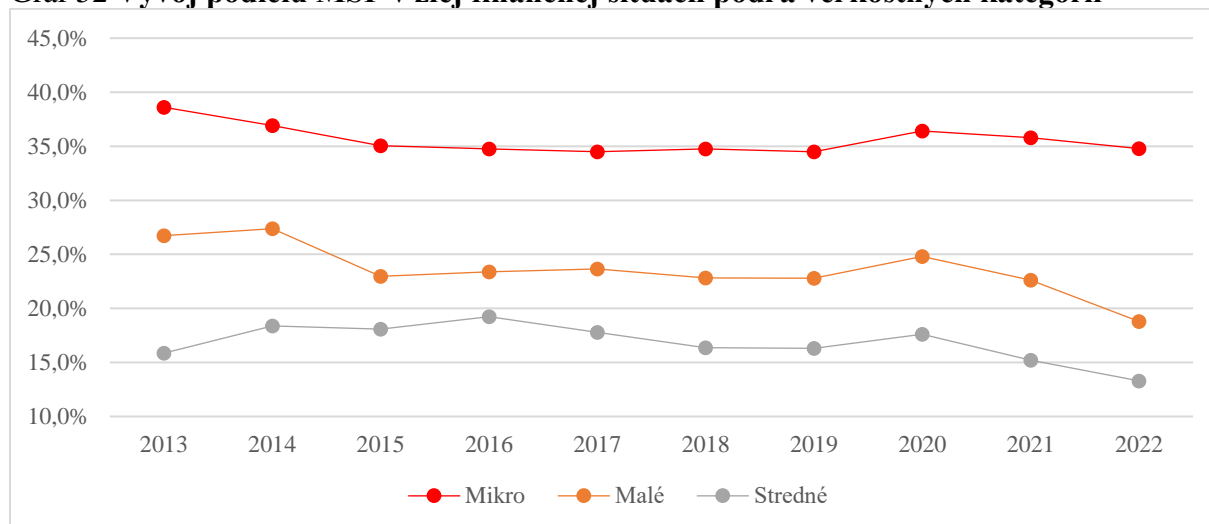
Vývoj v štruktúre podnikov v dobrej finančnej situácii podľa jednotlivých veľkostných kategórií bol sprevádzaný výraznými výkyvmi. Od roku 2017 do roku 2019 rástol podiel malých a stredných podnikov v dobrej finančnej situácii, zatiaľ čo podiel finančne zdravých mikropodnikov pozvoľne klesal. Avšak, vplyvom koronakrízy sa v roku 2020 podiel MSP v dobrej finančnej situácii znížil vo všetkých veľkostných kategóriách. V rokoch 2021-2022 sa podiel MSP v dobrej finančnej situácii opäť zvýšil.

Graf 51 Vývoj podielu MSP v dobrej finančnej situácii podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Najvyšší podiel podnikov v zlej finančnej situácii dlhodobo dosahujú mikropodniky, čo je vzhľadom na veľkosť a s ňou súvisiacu kapitálovú silu celkom prirodzené. Mikropodniky sú tak práve z týchto príčin najviac náchylné na výkyvy vo finančnej výkonnosti spomedzi všetkých MSP. Po mikropodnikoch dosahovali najvyšší podiel subjektov v zlej finančnej situácii malé a napokon stredné podniky. Dosiahnuté výsledky tak potvrdzujú, že s rastúcou veľkosťou podniku zastúpenie subjektov v zlej finančnej situácii klesá. Z dlhodobého hľadiska mal ukazovateľ podielu podnikov so zlou finančnou situáciou vo všetkých kategóriách MSP relatívne vyrovnaný priebeh, s mierne klesajúcim trendom v posledných dvoch rokoch.

Graf 52 Vývoj podielu MSP v zlej finančnej situácii podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Štruktúra zaradenia podnikov podľa odvetví v pásmach Altmanovho modelu

V členení podľa odvetví sa v dobrej finančnej situácii ocitlo v roku 2022 vyššie percento podnikov vo všetkých odvetviach ako v roku 2021. V celkovom percentuálnom vyjadrení dosiahli najvyšší podiel podnikov s dobrou finančnou situáciou subjekty pôsobiace v sektore služieb (42,7 %). Odvetvím s najnižším výskytom finančne zdravých podnikov bolo pôdohospodárstvo (33,3 %), avšak práve v tomto odvetví zaznamenávajú MSP najvýraznejšie zlepšenie situácie v posledných rokoch.

V pásme sivej zóny sa v roku 2022 v členení podľa odvetví zvýšil podiel MSP v pôdohospodárstve, stavebníctve a obchode. Naopak v priemysle a v službách sa znížil. Najvyšší podiel MSP v pásme sivej zóny sa nachádzal v odvetví pôdohospodárstva (30,4 %), najnižší v odvetví služieb (23,7 %).

Pri MSP nachádzajúcich sa v pásme zlej finančnej situácie dochádzalo v roku 2022 k pozitívnemu trendu, vo všetkých odvetviach sa znížil podiel podnikov nachádzajúcich sa v zlej finančnej situácii. Najvyšším podielom MSP v zlej finančnej situácii sa v roku 2022 vyznačovalo pôdohospodárstvo (36,3 %), najnižším priemysel (31,1 %).

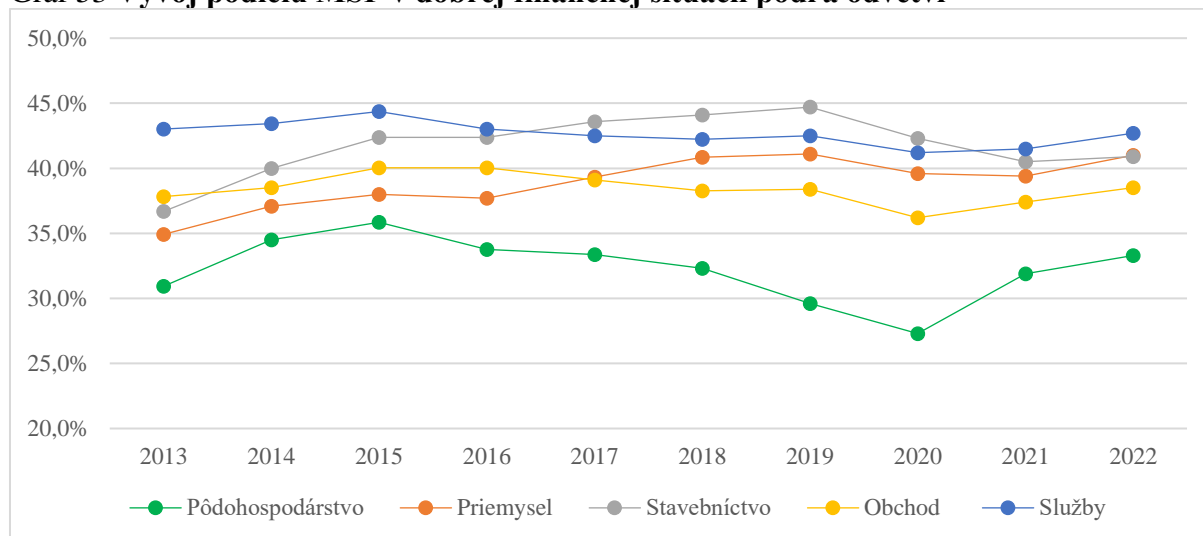
Tabuľka 20 Štruktúra zaradenia podnikov podľa odvetví v pásmach Altmanovho modelu

Charakter finančnej situácie	Dobrá finančná situácia										
Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	30,9%	34,5%	35,8%	33,8%	33,4%	32,3%	29,6%	27,3%	31,9%	33,3%	↑1,4
Priemysel	34,9%	37,1%	38,0%	37,7%	39,3%	40,8%	41,1%	39,6%	39,4%	41,0%	↑1,6
Stavebníctvo	36,7%	40,0%	42,4%	42,4%	43,6%	44,1%	44,7%	42,3%	40,5%	40,9%	↑0,4
Obchod	37,8%	38,5%	40,0%	40,0%	39,1%	38,3%	38,4%	36,2%	37,4%	38,5%	↑1,1
Služby	43,0%	43,4%	44,4%	43,0%	42,5%	42,2%	42,5%	41,2%	41,5%	42,7%	↑1,2
Charakter finančnej situácie	Sivá zóna										
Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	26,7%	23,1%	24,7%	26,7%	26,1%	26,8%	27,6%	29,3%	29,9%	30,4%	↑0,5
Priemysel	29,9%	29,0%	29,7%	30,3%	29,8%	28,8%	28,1%	27,8%	28,7%	27,9%	↓0,8
Stavebníctvo	24,5%	24,4%	25,5%	26,6%	26,7%	26,9%	26,6%	26,5%	27,2%	27,7%	↑0,5
Obchod	23,0%	23,4%	24,1%	24,5%	25,5%	25,6%	25,8%	25,6%	25,6%	25,8%	↑0,2
Služby	20,7%	21,8%	22,5%	23,7%	24,2%	24,1%	24,1%	23,4%	23,8%	23,7%	↓0,1
Charakter finančnej situácie	Zlá finančná situácia										
Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	42,3%	42,4%	39,4%	39,5%	40,5%	40,9%	42,8%	43,3%	38,2%	36,3%	↓1,9
Priemysel	35,1%	33,9%	32,3%	32,0%	30,9%	30,3%	30,8%	32,6%	31,9%	31,1%	↓0,8
Stavebníctvo	38,9%	35,6%	32,1%	31,0%	29,7%	29,0%	28,6%	31,2%	32,4%	31,2%	↓1,2
Obchod	39,1%	38,1%	35,9%	35,5%	35,4%	36,2%	35,8%	38,2%	37,0%	35,8%	↓1,2
Služby	36,3%	34,8%	33,1%	33,2%	33,3%	33,6%	33,4%	35,4%	34,7%	33,6%	↓1,1

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Vývoj v štruktúre finančne zdravých podnikov sa naprieč odvetviami vyvíjal mierne odlišne. Odvetvím s dlhodobo najvyšším podielom finančne zdravých podnikov je sektor služieb. Naopak, najnižší podiel podnikov s dobrou finančnou situáciou sa dlhodobo vyskytuje v odvetví pôdohospodárstva. V posledných dvoch rokoch je zreteľný nárast zastúpenie MSP v dobrej finančnej situácii vo všetkých odvetviach.

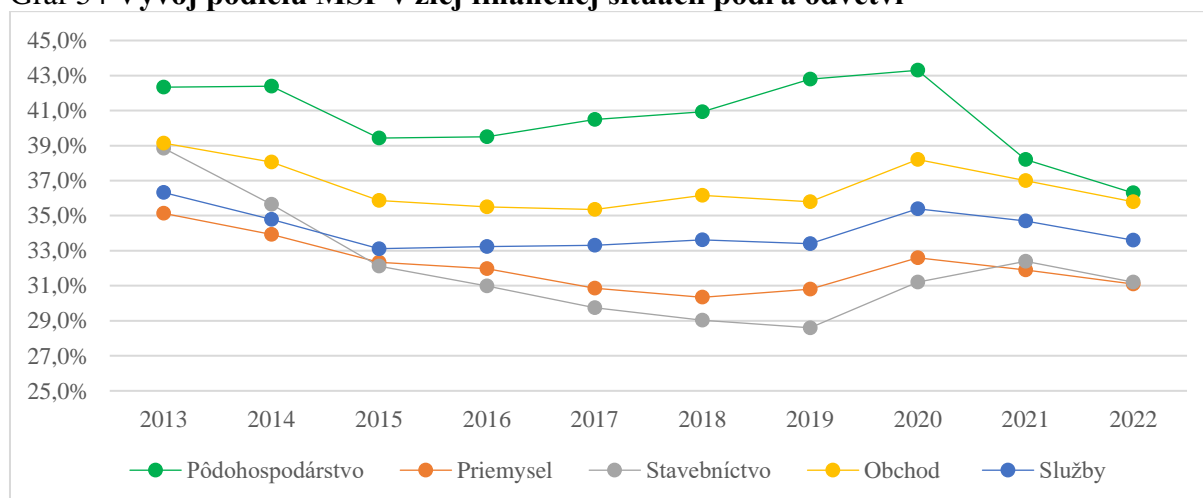
Graf 53 Vývoj podielu MSP v dobrej finančnej situácii podľa odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Od roku 2013 do roku 2019 mal podiel finančne nezdravých podnikov prevažne klesajúci trend. Avšak, v roku 2020 došlo k nárastu podielu MSP v zlej finančnej situácii vo všetkých analyzovaných odvetviach. V roku 2021-2022 sa situácia zlepšila a podiel MSP v zlej finančnej situácii sa znížil vo všetkých odvetviach. Dlhodobo najvyšší podiel finančne problémových podnikov dosahovali pôdohospodárske podniky.

Graf 54 Vývoj podielu MSP v zlej finančnej situácii podľa odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Štruktúra zaradenia podnikov podľa sídla v pásmach Altmanovho modelu

Podiel MSP s dobrou finančnou situáciou medziročne vzrástol vo všetkých slovenských krajoch, pričom najvýraznejšie sa zvýšil v Nitrianskom kraji. V celkovom percentuálnom vyjadrení bol podiel MSP s dobrou finančnou situáciou vyrovnaný a pohyboval sa v rozpätí od 39,8 % v Trnavskom kraji po 42,4 % v Prešovskom a Nitrianskom kraji.

V sivej zóne sa v medziročnom porovnaní ocitol nižší podiel MSP ako v roku 2021 vo väčšine krajov SR. Medziročný percentuálny nárast MSP v Altmanovej sivej zóne bol zaznamenaný v Trnavskom, Nitrianskom a Žilinskom kraji. Podiel MSP v zlej finančnej situácii medziročne poklesol vo všetkých slovenských krajoch. K najväčšiemu zníženiu

podielu MSP v zlej finančnej došlo v Žilinskom kraji. V celkovom percentuálnom vyjadrení sa podiel MSP v zlej finančnej situácii pohyboval v rozpätí od 31,2 % v Žilinskom kraji po 35,9 % v Bratislavskom kraji.

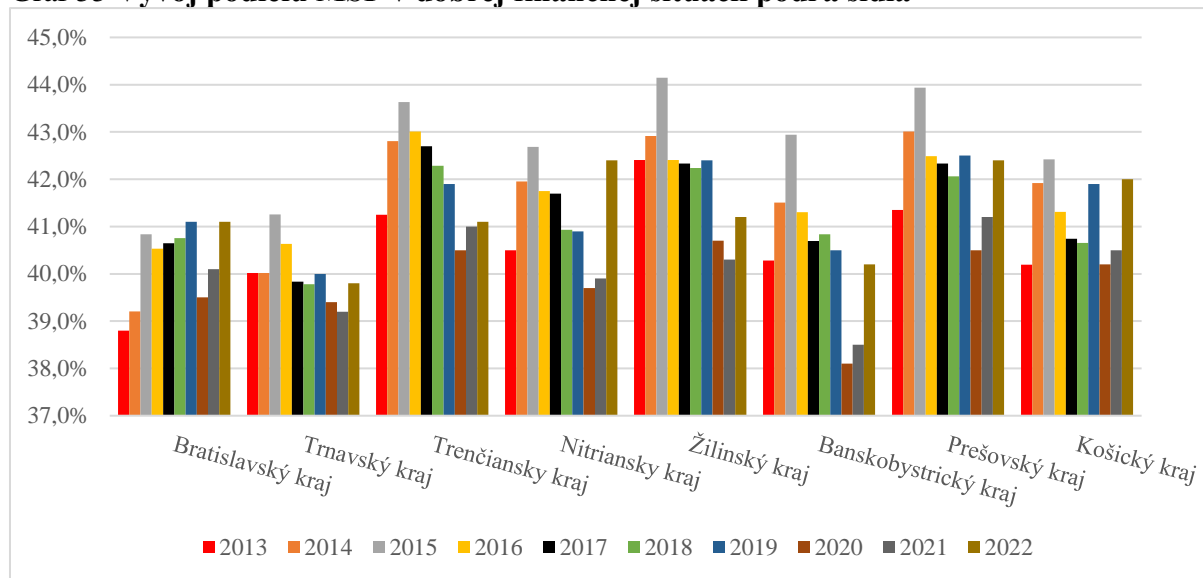
Tabuľka 21 Štruktúra zaradenia MSP podľa sídla v pásmach Altmanovho modelu

Charakter finančnej situácie	Dobrá finančná situácia										
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	38,8%	39,2%	40,8%	40,5%	40,7%	40,8%	41,1%	39,5%	40,1%	41,1%	↑1,0
Trnavský kraj	40,0%	40,0%	41,3%	40,6%	39,8%	39,8%	40,0%	39,4%	39,2%	39,8%	↑0,6
Trenčiansky kraj	41,2%	42,8%	43,6%	43,0%	42,7%	42,3%	41,9%	40,5%	41,0%	41,1%	↑0,1
Nitriansky kraj	40,5%	42,0%	42,7%	41,7%	41,7%	40,9%	40,9%	39,7%	39,9%	42,4%	↑2,5
Žilinský kraj	42,4%	42,9%	44,2%	42,4%	42,3%	42,2%	42,4%	40,7%	40,3%	41,2%	↑0,9
Banskobystrický kraj	40,3%	41,5%	42,9%	41,3%	40,7%	40,8%	40,5%	38,1%	38,5%	40,2%	↑1,7
Prešovský kraj	41,3%	43,0%	43,9%	42,5%	42,3%	42,1%	42,5%	40,5%	41,2%	42,4%	↑1,2
Košický kraj	40,2%	41,9%	42,4%	41,3%	40,7%	40,7%	41,9%	40,2%	40,5%	42,0%	↑1,5
Charakter finančnej situácie	Sivá zóna										
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	20,6%	21,5%	22,2%	22,9%	23,0%	22,8%	23,1%	22,8%	23,2%	23,1%	↓0,1
Trnavský kraj	23,4%	24,5%	24,8%	26,3%	26,9%	26,2%	26,6%	25,5%	26,3%	26,7%	↑0,4
Trenčiansky kraj	24,1%	24,9%	25,6%	26,3%	27,0%	27,4%	27,1%	26,7%	27,0%	26,3%	↓0,7
Nitriansky kraj	24,4%	23,8%	24,7%	26,1%	26,6%	26,8%	26,3%	25,4%	26,1%	26,5%	↑0,4
Žilinský kraj	23,0%	24,5%	25,3%	26,2%	26,7%	26,6%	26,4%	26,3%	26,5%	26,6%	↑0,1
Banskobystrický kraj	23,5%	24,0%	24,8%	25,6%	26,5%	25,9%	26,0%	26,4%	26,3%	26,2%	↓0,1
Prešovský kraj	23,7%	23,4%	24,6%	25,9%	26,6%	27,1%	26,7%	26,3%	26,2%	25,7%	↓0,5
Košický kraj	22,7%	22,1%	23,4%	25,0%	25,5%	25,7%	25,2%	24,9%	25,3%	25,2%	↓0,1
Charakter finančnej situácie	Zlá finančná situácia										
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	40,6%	39,2%	37,0%	36,6%	36,3%	36,4%	35,7%	37,7%	36,7%	35,9%	↓0,8
Trnavský kraj	36,6%	35,5%	34,0%	33,1%	33,2%	34,0%	33,4%	35,1%	34,5%	33,5%	↓1,0
Trenčiansky kraj	34,7%	32,3%	30,8%	30,7%	30,3%	30,3%	31,0%	32,8%	32,0%	31,3%	↓0,7
Nitriansky kraj	35,1%	34,3%	32,6%	32,1%	31,7%	32,2%	32,8%	35,0%	34,0%	32,3%	↓1,7
Žilinský kraj	34,6%	32,6%	30,5%	31,4%	31,0%	31,1%	31,3%	33,1%	33,2%	31,2%	↓2,0
Banskobystrický kraj	36,2%	34,5%	32,3%	33,1%	32,8%	33,3%	33,5%	35,6%	35,2%	33,6%	↓1,6
Prešovský kraj	34,9%	33,6%	31,5%	31,6%	31,1%	30,8%	30,8%	33,2%	32,7%	31,9%	↓0,8
Košický kraj	37,1%	36,0%	34,1%	33,7%	33,7%	33,6%	32,9%	34,9%	34,2%	32,8%	↓1,4

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Z hľadiska dlhodobého vývoja mal podiel podnikov s dobrou finančnou situáciou na úrovni krajov mierne kolísavý priebeh. Do roku 2015 sa zvyšoval podiel MSP v pásme dobrej finančnej situácie. Nasledujúcich päť rokov sa situácia zhoršila a podiel MSP klesal. Od roku 2021 môžeme pozorovať opätovné zlepšenie.

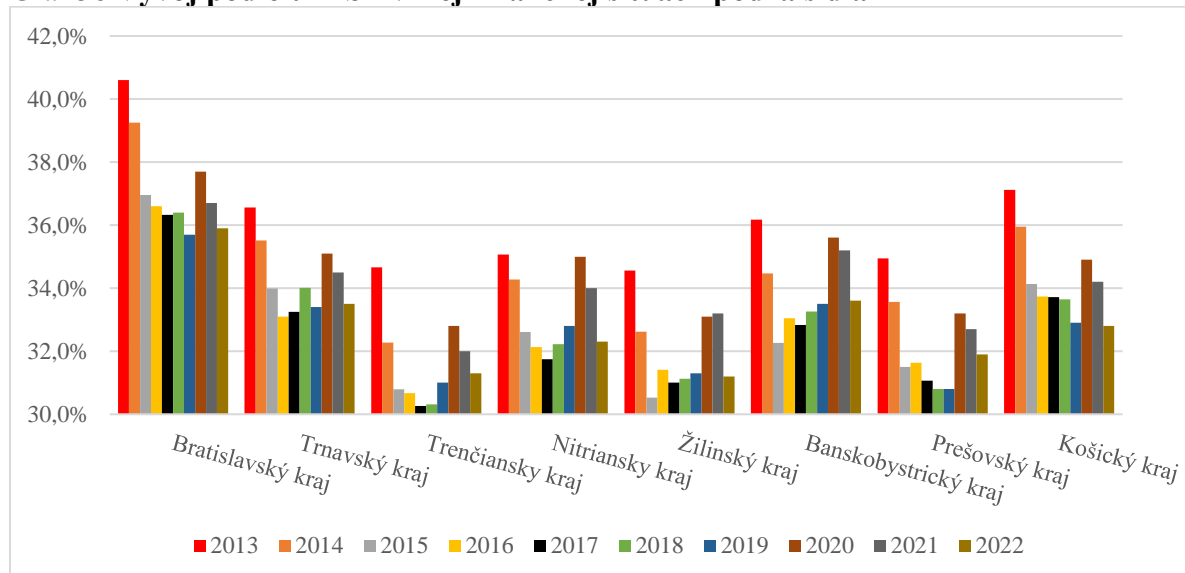
Graf 55 Vývoj podielu MSP v dobrej finančnej situácii podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Podiel podnikov v zlej finančnej situácii sa naprieč celým Slovenskom vyznačoval prevažne klesajúcim trendom. V roku 2020 sa v pásme zlej finančnej situácie zvýšil podiel MSP vo všetkých slovenských krajoch. Od roku 2021 sa situácia zlepšila a podiel MSP v pásme zlej finančnej situácii sa znižoval naprieč všetkými krajinami.

Graf 56 Vývoj podielu MSP v zlej finančnej situácii podľa sídla

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Záver a zhrnutie

V roku 2022 pokračoval pozitívny trend vývoja finančných ukazovateľov MSP. Podnikateľské subjekty účtujúce v sústave jednoduchého a podvojného účtovníctva zaznamenali medziročný nárast tržieb, pridanej hodnoty a aj hospodárskeho výsledku pred zdanením. Nárast dosiahlo aj čerpanie bankových úverov zo strany MSP.

V prípade pomerových ukazovateľov došlo k zlepšeniu hodnôt väčšiny ukazovateľov. Pozitívny trend vývoja opäť preukazovali ukazovatele likvidity - bežná aj celková likvidita aj v roku 2022 mierne vzrástli. Slovenské MSP disponovali dostatočne likvidnou štruktúrou majetku, ktorá im umožňuje vyhnúť sa prípadným problémom v oblasti platobnej schopnosti.

Čo sa týka samotnej platobnej schopnosti, doba splatnosti celkových záväzkov bola u MSP výrazne dlhšia ako doba splatnosti celkových pohľadávok. Naopak, v rámci dodávateľsko - odberateľských vzťahov (t. j. týkajúcich sa krátkodobých pohľadávok a záväzkov obchodného styku) bol trend opačný – MSP uhradili svojim dodávateľom rýchlejšie ako inkasovali finančné prostriedky od svojich odberateľov.

Z hľadiska platobnej disciplíny došlo k zlepšeniu doby splatnosti krátkodobých pohľadávok a záväzkov z obchodného styku, ktorá poklesla o 0,6 dňa, resp. o 0,8 dňa. Rozdiel medzi dobou splatnosti pohľadávok a záväzkov z obchodného styku sa medziročne zvýšil z 9,5 dní na 9,7 dní. Doba splatnosti pohľadávok z OS aj naďalej prevyšovala dobu splatnosti záväzkov z OS, na základe čoho možno konštatovať, že MSP stále vyplácali finančné prostriedky svojim dodávateľom skôr ako ich získavali od svojich odberateľov. Z pohľadu včasnej úhrady či disciplinovanosti ide o pozitívnu skutočnosť, z hľadiska peňažných tokov však vzniknutá situácia vytvára tlak na tvorbu dostatočnej peňažnej zásoby. V súvislosti s dodávateľsko-odberateľskými vzťahmi je však potrebné zároveň podotknúť, že časový nesúlad medzi dobou úhrady a inkasa peňažných prostriedkov by mohol v prípade nedostatku likvidity spôsobiť niektorým MSP problémy. Obrat aktív MSP naopak dosiahol medziročné zhoršenie – jedno Euro aktív v roku 2022 prinieslo MSP 0,82 Eura tržieb, čo je mierne viac ako v roku 2021.

Prevažne pozitívny vývoj ukazovateľov bol zaznamenaný aj v oblasti zadlženosti MSP. Celková zadlženosť MSP v roku 2022 poklesla o 0,44 p. b. na 46,7 %. Zadlženosť MSP nepredstavuje ohrozenie ani neúmerné využívanie finančnej páky. Využívanie bankových úverov na financovanie prevádzkových a investičných aktivít bolo v roku 2022 naďalej veľmi opatrné – bankové úvery využívalo 19,4 % MSP. Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch sa oproti roku 2021 zvýšil o 0,26 p. b., čím došlo k zvýšeniu finančnej záťaže pre MSP.

Z ukazovateľov rentability zaznamenala pozitívny vývoj rentabilita aktív, ktorá v medziročnom porovnaní vzrástla o 0,13 p. b. Rentabilita tržieb naopak mierne poklesla. Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom sa taktiež zvýšil. Zvýšila sa aj finančná produktivita práce. V roku 2022 získali MSP z jedného Eura vynaložených osobných nákladov 1,5 Eura pridanej hodnoty – o osem centov viac ako v roku 2021.

Hodnoty, ako aj medziročnú zmenu finančných pomerových ukazovateľov slovenských MSP za rok 2022 znázorňuje tabuľka na nasledujúcej strane.

Tabuľka 22 Medziročná zmena finančných ukazovateľov MSP

	Ukazovateľ	m. j.	2021	2022	Zmena
Likvidita	Likvidita 2. stupňa	koef.	1,78	1,79	↑0,01
	Likvidita 3. stupňa	koef.	2,01	2,03	↑0,02
Aktivita	Doba splatnosti celkových pohľadávok	dni	39,8	39,3	↓0,5
	Doba splatnosti krátk. pohľadávok z OS	dni	16,7	16,1	↓0,6
	Doba splatnosti celkových záväzkov	dni	105,4	99,2	↓6,2
	Doba splatnosti krátk. záväzkov z OS	dni	7,2	6,4	↓0,8
	Obrat aktív	koef.	0,78	0,82	↑0,04
Zadlženosť	Celková zadlženosť aktív	%	47,1	46,7	↓0,44
	Podiel MSP využívajúcich BÚ	%	18,7	19,4	↑0,7
	Podiel nákladových úrokov na platených BÚ	%	4,37	4,65	↑0,26
Rentabilita	Rentabilita aktív	%	1,52	1,65	↑0,13
	Rentabilita tržieb	%	5,32	5,09	↓0,23
	Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom	%	66,2	67,3	↑1,1
Produktivita	Finančná produktivita práce	€	1,42	1,5	↑0,08

Zdroj: Vlastné spracovanie

Charakter medziročného vývoja vybraných ukazovateľov bol v roku 2022 pozitívny. Jedenásť finančných ukazovateľov (ukazovatele likvidity, doby splatnosti, celková zadlženosť aktív a podiel MSP využívajúcich BÚ, rentabilita aktív, podiel MSP s kladným HV a finančná produktivita práce) zaznamenali medziročné zlepšenie hodnôt. Negatívny trend zaznamenali tri finančné ukazovatele – obrat aktív, podiel nákladových úrokov na platených BÚ a rentabilita tržieb.

Graf 57 Charakter medziročného vývoja finančných ukazovateľov

Zdroj: Vlastné spracovanie

Podľa Altmanovho indexu finančného zdravia sa finančná situácia slovenským MSP v roku 2022 zlepšila. Zlepšovanie finančnej situácie je možné pozorovať už druhý rok po sebe. V dobrej finančnej situácii sa podľa spracovaného indexu v roku 2022 ocitlo 41,3 % MSP, čo

je o 1,2 p. b. viac ako v predchádzajúcom roku. Popri náraste podielu MSP v dobrej finančnej kondícii došlo súčasne k zníženiu podielu MSP v zlej finančnej situácii o 1,2 p. b. Podiel MSP nachádzajúcich sa v pásme sivej zóny (t. j. s nejednoznačnou finančnou situáciou) sa medziročne nezmenil.

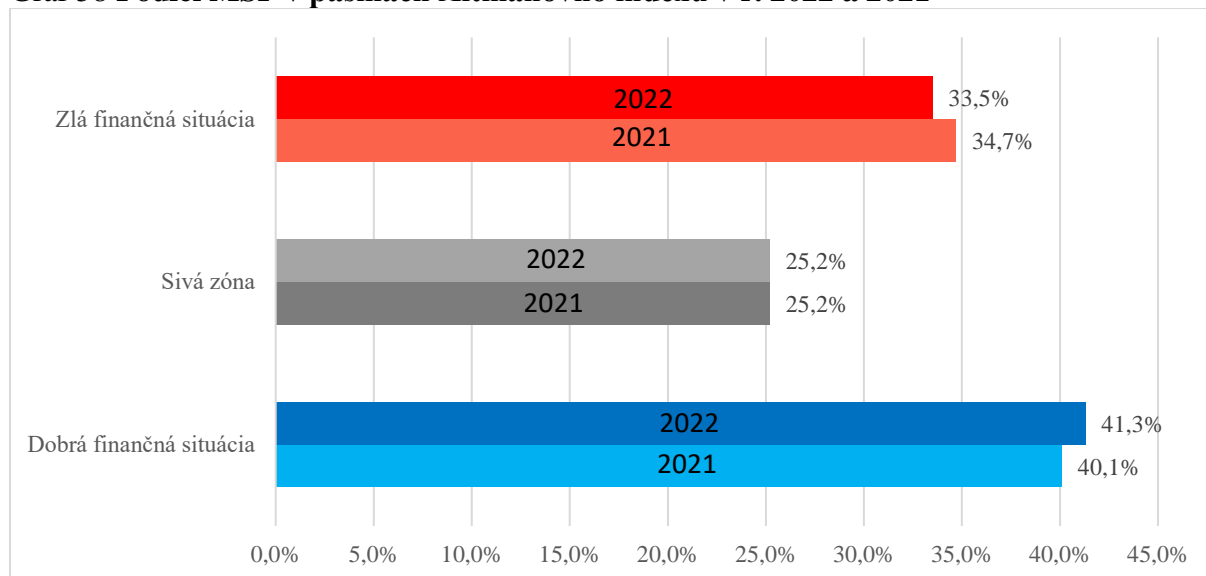
Tabuľka 23 Medziročná zmena podielu MSP v pásmach Altmanovho indexu

Altmanov index finančného zdravia	2021	2022	Medziročná zmena v p. b.
Dobrá finančná situácia	40,1%	41,3%	↑1,2
Sivá zóna	25,2%	25,2%	0,0
Zlá finančná situácia	34,7%	33,5%	↓1,2

Zdroj: Vlastné spracovanie

V celkovom percentuálnom vyjadrení sa podľa Altmanovho indexu finančného zdravia v roku 2022 najviac MSP ocitlo v pásme dobrej finančnej situácii (41,3 %). V pásme sivej zóny, ktorá predstavuje oblasť s nevyhranenými finančnými výsledkami, sa nachádza štvrtina MSP (25,2 %). So zlou finančnou situáciou sa musela vysporiadať viac ako tretina podnikateľských subjektov účtujúcich v sústave podvojného účtovníctva (33,5 %).

Graf 58 Podiel MSP v pásmach Altmanovho indexu v r. 2022 a 2021

Zdroj: Vlastné spracovanie

Prílohy

Tabuľka 24 Likvidita 2. stupňa MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Pôdohospodárstvo	1,4	1,34	1,59	1,67	1,69	1,71	1,69	1,71	1,92	1,92	=
Priemysel	1	1	1,05	1,1	1,29	1,35	1,41	1,50	1,47	1,49	↑0,02
Stavebníctvo	1,13	1,1	1,17	1,25	1,43	1,50	1,59	1,67	1,63	1,53	↓0,10
Obchod	0,93	0,87	0,95	1,06	1,01	1,03	1,06	1,09	1,12	1,12	=
Služby	1,45	1,37	1,47	1,55	1,68	1,83	1,93	2,10	2,22	2,26	↑0,04
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Bratislavský kraj	1,22	1,16	1,26	1,37	1,47	1,59	1,71	1,84	1,95	1,99	↑0,04
Trnavský kraj	1,12	1,1	1,16	1,24	1,31	1,40	1,49	1,63	1,67	1,60	↓0,07
Trenčiansky kraj	1,21	1,18	1,25	1,33	1,4	1,51	1,59	1,73	1,76	1,75	↓0,01
Nitriansky kraj	1,2	1,15	1,23	1,32	1,43	1,51	1,60	1,73	1,80	1,82	↑0,02
Žilinský kraj	1,23	1,17	1,23	1,3	1,37	1,46	1,55	1,64	1,67	1,66	↓0,01
Banskobystrický kraj	1,16	1,14	1,22	1,31	1,43	1,49	1,50	1,59	1,66	1,73	↑0,07
Prešovský kraj	1,23	1,17	1,24	1,3	1,38	1,47	1,55	1,63	1,67	1,65	↓0,02
Košický kraj	1,2	1,13	1,2	1,27	1,35	1,43	1,55	1,61	1,71	1,73	↑0,02

Tabuľka 25 Likvidita 3. stupňa MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Pôdohospodárstvo	2,03	2,07	2,01	2,06	2,29	2,28	↓0,01
Priemysel	1,53	1,59	1,67	1,75	1,75	1,77	↑0,02
Stavebníctvo	1,55	1,63	1,73	1,84	1,81	1,72	↓0,09
Obchod	1,29	1,34	1,38	1,43	1,49	1,51	↑0,02
Služby	1,79	1,95	2,06	2,24	2,35	2,41	↑0,06
Kraj SR (MSP spolu)	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Bratislavský kraj	1,63	1,75	1,88	2,00	2,12	2,18	↑0,06
Trnavský kraj	1,51	1,62	1,71	1,86	1,92	1,87	↓0,05
Trenčiansky kraj	1,64	1,75	1,84	2,00	2,04	2,04	=
Nitriansky kraj	1,64	1,73	1,84	1,95	2,07	2,09	↑0,02
Žilinský kraj	1,56	1,66	1,75	1,85	1,90	1,91	↑0,01
Banskobystrický kraj	1,64	1,70	1,72	1,84	1,91	2,00	↑0,09
Prešovský kraj	1,58	1,66	1,76	1,84	1,90	1,89	↓0,01
Košický kraj	1,55	1,64	1,75	1,85	1,96	1,98	↑0,02

Tabuľka 26 Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z OS MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Pôdohospodárstvo	16,3	15,7	15,6	17,6	16,2	15,2	16,2	14,6	11,7	9,8	↓1,9
Priemysel	35,2	34,5	33,2	32,2	28,8	23,6	21,9	18,0	18,2	18,5	↑0,3
Stavebníctvo	30,6	34,4	32,3	29,4	25,0	21,5	20,5	15,8	17,2	18,4	↑1,2
Obchod	19,2	24	21,1	19,4	23,0	20,9	19,6	17,9	17,9	17,4	↓0,5
Služby	23,3	27,2	24,8	25,5	24,0	20,8	19,0	16,8	16,0	15,1	↓0,9
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Bratislavský kraj	21,2	26,8	22	22,0	21,7	19,0	17,4	15,3	14,9	15,0	↑0,1
Trnavský kraj	25,3	29,3	27,9	26,5	25,2	22,4	20,9	18,4	18,3	17,0	↓1,3
Trenčiansky kraj	25,3	29,1	27,7	26,8	25,8	23,3	22,0	18,2	18,6	17,7	↓0,9
Nitriansky kraj	22,9	26,9	25,6	25,5	25,2	22,2	20,6	18,2	17,0	16,5	↓0,5
Žilinský kraj	25	29	27	26,5	25,7	22,2	21,0	18,8	18,1	17,7	↓0,4
Banskobystrický kraj	23	27,1	24,4	24,7	24,1	20,3	19,1	16,7	16,5	15,0	↓1,5
Prešovský kraj	22,4	27,9	26,7	26,1	24,8	21,2	19,6	16,9	17,3	16,3	↓1
Košický kraj	21,6	23,9	23,6	23,4	24,3	21,3	19,5	17,0	16,3	16,0	↓0,3

Tabuľka 27 Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z OS MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Pôdohospodárstvo	17	14,5	11,6	12,6	12,4	11,7	13,0	10,7	9,4	8,2	↓1,2
Priemysel	29,3	26,3	23,1	21,4	18,1	13,6	12,5	10,4	10,6	9,8	↓0,8
Stavebníctvo	24,8	23,8	20,5	17,8	13,0	11,6	9,4	7,5	8,3	8,5	↑0,2
Obchod	24,3	24,6	20,6	18,4	19,2	18,0	16,7	15,4	15,2	14,1	↓1,1
Služby	12,3	12,3	9,5	9,3	8,2	7,1	6,2	5,0	4,8	4,2	↓0,6
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Bratislavský kraj	19	20,0	13,9	12,9	11,4	9,8	8,4	7,0	6,5	5,9	↓0,6
Trnavský kraj	16,4	16,4	14,3	13,4	11,7	10,7	9,0	7,2	7,3	6,6	↓0,7
Trenčiansky kraj	17,3	16,3	13,6	12,9	12,0	10,6	9,5	8,1	7,8	6,7	↓1,1
Nitriansky kraj	17	15,7	12,4	11,9	11,1	9,5	8,6	7,0	6,8	6,0	↓0,8
Žilinský kraj	16,7	16,3	14,0	14,0	12,5	10,7	9,7	8,3	8,3	7,4	↓0,9
Banskobystrický kraj	18,5	17,0	14,0	13,1	11,7	9,8	8,6	7,7	7,6	6,4	↓1,2
Prešovský kraj	13,2	14,6	12,6	12,5	11,2	9,5	8,5	7,1	7,5	6,5	↓1
Košický kraj	16,4	16,1	14,1	13,5	12,3	10,7	9,1	7,3	7,3	6,9	↓0,4

Tabuľka 28 Obrat aktív MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Pôdohospodárstvo	0,45	0,53	0,55	0,54	0,53	0,53	0,49	0,46	0,52	0,57	↑0,05
Priemysel	1,01	1,11	1,15	1,13	1,07	1,10	1,10	1,00	0,99	1,04	↑0,05
Stavebníctvo	0,94	1,1	1,17	1,14	1,09	1,15	1,14	1,03	1,00	1,02	↑0,02
Obchod	0,95	1,04	1,04	1,00	1,09	1,08	1,07	0,92	0,92	0,98	↑0,06
Služby	0,76	0,89	0,93	0,91	0,86	0,85	0,83	0,72	0,69	0,73	↑0,04
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Bratislavský kraj	0,68	0,80	0,82	0,81	0,79	0,78	0,77	0,66	0,64	0,66	↑0,02
Trnavský kraj	0,89	1,00	1,02	0,99	0,96	0,97	0,96	0,86	0,83	0,87	↑0,04
Trenčiansky kraj	0,94	1,11	1,16	1,11	1,09	1,07	1,04	0,92	0,91	0,96	↑0,05
Nitriansky kraj	0,84	0,97	1,00	0,99	0,98	0,98	0,94	0,82	0,81	0,87	↑0,06
Žilinský kraj	0,91	1,08	1,10	1,07	1,07	1,06	1,04	0,93	0,89	0,96	↑0,07
Banskobystrický kraj	0,82	0,98	1,01	0,97	0,95	0,94	0,91	0,81	0,79	0,82	↑0,03
Prešovský kraj	0,86	1,01	1,06	1,05	1,03	1,03	1,03	0,91	0,87	0,93	↑0,06
Košický kraj	0,82	0,96	0,99	0,98	0,95	0,96	0,94	0,83	0,83	0,86	↑0,03

Tabuľka 29 Celková zadlženosť aktív MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	45,70%	47,53%	45,16%	46,09%	46,36%	46,32%	46,81%	44,84%	43,89%	43,62%	↓0,27
Priemysel	65,30%	64,93%	63,19%	61,27%	56,51%	53,97%	53,08%	50,50%	52,29%	52,14%	↓0,15
Stavebníctvo	68,70%	69,58%	67,42%	62,82%	56,31%	54,80%	52,76%	50,16%	53,15%	55,66%	↑2,51
Obchod	71,80%	73,54%	69,32%	65,51%	67,16%	65,16%	63,32%	61,23%	60,29%	60,05%	↓0,24
Služby	54,90%	56,51%	54,25%	52,97%	49,99%	47,12%	45,43%	41,40%	41,02%	40,33%	↓0,69
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	63,70%	65,69%	61,54%	58,77%	55,69%	52,66%	50,38%	46,67%	45,88%	44,82%	↓1,06
Trnavský kraj	62,10%	63,26%	60,60%	58,35%	55,99%	53,25%	51,75%	47,45%	48,06%	48,66%	↑0,6
Trenčiansky kraj	59,00%	60,14%	57,93%	55,28%	53,85%	51,33%	49,72%	45,43%	45,82%	46,35%	↑0,53
Nitriansky kraj	59,20%	61,55%	58,66%	56,68%	54,71%	52,37%	50,51%	47,17%	47,12%	46,83%	↓0,29
Žilinský kraj	58,00%	60,82%	58,71%	57,86%	55,60%	53,11%	51,42%	48,12%	49,41%	48,56%	↓0,85
Banskobystrický kraj	59,50%	60,62%	58,87%	56,28%	54,16%	52,25%	52,13%	48,94%	49,01%	47,08%	↓1,93
Prešovský kraj	56,80%	59,09%	57,49%	55,88%	53,64%	51,25%	49,91%	46,94%	47,67%	47,23%	↓0,44
Košický kraj	60,00%	61,90%	61,03%	58,34%	55,93%	53,67%	51,26%	48,04%	47,63%	47,25%	↓0,38

Tabuľka 30 Podiel MSP využívajúcich bankové úvery

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	22,4%	21,0%	20,8%	22,4%	23,0%	23,0%	23,5%	22,5%	21,2%	0,57	↑0,05
Priemysel	24,8%	25,4%	25,8%	26,7%	23,5%	22,9%	23,1%	22,4%	22,8%	1,04	↑0,05
Stavebníctvo	18,5%	19,7%	20,4%	21,8%	20,5%	21,1%	21,5%	21,0%	22,0%	1,02	↑0,02
Obchod	18,7%	20,5%	20,7%	19,7%	22,1%	23,4%	24,0%	23,6%	23,9%	0,98	↑0,06
Služby	13,5%	14,7%	15,4%	16,5%	16,1%	16,3%	16,6%	16,0%	15,7%	0,73	↑0,04
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	12,9%	14,2%	14,5%	14,9%	14,7%	15,1%	15,5%	15,3%	15,6%	0,66	↑0,02
Trnavský kraj	18,0%	20,0%	20,4%	20,9%	21,1%	21,3%	21,5%	20,3%	20,2%	0,87	↑0,04
Trenčiansky kraj	18,8%	20,0%	20,1%	21,2%	20,9%	21,3%	21,2%	20,3%	20,0%	0,96	↑0,05
Nitriansky kraj	16,8%	17,7%	18,8%	19,7%	20,1%	20,4%	20,7%	20,0%	19,6%	0,87	↑0,06
Žilinský kraj	17,9%	18,8%	19,7%	20,4%	20,6%	21,0%	21,2%	20,1%	19,6%	0,96	↑0,07
Banskobystrický kraj	19,6%	21,1%	21,3%	21,9%	21,7%	21,9%	22,6%	22,3%	21,9%	0,82	↑0,03
Prešovský kraj	19,1%	20,8%	21,2%	22,2%	22,0%	22,1%	21,8%	20,8%	20,9%	0,93	↑0,06
Košický kraj	17,1%	18,6%	19,1%	20,4%	20,2%	20,5%	20,8%	20,2%	20,0%	0,86	↑0,03

Tabuľka 31 Podiel nákladových úrokov na platených bank. úveroch MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	6,10%	5,30%	4,57%	4,01%	3,94%	3,89%	3,82%	4,10%	4,07%	3,74%	↓0,33
Priemysel	6,30%	5,20%	4,75%	4,50%	4,40%	4,34%	4,24%	3,91%	3,89%	4,33%	↑0,44
Stavebníctvo	6,60%	5,90%	5,58%	5,50%	5,46%	5,40%	5,54%	4,97%	4,67%	5,28%	↑0,61
Obchod	6,80%	6,00%	5,83%	5,23%	5,29%	5,25%	5,35%	4,54%	4,40%	4,57%	↑0,17
Služby	6,20%	5,50%	5,43%	5,34%	5,13%	5,10%	5,24%	4,35%	4,44%	4,78%	↑0,34
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	5,90%	5,60%	5,24%	5,09%	4,79%	4,68%	4,77%	4,08%	4,18%	4,55%	↑0,37
Trnavský kraj	6,50%	6,10%	5,98%	5,42%	5,28%	5,05%	5,26%	4,42%	4,37%	4,76%	↑0,39
Trenčiansky kraj	7,00%	5,60%	5,17%	4,74%	5,08%	4,98%	4,92%	4,49%	4,25%	4,66%	↑0,41
Nitriansky kraj	6,50%	5,60%	5,34%	5,22%	4,89%	5,09%	5,13%	4,37%	4,40%	4,78%	↑0,38
Žilinský kraj	6,50%	5,80%	5,55%	5,38%	5,04%	5,13%	5,40%	4,71%	4,50%	4,76%	↑0,26
Banskobystrický kraj	6,50%	5,90%	5,50%	5,14%	5,00%	4,96%	5,13%	4,46%	4,43%	4,59%	↑0,16
Prešovský kraj	6,60%	5,00%	5,16%	5,23%	5,31%	5,26%	5,20%	4,51%	4,49%	4,94%	↑0,45
Košický kraj	6,40%	5,40%	5,45%	4,84%	4,88%	5,14%	5,09%	4,39%	4,43%	4,56%	↑0,13

Tabuľka 32 Rentabilita aktív MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	0,41%	2,50%	3,70%	4,22%	3,87%	2,65%	1,57%	1,15%	3,28%	3,99%	↑0,71
Priemysel	0,16%	2,04%	3,11%	3,45%	2,97%	1,99%	1,65%	1,36%	1,57%	1,63%	↑0,06
Stavebníctvo	0,00%	1,58%	3,29%	4,18%	3,72%	2,27%	2,24%	1,80%	1,39%	1,32%	↓0,07
Obchod	0,00%	1,13%	1,88%	1,98%	2,84%	1,33%	1,09%	0,77%	1,01%	1,14%	↑0,13
Služby	0,01%	2,89%	4,64%	4,75%	4,29%	2,14%	1,82%	1,42%	1,61%	1,78%	↑0,17
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	0,00%	1,54%	2,85%	3,13%	3,20%	1,67%	1,49%	1,07%	1,36%	1,38%	↑0,02
Trnavský kraj	0,01%	2,14%	3,03%	3,64%	3,40%	1,80%	1,58%	1,38%	1,61%	1,70%	↑0,09
Trenčiansky kraj	0,10%	2,83%	4,42%	4,71%	4,56%	2,73%	2,17%	1,80%	2,21%	2,15%	↓0,06
Nitriansky kraj	0,08%	2,37%	3,49%	3,59%	3,88%	1,92%	1,41%	1,18%	1,34%	1,66%	↑0,32
Žilinský kraj	0,04%	2,87%	4,71%	4,40%	4,46%	2,58%	2,24%	1,79%	1,85%	2,03%	↑0,18
Banskobystrický kraj	0,00%	2,34%	3,77%	3,68%	3,51%	1,96%	1,45%	1,19%	1,30%	1,52%	↑0,22
Prešovský kraj	0,00%	2,47%	4,06%	4,02%	3,99%	2,04%	1,87%	1,52%	1,70%	1,88%	↑0,18
Košický kraj	0,00%	1,75%	3,01%	3,42%	3,44%	1,69%	1,48%	1,17%	1,35%	1,56%	↑0,21

Tabuľka 33 Rentabilita tržieb MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	9,83%	15,91%	17,75%	19,18%	18,48%	17,14%	13,21%	12,2%	17,01%	17,84%	↑0,84
Priemysel	2,48%	5,42%	6,07%	6,54%	5,77%	4,69%	4,62%	4,8%	4,86%	4,67%	↓0,19
Stavebníctvo	0,47%	3,44%	4,76%	5,76%	5,41%	4,11%	4,69%	6,2%	4,47%	4,06%	↓0,41
Obchod	0,60%	2,82%	3,39%	3,43%	4,51%	3,33%	3,13%	3,1%	3,30%	3,45%	↑0,15
Služby	2,11%	7,10%	8,81%	9,25%	9,01%	6,45%	6,00%	4,7%	6,36%	5,99%	↓0,37
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	1,11%	5,01%	6,34%	6,68%	7,04%	5,03%	4,97%	5,02%	5,40%	5,08%	↓0,32
Trnavský kraj	1,74%	5,34%	6,29%	6,82%	6,93%	5,27%	5,04%	5,37%	5,64%	5,32%	↓0,32
Trenčiansky kraj	1,85%	6,06%	7,00%	7,30%	7,61%	6,13%	5,62%	5,81%	6,30%	5,70%	↓0,6
Nitriansky kraj	1,50%	5,11%	6,23%	6,56%	6,88%	4,92%	4,53%	4,38%	4,56%	4,51%	↓0,05
Žilinský kraj	1,65%	5,61%	7,33%	7,45%	7,64%	5,88%	5,75%	5,86%	5,92%	5,81%	↓0,11
Banskobystrický kraj	1,67%	5,83%	7,00%	7,22%	7,04%	5,33%	4,78%	4,98%	5,28%	5,06%	↓0,22
Prešovský kraj	1,09%	5,25%	6,54%	6,86%	7,06%	5,10%	5,09%	5,32%	5,51%	5,22%	↓0,29
Košický kraj	0,84%	4,17%	5,56%	5,75%	6,18%	4,31%	4,13%	4,18%	4,18%	4,31%	↑0,13

Tabuľka 34 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Pôdohospodárstvo	63,0%	70,4%	71,9%	73,4%	72,2%	70,7%	67,4%	66,1%	72,7%	74,9%	↑2,2
Priemysel	59,1%	66,4%	68,1%	70,3%	68,7%	67,1%	66,5%	64,8%	66,8%	67,0%	↑0,2
Stavebníctvo	55,4%	64,8%	68,8%	71,3%	70,5%	68,7%	69,4%	67,5%	67,2%	67,9%	↑0,7
Obchod	57,0%	64,3%	65,4%	65,9%	68,0%	64,6%	64,4%	62,6%	64,6%	65,3%	↑0,7
Služby	57,6%	65,9%	68,4%	69,3%	69,0%	66,3%	66,0%	64,5%	66,1%	67,3%	↑1,2
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021 v p. b.
Bratislavský kraj	55,1%	62,6%	64,9%	66,4%	67,0%	64,7%	64,7%	63,2%	64,9%	65,4%	↑0,5
Trnavský kraj	57,7%	66,0%	67,4%	69,2%	68,6%	66,2%	65,8%	64,9%	66,5%	67,5%	↑1,0
Trenčiansky kraj	59,4%	67,7%	69,9%	71,4%	71,0%	68,6%	67,9%	65,4%	67,6%	68,6%	↑1,0
Nitriansky kraj	59,6%	67,2%	69,4%	70,3%	70,3%	66,9%	66,1%	64,8%	66,9%	68,7%	↑1,8
Žilinský kraj	58,5%	67,4%	70,7%	70,8%	70,7%	68,0%	67,6%	65,4%	66,4%	67,9%	↑1,5
Banskobystrický kraj	57,2%	66,2%	68,7%	69,0%	69,1%	67,2%	66,0%	64,8%	66,1%	67,5%	↑1,4
Prešovský kraj	60,1%	68,5%	70,1%	70,6%	70,7%	67,6%	67,8%	66,0%	67,6%	68,9%	↑1,3
Košický kraj	57,3%	66,2%	68,1%	69,1%	69,4%	66,2%	66,6%	65,2%	67,0%	68,1%	↑1,1

Tabuľka 35 Finančná produktivita práce MSP

Odvetvie (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Pôdohospodárstvo	0,73	1,22	1,33	1,33	1,43	1,35	1,14	1,11	1,52	1,75	↑0,23
Priemysel	1,19	1,38	1,43	1,45	1,43	1,39	1,40	1,38	1,36	1,43	↑0,07
Stavebníctvo	1,1	1,46	1,57	1,68	1,67	1,61	1,68	1,62	1,54	1,57	↑0,03
Obchod	1,09	1,37	1,51	1,49	1,51	1,39	1,36	1,28	1,27	1,36	↑0,09
Služby	1,23	1,67	1,65	1,65	1,79	1,61	1,59	1,51	1,49	1,56	↑0,07
Kraj SR (MSP spolu)	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Rozdiel rokov 2022 a 2021
Bratislavský kraj	1,13	1,53	1,59	1,60	1,72	1,56	1,57	1,51	1,50	1,57	↑0,07
Trnavský kraj	1,22	1,57	1,58	1,63	1,68	1,57	1,52	1,51	1,50	1,56	↑0,06
Trenčiansky kraj	1,17	1,53	1,52	1,53	1,61	1,54	1,48	1,43	1,42	1,47	↑0,05
Nitriansky kraj	1,22	1,56	1,61	1,62	1,67	1,54	1,50	1,40	1,39	1,49	↑0,1
Žilinský kraj	1,18	1,54	1,60	1,60	1,71	1,58	1,58	1,53	1,49	1,58	↑0,09
Banskobystrický kraj	1,15	1,51	1,55	1,54	1,61	1,49	1,46	1,36	1,36	1,42	↑0,06
Prešovský kraj	1,09	1,44	1,52	1,52	1,55	1,44	1,45	1,40	1,36	1,46	↑0,1
Košický kraj	1,09	1,38	1,51	1,49	1,47	1,38	1,36	1,29	1,28	1,37	↑0,09

Metodika výpočtu

Finančné ukazovatele

Ukazovateľ		M.j.	Výpočet	
Likvidita	Likvidita 2. stupňa	koef.	$\frac{\text{obežné aktíva bez zásob}}{\text{krátkodobé záväzky}}$	
	Likvidita 3. stupňa	koef.	$\frac{\text{obežné aktíva}}{\text{krátkodobé záväzky}}$	
Aktivita	Doba splatnosti pohľadávok	dni	$\frac{\text{pohľadávky}}{\text{tržby}}$	*360
	Doba splatnosti pohľadávok z OS	dni	$\frac{\text{krátkodobé pohľadávky z OS}}{\text{tržby}}$	*360
	Doba splatnosti záväzkov	dni	$\frac{\text{záväzky}}{\text{tržby}}$	*360
	Doba splatnosti záväzkov z OS	dni	$\frac{\text{krátkodobé záväzky z OS}}{\text{tržby}}$	*360
	Obrat aktív	koef.	$\frac{\text{tržby}}{\text{aktíva}}$	
Zadlženosť	Celková zadlženosť aktív	%	$\frac{\text{cudzie zdroje (vrátane časového rozlíšenia)}}{\text{aktíva}}$	*100
	Podiel MSP s bankovými úvermi	%	$\frac{\text{počet subjektov s nenulovými bankovými úvermi}}{\text{celkový počet subjektov}}$	*100
	Podiel nákladových úrokov na BÚ	%	$\frac{\text{nákladové úroky}}{\text{bankové úvery}}$	*100
Rentabilita	Rentabilita aktív	%	$\frac{\text{výsledok hospodárenia za ÚO pred zdanením}}{\text{aktíva}}$	*100
	Rentabilita tržieb (na základe EBITDA)	%	$\frac{\text{výsledok hospodárenia za ÚO pred zdanením} + \text{odpisy} + \text{nákladové úroky}}{\text{tržby}}$	*100
	Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom	%	$\frac{\text{počet subjektov s kladným výsledkom hospodárenia pred zdanením}}{\text{celkový počet podnikateľských subjektov}}$	*100
Produktivita	Finančná produktivita práce	€	$\frac{\text{pridaná hodnota}}{\text{osobné náklady}}$	

Altmanov index finančného zdravia

$$Z - \text{skóre} = 0,717 * x_1 + 0,847 * x_2 + 3,107 * x_3 + 0,420 * x_4 + 0,998 * x_5$$

kde

x_1 = čistý pracovný kapitál / celkový kapitál (resp. celkový majetok)

x_2 = nerozdelený zisk / celkový kapitál (resp. celkový majetok)

x_3 = EBIT / celkový kapitál (resp. celkový majetok)

x_4 = základné imanie / celkové záväzky

x_5 = tržby / celkový kapitál (resp. celkový majetok)